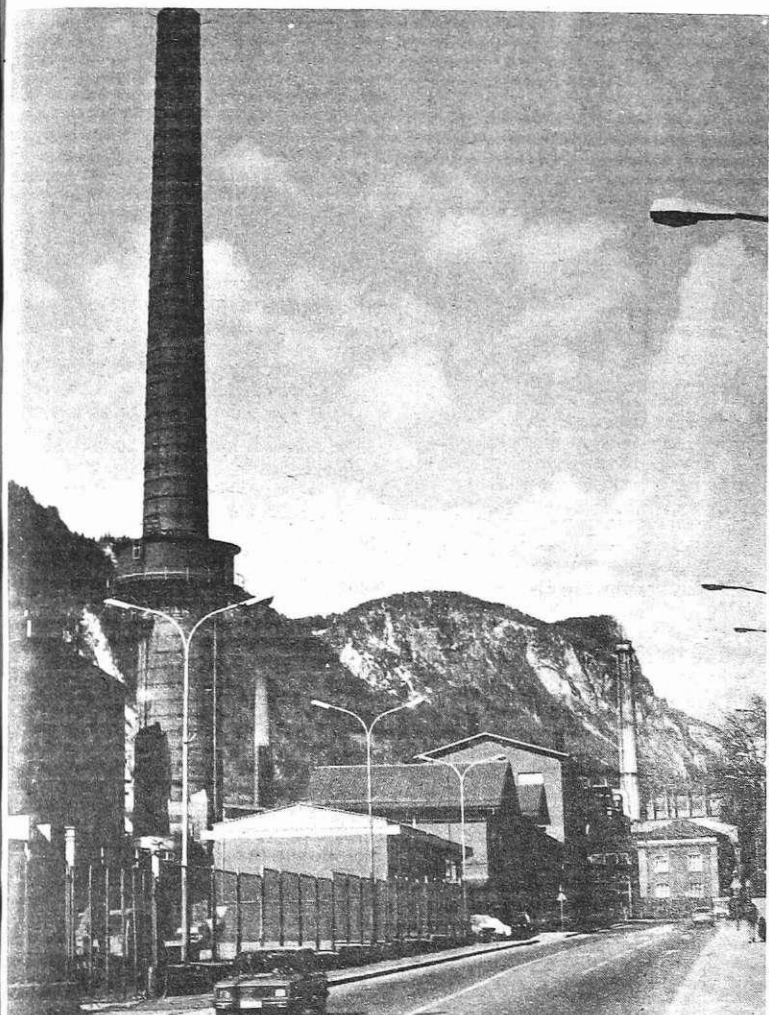

ŽELEZAR

Jesenice, 14. aprila 1988

Številka 15 • XXXVII

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom za slug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik Dare Bradaška, lektorica Irena Bernetič, novinarki Lilijana Kos in Tanja Kastelic, administracija Mira Keserović in Đinka Čatak. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SZ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, tehnični urednik 26-19, novinarji 26-20, administracija 26-21. Stavek in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Po klancu gor... (foto: Irena Kučina)

20 let Valjarne žice in profilov

Manj težkega in nevarnega dela

Ob koncu aprila letos bodo delavci Valjarne žice in profilov slavili pomemben jubilej — 20 letnico svojega obrata. Običajno takim ubilejem posvetimo več pozornosti v Železarnju, ko predstavimo nekatere sodelavce iz takih obratov. Današnji sogovorniki so delavci Valjarne žice in profilov, ki v tem obratu delajo od prvega dne.

Tehnolog Slavko Justin je prišel v Valjarno žico in profilov kot mlad fant iz JLA in je bil zraven pri prvih testiranjih proizvodnje. Pred tem je štiri leta delal v stari žični valjarni na Jesenicah.

Sistem valjanja v Valjarni žici in profilov je bil zastarel že takrat, ko so ga uvajali, vendar je bil v primerjavi s staro valjarno neprimerno boljši. Veliko manj je bilo težkega in nevarnega dela, saj je delo zankarjev postalo nepotrebno. Pojavile pa so se nove težave zaradi tehnologije in potrebovali so skoraj tri leta, da so na progi dosegli normalno zahtevano proizvodnjo sto tisoč ton letno. Nova tehnologija pa ni spremenila le načina dela, ampak so bili zaradi nje porušeni tudi prej zelo pristni medsebojni odnosi. Zaradi novega sistema dela je bilo časa za neposredne stike manj, tempo dela v začetnih letih obratovanja pa je bil nenormalno hiter. Čeprav je nova tehnologija prinesla stalno prisotnost ob stroju in poslabšala medsebojne stike, pa je na drugi strani odpravila prej izredno težko in nevarno delo.

V šestdesetih letih je bil položaj Valjarne žice in profilov precej drugačen kot danes: takrat smo imeli perspektivo, danes pa... Usmeritev Železarnje v večjo kvaliteto je sicer pravilna, vendar Valjarna žica in profilov tej usmeritvi ne more več slediti. Za VAC, nerjavno in patentirano žico nujno potrebujemo novo valjarno s kontroliranim ohlajanjem. Tudi sedanja organizacija dela valjarni ne ustreza, ker povzroča velike motnje v proizvodnji. Stara valjarna je imela svoje skladišče in vzdrževalce ter svoje prostore za samoupravnost aktivnosti, sedaj pa nimamo ničesar. Najbolj nas moti, ker nimamo svojega skladišča, ker so zastoji od trenutka, ko ugotovimo napako, do trenutka, ko vgradimo potrebne rezervne dele, predolgi.

Vodja proizvodnje Edo Dolžan je pojasnil še kadrovske problematiko. V Valjarni žici in profilov so na treh izmenah začeli delati že leta 1967, vendar takrat niso imeli problemov z delavci, ker so bili valjavci večinoma domačini in je bil normativ zaposlenih dosežen. Tako je bilo vse do leta 1979, ko je bila ukinjena valjarna na Javorniku in so se delavci iz te valjarne zaposlili v Valjarni žici in profilov (VŽP). Ko pa so se ti delavci upokojili, so nastale prve kadrovske težave, ki jim je botrovala tudi zgrešena kadrovska politika naše železarnje. Za valjavce in žičarje so ostali le najslabši delavci, zato mnogi nimajo niti osnovne šole.

Za sto tisoč ton letne proizvodnje je normativ 165 delavcev, vendar ga že nekaj let ne izpolnjujemo. Sedaj je kadrovska problematika že tako kritična, da delamo samo v treh izmenah. Za četrto izmeno nam manjka 25 delavcev. Ali v naši železarni res ni 25 dobrih delavcev, ki bi delali v četrti izmeni? Ena izmena več pomeni 25 tisoč ton več jekla na leto, kar Železarni ne more biti vseeno.

Kljub kadrovskim težavam si Valjarna žica in profilov prizadeva čim več prispevati k poslovnim rezultatom Železarnje. Tako je VŽP dosegla bistven premik v kvaliteto, saj je delež kvalitetnega asortimenta v njihovi proizvodnji kar 80 odstotkov. Čeprav so naročila za končne obrate oziroma finaliste zelo majhna in kvalitetno razdrobljena, jih poskušamo v celoti izpolniti, čeprav to za nas ni vedno najbolje. Pri tako razdrobljenih in kvalitetno različnih naročilih moramo pogosto menjavati program valjanja, to pa pomeni več zastojev in večji strošek proizvodnje. Za VŽP je donosno naročilo vsaj tisto ton, sedaj pa delamo tudi po dve toni.

Valjarna žica in profilov je zastavljena, ker še nekaj let nazaj dol-

ODLIČNO! To je najkrajša možna ocena za proizvodne rezultate tega meseca. Že dolgo let nazaj nismo PRESEGLI z gospodarskim načrtom načrtovane vrednosti na vseh nivojih proizvodnje. Dodatno k temu pa je še rekordna proizvodnja Jeklarne 1.

Tako je bila skupna proizvodnja v primerjavi z gospodarskim načrtom dosežena s 105,7 %, glede na nekoliko višji operativni program s 105,4 %, končna proizvodnja za prodajo s 100,9 % glede na gospodarski načrt in s 103,7 % glede na nekoliko nižji operativni program, sama prodaja pa je še boljša, in sicer 107,7 % na gospodarski načrt in 110,7 % na operativni program.

Podobno kot že mesece nazaj, smo tudi izvozne obveznosti izpolnjevali v redu, saj smo jih izpolnili s 106 %.

Edino pri asortimentu proizvodnje načrtovane obveznosti nismo izpolnili izključno na račun nižje proizvodnje nerjavnih jekel, ki je posledica izredno visoke cene niklja na svetovnem trgu. Sicer pa smo bili z dobavo tujega vložka in ostalih legur lahko zadovoljni.

Tudi ta mesec je bila prodaja višja od končne proizvodnje za prodajo in skupne proizvodnje tako, da so se medfazne zaloge vložke zopet znižale in že marsikje prihajajo v kritično nizke.

TOZD Talilnice

Operativni program, ki je bil enak gospodarskemu načrtu, je bil izpolnjen s 104,6 %, pri čemer enkrat za spremembo lahko ugotovimo, da le

Proizvodnja v marcu

Livarna ni izpolnila svojih obveznosti. Poleg Jeklarne 1 je tudi Jeklarne 2 dosegla dosedaj najvišjo proizvodnjo.

JEKLARNA 1

Kot že omenjeno, je bila v tem mesecu dosežena doslej najvišja proizvodnja v zgodovini in je bil gospodarski načrt izpolnjen s 100,6 %. Asortiment proizvodnje je bil nekoliko okrnjen zaradi težav z nikljem pa tudi EO žice in Pb jekel je bilo premalo izdelanih. Na kontilivu je bilo odlitih 4.756 ton gredic ali 105,7 % izpolnjen operativni program.

Jeklarne 2

Tudi v tej Jeklarni je bila ta mesec dosežena od sedaj najvišja proizvodnja, vendar je še vedno v poiskusni fazi proizvodnje, tako da je še precej rezerv in ne moremo govoriti o rekordni proizvodnji. Določene težave so bile pri asortimentu proizvodnje, ker TN naprava tri tedne ni obratovala. Precejšnje rezerve so tudi v tem, da še vedno ni vse proizvedeno jeklo vlitlo preko kontiliva.

Gospodarski načrt skupne proizvodnje je bil dosežen s 109,1 %.

Livarna

Z ustavitvijo obratovanja Martinarne se v tem obratu srečujejo z novim problemom, to je s pomanjka-

njem naročil težjih odlitkov. Tako imajo praktično ob enakem obsegu fizičnega dela za manjše odlitke nižjo produktivnost. S tem je skoraj nemogoče izpolniti načrtovane obveznosti. Iz tega avtomatično sledi naloga marketingu in prodaji, da poiskujejo za Livarno pridobiti ustrezna naročila.

Skupna proizvodnja je bila dosežena s 77,5 %, prodaja pa s 43,2 %, oboje glede na gospodarski načrt.

TOZD Ploščati program

Kot celota je TOZD proizvajala dobro in edino Valjarno debele pločevine ni uspelo doseči z gospodarskim načrtom predvidene proizvodnje.

Doseganje operativnega programa, ki je bil višji od gospodarskega načrta, je bilo pri skupni proizvodnji 106,7 %, pri končni proizvodnji za prodajo 104,4 %. Sama prodaja pa je bila dosežena s 110 %.

Valjarna bluming štekel

Pri samem obratovanju ni bilo čuti kakih bistvenih problemov. Temu primerni so tudi dobri rezultati, saj je bila z višjim operativnim programom načrtovana skupna proizvodnja dosežena s 109,2 %, končna za prodajo pa s 103,1 % glede na gospodarski načrt.

Tehnološka noviteta v tem obratu je, da so po navodilih sektorja RR (stari RO), prešli na valjanje dinamo

(Nadaljevanje na 3. strani)

Okvara v Jeklarni 2

V ponedeljek, 11. aprila, je ob 15. uri v Jeklarni 2 prišlo do okvare zasuna za jeklo na elektropeči. Zaradi tega je prišlo do delnega izlita taline mimo ponovce. Ta talina je poškodovala voz za jeklo, nekaj kabelskih napeljav pri peči in pnevmatske mehanizme za odpiranje preboda.

Ker zahtevna popravila voza za jeklo, pnevmatskih naprav in kabelskih napeljav zahtevajo precej časa, bodo v tem času opravili tudi generalni remont peči, ki je bil z letnim načrtom predviden v februarju, nato prestavljen na marec in glede na stanje obzidave in ostalih naprav pri peči prestavljen na maj.

Zastoj zaradi popravila vseh okvar bo tako dolg, da bodo remontna dela na sami peči lahko vključili v čas popravila. Po pregledu vseh napak in okvar ter glede na stanje rezervnih delov predvidevajo, da bodo popravila vključno z remontnimi deli opravili do petka, 15. aprila, do 14. ure, ko bodo pričeli s hladnim testiranjem vseh naprav. Po tem terminskem načrtu bi bila možna normalna proizvodnja v soboto, 16. aprila, ob 6. uri.

Ta okvara bo povzročila izpad proizvodnje jekla (okoli 2.000 ton) in glede na nizko stanje medfaznih zalog bo ogroženo tudi normalen potek proizvodnje v nekaterih obratih (adjustaža štekel, PVT, in delno tudi v HVJ). Vse je odvisno od tega, koliko se bodo držali predvidenih terminov.

Jeklarjem, ki so iz meseca v mesec dosegali boljše rezultate, želimo, da pravočasno odpravijo okvare in opravijo remontna dela ter nadaljujejo s svojim uspešnim delom.

Osebni dohodek za marec

Visoko preseganje načrtovane proizvodnje in vrednosti prodaje se bo tokrat občutno poznalo v osebnih dohodkih. Na ravni Železarnje je vsota kar 10,4 % večja kot za februar.

Ko je bilo jasno, da bodo doseženi dobri količinski in vrednostni rezultati, je bilo ocenjeno, da je potrebno osnove osebnega dohodka povečati, sicer ne bo dosežena taka raven osebnega dohodka, ki bi vzpodbujala k nadaljevanju rezultatov. V okviru dogovorjenih meril je bila osnova osebnega dohodka povečana za 9 %. Na povečanje osebnega dohodka pa so vplivali tudi rezultati. Premija za nadporečni rezultat je večja v poprečju za 14.000 din, učinek za 1 %, večja pa je tudi stimulacija za izboljšanje strukture proizvodnje. To velja za TOZD Okrogli program in zlasti obrat Elektrode.

V podatkih o osebnih dohodkih se kažejo večji premiki v očiščevanju osnovnega sistema delitve osebnega dohodka: število nadur se zmanjšuje, isto velja za ure za manjkajoče pa tudi otežkočenega dodatka je relativno manj kot prejšnje mesece. S tem se izenaučujejo startne osnove med obrati, kar bo omogočilo lažji prehod na poenostavitve sistema in

uvedbo realnejšega osebnega dohodka.

S povečanjem osebnega dohodka v marcu dokaj uspešno zasledujemo rast življenjskih stroškov tako mesečno kakor tudi kumulativno, ne glede na to, če se primerjamo s poprečjem leta 1987, decembrom 1987 ali predhodnim mesecem. Seveda smo ob tem na zgornji meji izplačil, ki jih lahko zagovarjamo glede na pričakovano poslovno uspešnost, lahko pa se celo izkaže, da smo mejo presegli.

Boljši rezultat kot v februarju je bil dosežen zlasti v obeh Jeklarnah. Železar je že poročal o rekordni proizvodnji, naj dodamo le še to, da so na sektorju za tehnično kontrolo ugotovili tudi zelo majhen delež 2 A proizvodnje. Prav to je največ prispevalo, da je bila dosežena visoka dnevna premija, najvišji pa je tudi odstotek učinka po normi in premiji.

V obeh Jeklarnah so tako presegli OD prejšnjega meseca za 16 oziroma

(Nadaljevanje na 2. strani)

Šest obratov nad načrtom

Do 11. aprila smo po podatkih statistične službe izdelali 31.604 tone skupne proizvodnje in tako izpolnili družbeni načrt 100,8 %, operativni program pa 102,5 %.

Načrtovano količino proizvodnje izpolnjuje šest obratov: Jeklarne 1 in 2, HV Bela, HV Jesenice, PVT in Žičarna.

V Jeklarni 1 so vili 3.830 ton jekla. Operativni program izpolnjujejo 115,4 %.

V Jeklarni 2 so izdelali 79 sarž, kar je 6.541 ton jekla. Operativni program, ki je enak družbenemu načrtu, izpolnjujejo 110,1 %.

V devetih odpremnih dneh smo prodali 12.132 ton končnih izdelkov. Družbeno načrtovano količino prodaje presega za 4,6 %, operativno pa za 12,6 %.

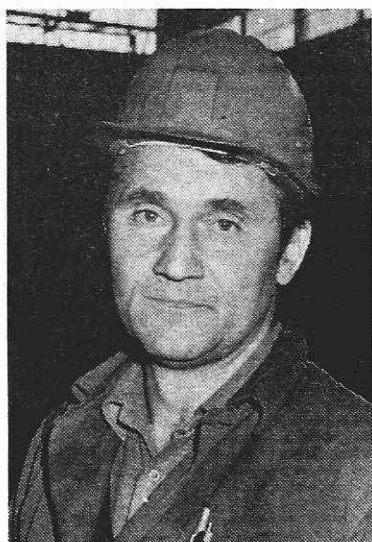
Odpremno količino izpolnjuje pet obratov: Valjarna bluming štekel, HV Bela, PVT, Žičarna in Žebjarna.

Manj težkega in nevarnega dela

(Nadaljevanje s 1. strani)

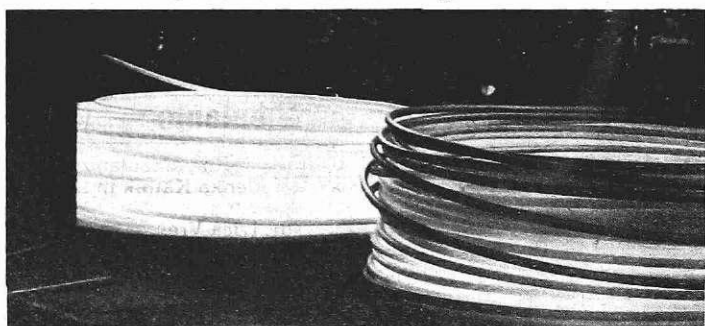

Slavko Justin (foto: S. Kokalj)

Edo Dolžan (foto: S. Kokalj)

20 let Žične valjarne

Kolektiv obrata Valjarne žice in profilov vabi vse sodelavce in upokojece obratov Žične valjarne in Profilnih valjarn Javornik, ki sta se leta 1971 združili v en obrat — v Valjarno žice in profilov, da se udeležijo slovesnosti v počastitev 20-letnice obstoja Žične valjarne, ki bo 22. aprila, ob 16. uri v kulturnem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku.

Želimo, da se slovesnosti udeležite v čim večjem številu.

Vabljeni

SŽ — ŽELEZARNA JESENICE — z o. sol. o., C. železarjev 8, 64270 JESENICE

razpisuje za šol. leto 1988/89 naslednje štipendije

Usmeritev — program	Stopnja zahtev.	Število razpisanih štipendij
VISOKE ŠOLE		
dipl. inž. metalurgije	VII	25
dipl. inž. kemijske tehnologije	VII	4
dipl. inž. matematike	VII	3
dipl. inž. fizike	VII	4
dipl. inž. strojništva	VII	8
dipl. inž. elektrotehnike	VII	5
dipl. inž. računalništva	VII	1
dipl. ekonomist	VII	11
— komerc. usm.	4	
— fin. usm.	6	
— org., plan. anal. smer	1	
dipl. pravnik	VII	1
VIŠJE ŠOLE		
inž. strojništva	VI	3
inž. elektrotehnike	VI	1
SREDNJE USMERJENO IZOBRAŽEVANJE		
metalurška usmeritev:		
4-letni program — metalurški tehnik	V	22
3-letni program — valjavec, modelni mizar	IV	68
kovinsko predelovalna usmeritev:		
3-letni in 4-letni program	IV, V	80
3-letni program — avtomehanik	IV	4
elektrotehniška usmeritev:		
4-letni program — elektronik	V	6
4-letni program — energetik	V	5
3-letni program — energetik (CSUI)	IV	23
kemijska usmeritev:		
4-letni program — kemijski tehnik	V	5
NA-MA usmeritev Jesenice (1. letnik)		
4-letni program — na-ma tehnik	V	5
kulturna usmeritev:		
4-letni program — fotograf	V	1
gostinsko-turistična usmeritev:		
4-letni program — kuharski tehnik	V	1
3-letni program — kuhar	IV	2

1. Kandidati zaprosijo za štipendijo s posebnim obrazcem »Vloga za štipendijo v Železarni Jesenice«, ki ga je priredila Železarna za svoje potrebe in ga lahko dobijo na vseh osnovnih šolah, Centru srednjega usmerjenega izobraževanja na Jesenicah in na kadrovskem sektorju Železarne Jesenice ali z obrazcem DZS 8.40, ki se kupi v knjigarni.

2. Osebnih dohodkov staršev za leto 1987 vpišejo delovne organizacije, v katerih so starši zaposleni; višina otroškega dodatka se posebej označi, sicer menimo, da ga kandidat ne prejema.

Starši, ki so upokojeni, priložijo odrezek pokojnine za december 1987 in označijo, če so upokojeni Železarne.

3. Fotokopija zadnjega šolskega spričevala oz. potrdilo o opravljenih izpitih se predloži ob zaključku šolskega leta oz. najkasneje do konca junija 1988.

PRIJAVE ZA ŠTIPENDIJO JE TREBA ODDATI DO 31. MAJA 1988 na KADROVSKI SEKTOR ŽELEZARNE JESENICE.

KADROVSKI SEKTOR
ŽELEZARNE JESENICE

ska problematika pred petimi leti zares pereča in da se je to poznalo tudi pri izplenih. Sedaj pa so izmene popolnjene, zato je tudi delovna in tehnološka disciplina večja. Na njihovo delo je zelo vplivala tudi nova jeklarina, ker je vložek s kontiliva neprijetno boljši od ostalega.

Glede organiziranosti pa menita, da je bil stari sistem, ko so bili vzdrževalci delavci obrata, za katerega so skrbeli, boljši, ker so se vzdrževalci bolj trudili za »svoj« obrat, ker so čutili pripadnost kolektivu. Potrdila sta, da je glede na delež, ki ga VŽP daje končnim obratom, valjarne preveč zapostavljena. Franc Lakota je prišel v žično valjarno leta 1953; takrat je bila žična valjarna po zaslugi takoj za martinarno, na tretjem mestu pa so bili žičarji. Res je bilo delo valjavcev takrat težje in bolj nevarno, vendar se razmere vseeno niso tako zelo spremenile, da je VŽP tako zapostavljena.

Zapostavljenost tega obrata se kaže tudi v tem, da so prikrasili pri kulturnih prireditvah (za njih nikdar ni dovolj kart za obisk kulturnih prireditev) in pri osnovnem standardu. Svojo garderobo so dobili šele pred dvema letoma, v sindikalni blagajni pa nimajo niti toliko svojega denarja, da bi lahko organizirali sindikalni izlet. Vsa ta leta so bili brez sredstev za reprezentanco, kopirni stroj so kupili šele lani, nimajo svojega avtomobila. V VŽP so vsa leta varčevali, vendar le na svoj račun.

To dokazuje tudi to, da so v dvajsetih letih obstoja s predelavami, izboljšavami in inovacijami spremenili prvotno podobo obrata v tolikšni meri, da so od idejnega projekta ostali le valji in ogrodja. Veliko več so spremenili, kot pa prijavili, predvsem zato, ker je način prijavljanja koristnih predlogov in izboljšav tak, da večina delavcev izračuna prihranka ne more narediti. Za ta del postopka prijave potrebujejo pomoč strokovnjakov ali vodstvenih delavcev v obratu, potem pa je že vprašljivo, ali bo inovacija sprejeta in koliko se jih bo priključilo. Tudi to, kaj je delovna dolžnost in kaj je inovacija, še ni opredeljeno, zato je inovativna dejavnost v Valjarni žice in profilov manjša, kot bi lahko bila.

V pogovoru z delavci VŽP smo poskušali predstaviti ta obrat drugače kot običajno. Delavci, ki od prvega dne spremljajo razvoj te valjarne in čutijo z njo, so povedali, kaj jih teži in iz svojih izkušenj predlagali, kako naj bi bilo. Upamo in želimo si, da bo njihovim mislim kdo prislusnil in da bodo prihodnji članki o njihovem delu in težavah bolj optimistični.

Lilijana Kos

Dopisniki!

Vse dopisnike obveščamo, da naj gradivo za praznično prvomajsko številko, ki bo izšla 28. aprila, oddajo najkasneje do ponedeljka, 25. aprila, do 10. ure.

Ker je sreda, 27. april, praznik, moramo gradivo pripraviti za tisk in ga oddati že v ponedeljek.

Prosimo za razumevanje.

Uredništvo

Železarski globus

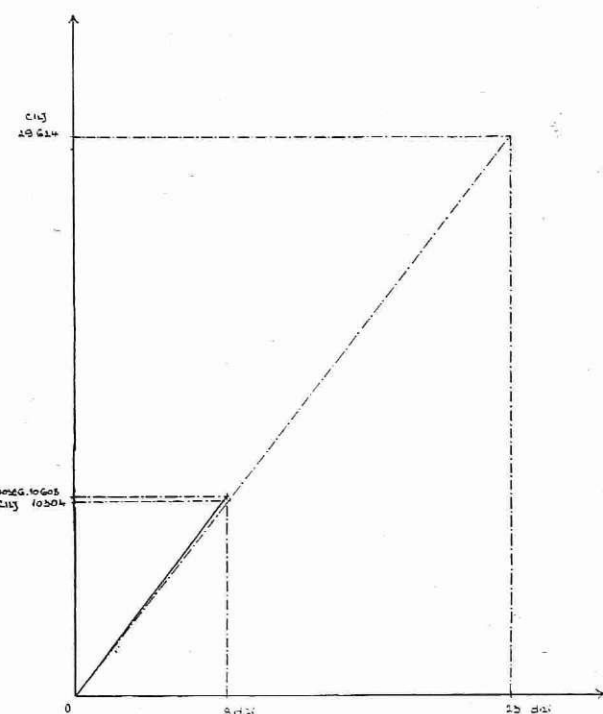
Brazilijska

V letu 1987 so brazilske železarske družbe uvozile dobrih 10 mio ton premoga za koksiranje. Za letošnje leto predvidevajo, da bo ta uvoz narastel in dosegel številko 11,7 mio ton. Največ premoga za koksiranje uvozijo iz ZDA, sledijo pa Poljska, Kanada, Avstralija in Kolumbija. Manjše količine bodo uvozili tudi iz Sovjetske zveze in LR Kitajske.

Južna Koreja

Južnokorejska železarska družba Posco Pohang bo zgradila nov plavž za proizvodnjo groblja. Zgradilo ga bo podjetje Davy Mc Kee iz Velike Britanije. Investicijski stroški znašajo 30 mio angleških funtov. Premer talnika bo 7,7 m, dnevna proizvodnja plavža pa 2140 ton. Začetek redne proizvodnje je predviden za oktober 1990.

doseganje skupnega cilja poslovanja

V osmih dneh aprila smo dosegli 10.608 mio din realizacije ali 103 % cilja.

Osebnih dohodek za marec

(Nadaljevanje s 1. strani)

17,5 %. Blizu takega izboljšanja so le še v HV Bela in na Transportu pa v Žičarni, ki je prejšnje mesece dosegala skromne rezultate glede na število aktivnih delavcev.

Obratna pa je situacija pri doslej najuspešnejših obratih Livarni in Jeklovleku. Iz leta v leto in iz mese-

ca v mesec sta držala konstantno visoko raven proizvodnje in dokler se je ugotavljal dohodek na ravni prejšnjih TOZD, dosegala tudi dohodkovno dober rezultat.

To velja zlasti za Livarno, kjer se je z ukinitvijo SM jeklarne proizvodni program močno spremenil, zato bo treba nagrajevanje temu prilagoditi.

TABELA: 1

PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV ZA MAREC 1988 s PREDHODNIMI OBDOBJI

Obdobje	OD iz sred. DO in nadom. za boln. odsot. nad 30 dni				% učinka	Indeks OD na leto 1987
	ur na zapos.	na uro	na delavca	za 182 ur		
L 1980	187,5	50	9351	9062	40,0	3,6
L 1981	186,9	67	12553	12225	45,4	4,9
L 1982	185,9	83	15389	15064	47,3	6,0
L 1983	184,8	106	19499	19208	49,0	7,6
L 1984	185,2	158	29244	28738	51,3	11,4
L 1985	185,5	324	60116	58978	54,3	23,5
L 1986	185,2	697	129127	126868	58,6	50,5
L 1987	188,8	1381	260825	251342	59,9	100,0
VIII 1987	189,9	1188	225588	216216	58,6	86,0
IX	187,5	1558	293489	283556	61,3	112,8
X	185,4	1749	324337	318312	61,9	126,6
XI	188,3	1725	324785	313950	61,2	124,9
XII	191,5	2156	413017	392392	62,1	156,1
I. 1988	185,2	2353	435767	428246	63,0	170,4
II.	180,5	2403	433866	437346	63,2	174,0
III.	188,8	2538	479236	461916	64,2	183,8
III 1987	188,0	1019	194244	188064	59,6	74,8
I—III	184,3	1022	190268	187913	57,9	74,8
I—III 1988	184,8	2433	449605	442806	63,5	176,2

TABELA: 2

STRUKTURA OD ZA MESEC MAREC 1988

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	Din na zaposl.	Struktura OD v %	
			24 = 100	19 = 100
1. Osnovni OD	960.317.696	162.016	33,81	37,76
2. Učinek	616.720.831	104.047	21,71	24,25
3. Stim. za proizv.	70.103.191	11.827	2,47	2,76
4. Ocena del. prisp.	126.557.940	21.352	4,46	4,98
5. Skupaj 1—4	1.773.699.658	299.242	62,45	69,75
6. Nočni dodatek	59.283.924	10.002	2,09	2,33
7. Popold. dodatek	34.023.994	5.740	1,20	1,34
8. Nadurni dodatek	19.377.244	3.269	0,68	0,76
9. Nedelj. dodatek	22.941.822	3.871	0,81	0,90
10. Sobotni dodatek	6.917.334	1.167	0,24	0,27
11. Praznični dodatek	19.691	3	—	—
12. Skupaj 6—11	142.564.009	24.052	5,02	5,60
13. Otežkočeni dod.	33.386.928	5.633	1,18	1,31
14. Dod. za del. dobo	83.221.013	14.040	2,93	3,27
15. Premije	290.397.962	48.993	10,22	11,42
16. Stim. za dos. cilja	184.536.779	31.133	6,50	7,26
17. Nagrade honorarji	16.179.147	2.730	0,57	0,64
18. Ostala plačila	19.052.687	3.214	0,67	0,75
19. Skupaj 5 + 12 do 18	2.543.038.183	429.037	89,54	100,00
20. Plačan praznik	—	—	—	—
21. Plačan dopust	136.715.397	23.066	4,81	5,38
22. Sobotni dopust	26.682.985	4.502	0,94	1,05
23. Nadom. OD za bol. odsotnost	134.142.304	22.631	4,71	5,27
24. Skupaj OD iz sred. DO	2.840.578.869	479.236	100,00	111,70

Proizvodnja v marcu

(Nadaljevanje s 1. strani)

trakov izključno preko kvarto ograda, kar v Hladni valjarni Bela že daje pozitivne rezultate.

Valjarna debele pločevine

To je edini obrat v TOZD Ploščati program, ki ni dosegel načrtovanih rezultatov skupne in končne proizvodnje za prodajo, čeprav je sama proga presežila načrt, prav tako pa je bila tudi odprema za 7 % višja od gospodarskega načrta. Ob zadostni količini vložka je vzrok izpada izključno na račun petdnene okvare ključnega žerjava v adjustaži. V primerjavi z gospodarskim načrtom sta bili tako doseženi skupna proizvodnja z 90,6 %, končna za prodajo pa z 92,9 %.

Omeniti velja dober asortiment proizvodnje in je bila predvidena povprečna prodajna cena močno nižja.

Hladna valjarna Bela

Kljub občasno manjšim težavam zaradi zastoj posameznih ogrodi, so v tem obratu (kot ponavadi) proizvodili dobro in z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo dosegli s 107,9 %, končno za prodajo pa s 108,6 %. Manj je bilo izdelanega nerjavnega jekla, precej več pa dinamika jekla, kot je predvideval gospodarski načrt.

Hladna valjarna Jesenice

Zelo dobro so proizvajali tudi hladnovaljavci na Jesenicah saj so z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo dosegli s 121,6 %, končno za prodajo pa s 124,1 %. Vendar pri tem velja omeniti, da gospodarski načrt ni pretirano visok.

Predelava valjanih trakov

Tudi ta, v letošnjem letu na novo ustanovljen obrat, je delal dobro, saj je bila skupna proizvodnja dosežena s 108,0 % glede na gospodarski načrt, končna za prodajo pa s 109,5 % na nekoliko višji operativni program. Pri tem velja poudariti, da so v Profilarni svoje obveznosti presegli za okoli 11 %, v Podbojarni pa so za njimi zaostali za okoli 10 %.

TOZD Okrogli program

Je edini TOZD, ki z gospodarskim načrtom predvidenih rezultatov v skupni in končni proizvodnji za prodajo ni dosegla, vendar pa je ta vrednost z dobrim delom na realnejši (nekoliko nižji) operativni program presegla.

Skupna proizvodnja je bila dosežena s 103,4 %, končna za prodajo pa s 102,7 %, sama prodaja pa s 113,9 %, vse na operativni program. Proti koncu meseca je pričela poskusno obratovati nova lužilnica v Žičarni.

Valjarna žice in profilov

Operativni program skupne proizvodnje je bil nižji od gospodarskega načrta zaradi manjših potreb obratov, ki so v proizvodnji verigi za to

valjarno in je bil dosežen s 102,8 %, končna proizvodnja za prodajo pa je bila, v primerjavi z gospodarskim načrtom, dosežena le s 58,1 % kot posledica pomanjkanja gredic kvalitete EO.

Žičarna

Večja stopnja predelave jekla in s tem vnaprej programirana nižja produktivnost, je imela za posledico znižanje operativnega programa, ki pa je bil z dobrim delom, kljub določenim težavam (zastoji), pri skupni proizvodnji dosežen s 100,6 %, pri gotovi za prodajo pa še celo s 109,4 %.

Na žalost zaradi okvar novih strojev, še vedno ne dosegamo višje proizvodnje VAC žice.

Jeklovlek

Podobno kot pri Žičarni, je bil tudi v tem obratu operativni program, v primerjavi z gospodarskim načrtom, znižan zaradi zahtevnejšega asorti-

menta in naročil v tanjših dimenzijah.

Kljub precejšnjim zastojem pa je delavcem tega obrata uspelo z operativnim programom načrtovane cilje doseči, tako v skupni proizvodnji kakor tudi pri končni za prodajo s 101,5

Elektrode

Čeprav so bili zastoji na Curto liniji, se je permanentno dobro delo tega obrata nadaljevalo tudi v tem mesecu. Tako je bila skupna proizvodnja dosežena s 114,2 %, gotova za prodajo pa s 104,7 %, oboje na operativni program, ki je bil enak gospodarskemu načrtu.

Želbljarna

Kljub določenim težavam tudi želbljarji niso bili izjema in so delali dobro ter izpolnili gospodarski načrt tako v skupni, kakor tudi v končni proizvodnji za prodajo s 100,4 %.

Miloš Piščanec

Izobraževanje ob delu

Za vse delavce Železarne Jesenice, ki se izobražujejo ob delu ali pa bi se radi izobraževali, organiziramo okroglo mizo v sredo, 20. aprila, v restavraciji Železarne Jesenice — Kazini, z začetkom ob 13. uri.

Na okrogli mizi bomo spregovorili o štipendiranju, možnostih zaposlovanja, napredovanja na delovnem mestu ter o težavah, s katerimi se štipendisti srečujejo.

Želimo, da bi se čim več delavcev vključilo v izobraževalne programe. Pri odločitvi za izobraževanje je pogosta ovira neobveščenost ali pa še kaj drugega. Da bi lahko na tem področju bolj aktivno delali, vas prosimo za čim številnejšo udeležbo. Delovodje, obratovodje in direktorje TOZD pa prosimo za razumevanje za tiste delavce, ki bi se radi udeležili pogovora, pa imajo v teh urah delovne obveznosti.

Komisija za družbenoekonomske

odnose pri KS ZSMS

Železarne Jesenice

Delavski svet Delovne skupnosti skupnih služb organizira

okroglo mizo na temo

Izvajanje poslovnih projektnih nalog

Aspekti, ki jih želimo obravnavati:

- katera poslovna področja pokriti s projektnimi nalogami,
- organizacija projektov (kadri, stimuliranje),
- izvajanje projektov in njihovo spremljanje,
- uvajanje projektov v proizvodnjo oz. na druga področja poslovanja.

Okrogla miza bo v sredo, 20. aprila, ob 15.30 v spodnjih prostorih restavracije Kazina.

Na okroglo mizo vabimo vse delavce Železarne, še posebej pa poslovalne delavce in sodelavce projektnih nalog, od katerih pričakujemo, da bodo aktivno sodelovali.

Pripravljalni odbor

Razpis Pantzove nagrade

Delavski svet Železarne Jesenice v skladu s pravilnikom za podelitev Pantzove nagrade, člen 5, razpisuje natečaj za podelitev Pantzove nagrade v letu 1988.

Pravico sodelovanja na tem natečaju imajo vsi delavci Železarne, pa tudi druge osebe izven Železarne, ki so s svojim življenjskim delom na področju metalurške in drugih dejavnosti, vezanih na tehnologijo in tehniko, bistveno vplivali na rast delovne organizacije kot celote in s tem prispevali k uveljavljanju Železarne Jesenice doma in v tujini.

Rok prijave je 30. april 1988. Prijave za razpis je treba nasloviti na oddelke za zaščito industrijske lastnine v sektorju za ekonomiko, organizacijo in informatiko.

Prijavi mora biti priložena dokumentacija, na osnovi katere bo posebna komisija izbrala nagrajenca.

Višina nagrade je po sklepu delavskega sveta Železarne pet povprečnih neto osebnih dohodkov na zaposlenega v letu 1987. Poleg nagrade prejme nagrajenec še plaketo in diploma.

Vse informacije v zvezi s prijavo lahko zainteresirani dobijo na oddelku za zaščito industrijske lastnine.

Delavski svet Železarne Jesenice

Kadrovsko gibanje v marcu

REDNO UPOKOJENI:

Cilka Arh, 1934, Družbeni standard — 35 let v ŽJ; Jožefa Berlišk, 1930, Finančno računovodski sektor — 36 let v ŽJ; Husein Dindič, 1932, Jeklarna 1 — 32 let v ŽJ; Janez Dolenc, 1928, Valjarna debele pločevine — 35 let v ŽJ; Pavel Kastelic, 1935, Jeklarna 1 — 30 let v ŽJ; Jože Kisovec, 1930, Strojne delavnice — 37 let v ŽJ; Jože Kogovšek, 1933, Komerciala — 17 let v ŽJ; Anka Lapanja, 1934, Strojne delavnice — 33 let v ŽJ; Stanislav Mencinger, 1924, Vzdrževanje — 39 let v ŽJ; Cilka Noč, 1937, Elektrode — 22 let v ŽJ; Sonja Pajer, 1933, sektor za razvoj in raziskave — 34 let v ŽJ; Božo Pančur, 1932, Kadrovske delavnice — 35 let v ŽJ; Mato Panič, 1926, Jeklarna 1 — 40 let v ŽJ; Milena Panič, 1929, Družbeni standard — 30 let v ŽJ; Pavel Platiša, 1935, Jeklarna 1 — 30 let v ŽJ; Katarina Pogačar, 1933, Elektrode — 22 let v ŽJ; Ševal Rakovič, 1927, Jeklarna 1 — 31 let v ŽJ; Valentin Rozman, 1930, Transport — 39 let v ŽJ; Martina Soklič, 1938, Energetika — 29 let v ŽJ; Marija Subotič, 1930, Kadrovske delavnice — 27 let v ŽJ; Ivan Sušnik, 1928, Žičarna — 39 let v ŽJ; Slavko Sušnik, 1929, Transport — 39 let v ŽJ in Bogo Tušar, 1930, sektor tehnične kontrole — 34 let v ŽJ.

INVALIDSKO UPOKOJENI:

Janez Gričar, 1936, Jeklarna 1 — 28 let v ŽJ; Antonija Klobučar, 1939, Elektrode — 15 let v ŽJ; Jože Kogovšek, 1943, Hladna valjarna Jesenice — 24 let v ŽJ; Ivan Muhvič, 1928, Jeklarna 1 — 30 let v ŽJ; Mirsad Popaja, 1953, Valjarna bluming štekel — 10 let v ŽJ; Nada Praskalo, 1946, Valjarna žice in profilov — 18 let v ŽJ; Franc Sajovic, 1942, Transport — 29 let v ŽJ; Mirko Smolej, 1938, Vzdrževanje — 29 let v ŽJ in Milan Tučan, 1930, splošni sektor — 30 let v ŽJ.

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarne

OD 18. DO 24. APRILA

18. aprila, Božidar BARTELJ, poslovodni odbor, Žirovnica, Zabreznica 44 b, ☎ 80-726.

19. aprila, Janez BEGEŠ, Elektrode, Lesce, Na trati 59, ☎ 74-766.

20. aprila, Janez BIČEK, TOZD Talilnice, Jesenice, Udarca 9, ☎ 83-193.

21. aprila, Franc BRELIH, TOZD Tehnične dejavnosti, Jesenice, Kurirska 3, ☎ 81-612.

22. aprila, Lado ŠKETA, Plavž, Bled, Alpska 1, ☎ 77-136.

23. aprila, Marin GABROVŠEK, poslovodni odbor, Bled, Ribenska 8 c, ☎ 78-157.

24. aprila, Franc GASSER, Predelava valjanih trakov, Žirovnica, Moste 22 b, ☎ 80-333.

Dežurstvo traja vsak dan od 14. do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva je dežurni dolžan opraviti obhod po železarni, svoje pripombe vpisati v dežurno knjigo ter o tem ob predaji dežurstva poročati podpredsedniku poslovnega odbora.

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 18. 4.	Božidar Černe	Alojz Slivnik
Torek — 19. 4.	Janez Faletič	Matjaž Kelvišar
Sreda — 20. 4.	Franc Bernik	Dušan Bak
Četrtek — 21. 4.	Marko Sušnik	Anton Burja
Petek — 22. 4.	Miroslav Zupan	Rado Legat
Sobota — 23. 4.	Mitja Benedičič	Ivan Slamnik
Nedelja — 24. 4.	Anton Kavčič	Franc Arnež

Služba obratne ambulante

Od 18. do 23. aprila bodo delale naslednje obratne ambulante:

DOPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.

POPOLDNE: IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

Dispanzer za borbe od 13.30 do 14.30 ure.

V soboto, 23. aprila, samo dopoldne: IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.

Za borbe: od 7. do 8. ure.

POPOLDNE: III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.

V soboto, 23. aprila, samo dopoldne: III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.

V kartoteki obratne ambulante sprejemamo knjižice dopoldan od 6. ure do 10.30, popoldan od 12. ure do 17.30.

Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.

Dežurni v Vatrostalni

16. in 17. aprila, Rifet JAŠAREVIČ, Kurirska 1a, ☎ doma 83-831, ☎ v službi 22-79.

Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

Kadrovsko gibanje v marcu

TOZD/DSSS	iz JLA	stopenj.	ostali	SKUPAJ	iz JLA	disc. od.	po skl. ODR	upokoj.	umrli	SKUPAJ	stanje 31.3.88	stanje 31.3.87	po- preče 1988	po- preče 1.1987
Vodstvo TA	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	2	2
Jeklarna 1	—	—	—	—	1	7	—	8	465	858	471	833	833	833
Jeklarna 2	—	—	—	—	—	—	—	—	229	—	229	—	—	—
Livarna	—	—	—	—	1	—	—	1	89	83	88	82	82	82
TOZD TALILNICE	—	—	—	—	1	1	7	—	9	785	941	790	917	917
Vodstvo PP	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	2	2
Valj. bl. št.	—	—	—	—	1	1	1	3	340	342	341	342	342	342
Hl. valj. Bela	—	—	—	—	1	1	1	3	285	270	285	274	274	274
Hl. valj. Jes.	—	—	—	—	1	—	—	2	188	203	189	200	200	200
Pr. valj. trakov	—	—	—	—	1	—	—	1	106	101	106	104	104	104
Valj. deb. pl.	1	—	—	—	1	—	—	1	212	207	211	207	207	207
TOZD PLOŠČ. PR.	1	—	—	—	1	3	2	2	3	10	1133	1125	1134	1129
Vodstvo OP	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	2	2
Žičarna	5	—	—	—	5	1	1	1	3	246	227	245	231	231
Jeklovlek	1	—	—	—	1	—	—	—	1	163	145	163	152	152
Elektrode	—	—	—	—	—	—	—	3	4	249	266	250	264	264
Želbljarna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	85	76	85	79	79
Valj. žice	1	—	—	—	1	—	—	—	2	146	158	146	155	155
TOZD OKROG. PR.	7	—	—	—	7	5	1	—	5	11	891	874	891	883
TOZD Komerciala	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	155	159	155	157
TOZD Druž. stand.	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	190	192	191	196
Poslovodni odbor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	5	11	6	6
Sl. za plan proc.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	16	18	16	16
CSI	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	17	14	15	15
Sek. za raz. in raz.	—	—	—	—	—	—	—	1	1	65	61	66	60	60
Sek. teh. kón.	—	—	—	—	—	—	—	1	1	207	209	209	210	210
Sek. za inžen.	—	—	—	—	—	—	—	1	1	71	78	72	77	77
Fin. rač. sek.	—	—	—	—	—	—	—	1	1	139	139	141	143	143
SEOI	—	—	—	—	—	—	—	1	1	119	122	120	122	122
Kadrovske delavnice	—	—	—	—	—	—	—	1	1	77	91	78	99	99
prilagoditveni	2	—	—	—	2	—	—	1	1	29	32	29	28	28
Splošni sektor	—	—	—	—	—	—	—	1	2	192	207	193	203	203
DSSS	—	2	—	—	—	1	4	5	—	10	942	977	951	979
Vodstvo TD	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	2	2
Strojne delavnice	1	—	—	—	1	3	—	2	5	367	286	368	311	311
Vzdrževanje	6	—	—	—	6	6	—	2	10	973	1054	973	1043	1043
Energetika	—	—	—	—	—	—	—	1	1	247	241	247	243	243
Transport	2	—	—	—	2	—	—	1	3	329	355	330	349	349
TOZD. TEH. DEJ.	9	—	—	—	9	9	1	3	8	—	1918	1938	1920	1948
ŽELEZARNA	17	2	—	—	19	17	6	10	32	—	6014	6206	6032	6209

Zaključili sta šolanje

Sodelavka kadrovskega sektorja ZDENKA VRTAČNIK je končala študij na Višji upravni šoli v Ljubljani.

Pridobila si je strokovni naziv »organizator obveščanja«.

Sodelavka sektorja tehnične kontrole ANTONIJA GABERŠČEK pa je uspešno končala nadaljevalni program V. stopnje in si pridobila naziv »obratni strojni tehnik«.

Vabilo

IO OOS Hladne valjarne Jesenice o aktualnih problemih obrata

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata v obratu Hladna valjarne Jesenice na seji, dne 26. marca, pregledal sklepe izrednega zbora delavcev z dne 17. februarja 1988, posebno pozornost pa je namenil tudi vprašanju osebnih dohodkov za mesec februar in razvojnim perspektivam tega obrata. Odbor je izrazil tudi svoje nezadovoljstvo zaradi objave stališč zbora delavcev v »Pregledu SDS« dne 10. marca, češ da so bila »objavljena brez odobritve«, kljub temu, da smo obenem s stališči objavili, kako smo do stališč sploh prišli (uradnega, overovljenega zapisnika zbora iz HVJ doslej še nismo prejeli!). Ob tem kaže dati naslednje priporočilo: vsi, ki mislijo, da imajo posebno pravico kaj odobravati za objavo ali kaj cenzurirati, naj si vsaj malce ogledajo knjigo Lenarta Šetince »Sistem obveščanja in komuniciranja v združenem delu« in razmislijo o njegovi teži, da ni forum, pač pa delavec pravi subjekt informiranja. Sicer pa so stališča IO OOS HVJ naslednja:

»Na izrednem zboru, dne 17.2.1988, je bilo na zahtevo delavcev postavljenih devet sklepov, ki jih je bilo vodstvo obrata dolžno proučiti in uresničiti. Ugotavlja se, da so se le-ti že izvajali, o tem je že bila razprava na SDS in samoupravnih organih, da pa je izreden zbor pospešil njihovo izvedbo. Tako je bilo izpolnjenih sedem točk. Pod točko pet si je delovna mesta ogledala ustrezna komisija varstva pri delu, ki je poslala ustrezno odločbo republiknemu inšpektorju dela. Ta si bo mesta ogledal, ker ne ustrezajo delavčevim psihofizičnim pogojem in ustrezno ukrepal. Zdravstvena komisija si bo ogledala delovna mesta, sedaj pa poteka preventivni pregled. Pod točko sedem je bila ustrezna služba v Železarni opozorjena, da mora čimprej rešiti problem vrednotenja del in nalog ovijalk HVT v adjustaži in administrativna dela na odpremi. Tudi to so nam obljubili.

OD za mesec februar so bili realno večji za 12 % in so znašali v povprečju 440.000 din. Glede na rezultate poslovanja obrata je proizvodnja večja za 33 % nad načrtom, v količini pa precej manjša kot lani. S tem delavci niso bili zadovoljni, ker so bila povprečja prikazana z nadurami (185,2 ur). Zahtevalo, da se ta primerjalna razmerja prikažejo v okviru normalnih delovnih ur za tekoči mesec. V obratu je še veliko delavcev s kategorijami, ki ne dosežejo povprečja obrata, najbolj pa je izpostavljena 9. kategorija.

Velik problem glede OD se mora reševati na ravni cele Železarne Jesenice, saj sam obrat ne more vplivati na višino OD in socialne varnosti.

Glede obstoja nam je spregovoril predsednik poslovnega odbora

Bregant. Nanizal nam je podatke o poslovanju celotne Železarne in probleme, s katerimi se srečujemo. Največji je nelikvidnost. Omenil je, da že nastajajo problemi glede izplačila OD, da smo prekoračili kvoto, ki nam jo predpisuje družbeni dogovor za 2,7 %. Med delavci se čuti napetost in upornost. Odgovoril je, da bo ob prekinitvi dela na čelu štrajkajočih na cesti in da jih bo v vseh pogledih podprl. Glede obstoja HVJ je povedal, da PO daje največ prednosti predelavi HVT, odkar je bila narejena Jeklarna 2. Ne jamči pa, koliko časa bo HVJ še obratovala, ker je to pogojeno z več ekonomskimi učinki. Obveščeni smo bili, da bodo investicije v našem obratu uresničene s srednjeročnim načrtom, kar pa je odvisno od finančnih sredstev. Predsednik je bil obveščen tudi glede odločbe, naslovljene na republikanskega inšpektorja za delo, zaradi nujne nabave pakirne linije v adjustaži, kar je nujno zaradi težkega fizičnega dela.

Problemi, ki so bili izneseni na izrednem zboru in so podani v devetih točkah sklepov, so v tem času izredno aktualni in se pojavljajo povsod. Smo za to, da se rešujejo na demokratičen in realen način, tako pa naj bo tudi objavljanje v glasilu Železar. Posamezniki sicer skušajo izkoristiti problematiko, predvsem OD za svoje namene, pri čemer se poslužujejo sredstev javnega obveščanja in ta jim dajejo tudi podporo. To je v sedanjih težkih situaciji splošen pojav. Ve se, da so pogosto neobjektivni in da pometajo le pred tujim pragom, a ne vedo pred katerim, pač pa z edini namenom, da se sliši glas gromovnika. S takimi se je težko pogovarjati iskreno, upamo pa, da bo do tega prišlo, kajti drugače je normal-

no reševanje problemov nemogoče. Gradivo pa, ki je bilo objavljeno, je le del iztočnic za zaključke, ki jih bomo posredovali uredništvu, da jih objavi.

Sam izredni zbor je bil sklican pod točko 1 (OD za mesec januar), nabava novih osnovnih sredstev in obstoj HVJ.

Pri tem je treba reči, da so izredni občni zbori na skoraj enako tematično že bili, glede na razprave in zaključke pa so bili sprejeti odgovarjajoči sklepi samoupravnih organov. Normalno je, da glede slabega OD za mesec januar in slabih delovnih pogojev krivimo tudi vodstvo obrata, ki je delno prevzelo del odgovornosti in je tudi ne zanika. Očitana jim je počasnost pri odpravljanju problemov znotraj HVJ, kar pa je tudi pogojeno z mačehovskim odnosom vodstva ŽJ do HVJ. Na izrednem zboru ni bilo govora o nezaupnici vodstvu obrata, kar tudi ni bil namen. Ve pa se, da je vodstvo obrata kadrovsko slabo zasledeno ter da je v zadnjih 15 letih več ali manj prisilno zapustilo obrat oz. TOZD šest članov vodstva. Sedanjemu vodstvu pa je bilo danih devet obvezujočih sklepov. Zato mislimo, da bi nas moralo uredništvo obvestiti o objavi gradiva, ki se lahko bere dvosmiselno. Ne mislimo sedaj razpravljati, kako je to gradivo prispelo v uredništvo. To ni naš namen in naloga.

Pod točko razno je na IO OOS HVJ prispelo pismo z 102 podpisniki iz vrst delavcev HVJ, v katerem očitajo neažurnost pri odpravljanju napak, ki so bile podane v sklepi izrednega zbora. Te so: OD za februar, slabi pogoji dela, nabava osnovnih sredstev in majhen finančen delež otežkočenega dodatka pri OD. Vse to je razvidno iz gradiva zapisnika s sestanka IO OOS HVJ, kar je bilo vse še enkrat obravnavano. Vsi odgovorni so bili opozorjeni na prepočasno uresničevanje nekaterih sklepov.

Za podelitev občinskega sindikalnega priznanja — srebrni znak sindikata, je bil predlagan Branko Pagon.

Člane IO OOS HVJ je referent za šport obvestil o športnem dnevu, ki je bil dne 12.3.1988 v Kranjski Gori, udeležilo pa se ga je 27 članov kolektiva.

CSI — BL

Odbori za gospodarstvo

TOZD Talilnice

Odbor za gospodarstvo TOZD Talilnice je na 10. seji, 30. marca, obravnaval poslovno poročilo TOZD Talilnice in DO ŽJ, cenik za ročno in strojno razkladanje legur in drugih materialov, stimulacije za zbiranje barvnih kovin, tehnične izboljšave ter pogodbeni dela.

S poslovnim poročilom je soglašal brez razprave. Kaj več o tej zadevi iz zapisnika tudi ne moremo povzeti, saj je v njem navedeno zgolj informativno naštevaje problematike (kazalo), ki je bila predstavljena prisotnim brez kakršnihkoli opredelitev vzrokov ali posledic in sploh brez kakršnihkoli vrednostnih sodb. Podobna ugotovitev velja tudi za pogodbeni dela, s to razliko, da se v sklepu navaja vsaj cena za opravljen storitev. Tako na primer se bo po sklepu odbora za gospodarstvo popravilo ene polomljene elektrode (struženje) plačalo po 7800 din, demontaža oziroma slačenje enega argonskega kamna pa po 2250 din. Oddelek za študij dela in časa je odbor tudi zadolžil, da v roku enega meseca ugotovi potreben obseg dela in materialov za »slačenje« enega argonskega kamna.

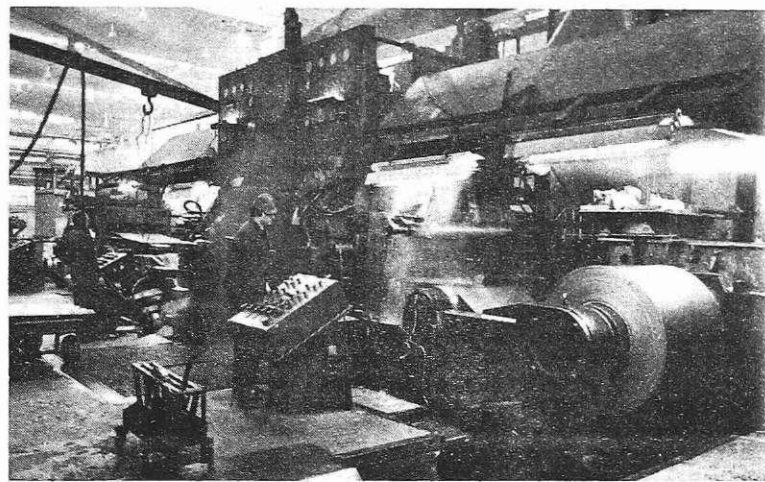
Nove cene za ročno razkladanje ferolegur in drugih materialov se

gibljejo od 730 din za tono (elektrode 500 in 250 milimetrov) do 2400 din za tono (Ca Si v sodih po 85 kilogramov), za strojno razkladanje pa od 500 din za tono (cela vrsta materialov) do 970 din za tono (SiMn).

Pod točko razno pa je odbor maturo ljubljanske šole za miličnike-kadete, ki bodo organizirali ples, podaril dva mala vlita pepelnika, Galskemu društvu Blejska Dobrava, ki bo dne 26. junija organiziralo veselico s srečelovom, pa dva lesena krožnika.

In kakšne so stimulacije za zbiranje odpadnih materialov? Za baker znaša 2653 din, staro železo 728 din, odpadni aluminij 5041 din, netopna olja 796 din, svinec in cink 3984 din, baker 11.514 din, baker-motorji 11.514 din, aluminij 6571 din, kromova rena 1254, bela kovina in medenina 8759 din, kosi in ostružki bron 2653 din, kosi in ostružki bakra 2653 din, kosi in ostružki medenine 2653 din, siva litina in odpadni aluminij 2653 din — vse seveda za kilogram. Sprejet je bil tudi sklep, da se višina stimulacije v letu 1988 poveča za rast povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v Železarni Jesenice.

CSI — BL

HVB — Sendzimir ogrođje (foto I. Kučina)

Pregled sestankov SDS

(Iz »programa samoupravnih aktivnosti za marec« — nadaljevanje)

Kritiki, ki zadeva ažurnost objavljanja povzetkov sestankov SDS v Železarni, se je pridružil tudi Izvršni odbor konference osnovnih organizacij sindikata Železarne na seji 30. marca: »V Železarni je predstavljen delovanje SDS s prevelikim časovnim odmikom! Ob tej ugotovitvi, ki je sicer pravilna, pa bi vseeno kazalo razčistiti nekatere dileme. Vprašamo se na primer lahko, kakšne cilje želimo s to rubriko doseči: nam gre samo za aktualnost objavljenih problematike ali tudi za to, da se seznanimo s problemi, odnosi, načinom razmišljanja v nekem okolju, blokadam... Ni bolj kot aktualnost pomembno to, da se skupina javno pojavi v glasilu in tako po eni strani potrdi svojo identiteto in integriteto, po drugi strani pa to pojavljanje samo pomeni pritisk na tiste, ki so dolžni razreševati probleme v njeni sredini in njenem okolju, da jih jemljejo bolj resno in tudi hitreje rešujejo. Ko pridejo problemi na dan, pa četudi s časovnim odmikom, se siceršnja vzvišena aroganca in ignoranca pokaže v vseh svoji primitivnosti. Izolirani in neinformirani skupini je sicer mogoče z močjo avtoritete ustno dokazovati, da je nekaj nemogoče, pred kritičnim očesom bolje informirane javnosti pa se kot jedro problema pokaže nekaj drugega: »ne hoteti« in »ne znati«. Konflikt, ki je s stališčem »ni mogoče« blokirano, tako postane vnanji, odpre se možnost njegove deblokacije, pot k razrešitvi, napredku, inovaciji (glej Janez Šček, Pot do učinkovite delovne organizacije, stran 325—329). Drug problem, povezan z aktualnostjo rubrike, pa je tudi vprašanje njene kontinuitete, saj je razmak med sestajanjem SDS, ki je koncentrirano običajno v kakšnem tednu dni, in naslednjim sestajanjem, običajno po mesecu dni (lahko tudi več), tako da je v tem primeru (če hočemo zagotoviti kontinuiteto rubrike) nujen enomesečni odmik pri objavi.

Seveda se pri objavljanju kažejo še drugi problemi, pa tudi možne rešitve. Objavljanje bi lahko pospešili tako, da bi posebej objavljali, kot smo že delali, analizo razprav o skupnih zadevah, v »pregledu« pa samo tisto problematiko, ki se pojavlja mimo organizirane samoupravne aktivnosti. To pa je seveda stvar dogovora in organizacije dela na CSI.

Vseeno se ob tem razmišljanju bojim, da imajo tovrstne pripombe v zvezi s »pregledom« še neke druge javno neizrečene razsežnosti, ozadje: oceno, da kritične, včasih tudi neprizanesljive pripombe, izrečene na sestankih SDS, kvirijo takimenoenovani »imidž« delovne organizacije, pa tudi novo politiko na področju notranjega in zunanjega informiranja. Kako naj si sicer razlagamo, da na CSI doslej še nismo prejeli zapisnikov SDS iz marčevskega programa samoupravnih aktivnosti iz celotnega TOZD TALILNICE, iz TOZD PLOŠČATI PROGRAM pa smo prejeli le zapisnik zbora delavcev OBRATA HLADNE VALJARNE BELA in sestankov v OBRATU HLADNA VALJARNA JESENICE (iz OBRATA BLUMING ŠTEKEL smo prejeli samo zapisnik SDS bluming 1)? Ali pa, da smo za zapisnik zbora delavcev OBRATA ŽEBLJARNA, na katerem so delavci izrazili svoje nezadovoljstvo z osebnim dohodkom, izvedeli iz rubrike »Kaj je novega v sindikatu« (Železar, 7. aprila)? Za oceno samoupravnih komunikacij v Železarni nikakor

ne more biti pohvalno dejstvo, da tako imenovanega »urednika informacij za samoupravne organe« oziroma delavca CSI, seznanjajo delavci s fotokopijo peticije delavcev Hladne valjarne Jesenice, o razmerah in najnovejših zahtevah delavcev tega obrata, ki je bila po njihovih izjavah poslana tudi sindikalnemu odboru v obratu in nekaterim vodstvenim delavcem — v gostilni. O februarškem zboru delavcev, njihovih zahtevah in kako smo prišli do stališč tega zbora, smo v tej rubriki že pisali. Da se bo nad samoupravnim informiranjem in komuniciranjem treba resno zamisliti, kaže tudi dejstvo, da smo na CSI tudi do informacije sindikata z dne 19.1.1988, ki nosi naslov »Samoupravne delovne skupine in izhodišča za oblikovanje novih organizacijskih enot« (mednaslovi: »Dobre strani«, »Slabe strani«, »Kaj bi s tem pridobili«, »Predlog«), prišli po neformalni poti. Pri izdelavi teh stališč delavci centra niso sodelovali. Tudi informacijo kadrovskega sektorja »Program za postopno zmanjšanje števila zaposlenih v TOZD-ih in Delovni skupnosti Železarne Jesenice« (datirana s 4.2.1988), ki je vsekakor pomembna za vse delavce, smo dobili »pod roko«.

Iz »aprilskega programa samoupravnih aktivnosti« smo doslej prejeli le zapisnik SDS špedicija (TOZD Komerciala). SDS v zvezi s predlogom delitve sklada skupne porabe omenja, da so jubilejne nagrade smešno nizke. Argument: delavec s 30-letno neprekinjeno zaposlitvijo v ŽJ ne dobi niti 2 stara milijona. Pravijo, da bi se morala naša DO primerjati z ostalimi DO v občini in Sloveniji. Pripombo so imeli tudi na informacijo o koriščenju stanovanjskih kreditov, češ, da je glede na vsakodnevno rast cen treba čimprej omogočiti koriščenje že odobrenih kreditov.

Nadaljujemo s povzetki zapisnikov iz marčevskih sestankov SDS:

TOZD PLOŠČATI PROGRAM

Iz OBRATA HLADNA VALJARNA JESENICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo obrata, hladna valjarina 1, 2 in 3, skladišče TVT, žarilnica 1, 2, 3 in 4, karisti ter lužilnica. Sestanki so bili v dneh od 10. do 14. marca, obravnavale pa so zaključni račun za leto 1987, pregled obveznosti za zadovoljevanje skupnih potreb v občini Jesenice v letu 1987 ter proizvodno problematiko. SDS vodstvo obrata v zvezi s sklepi prejšnje seje omenja, da je razprava potekala o problemih, ki so »standardni« za stare obrate: o višini investicij, zastojih, fizičnem delu — vse v povezavi z osnovo za osebne dohodke. Razprava je bila sklenjena z mislijo, da je treba delo v obratu modernizirati. V tem smislu so bili v obratu že napravljeni določeni koraki (škarje so plačane, peč za poboljšanje je v licitaciji). V zvezi z zaključnim računom so imeli načelno pripombo: da se sedaj v okviru novega TOZD ne ločijo posamezni obrati in da zunanji vzroki ne bi smeli v negativnem smislu vplivati na rezultat. V zvezi s proizvodno problematiko pa ugotavlja, da »pri zadostni količini naročil ni vložka« in da je precej zastojev, ki so predvsem posledica starih naprav. SDS hladna valjarina 1 omenja, da se v nasprotju s prvotno zamisljo, da naj bi se hladna valjarina Jesenice ukinila, sedaj ugotavlja, da je takšen obrat zaradi fleksibilnosti proizvodnje potreben. Pri zaključnem računu jih moti predvsem izguba v višini 19,2 mia din, ker je to še enkrat več, kot je bilo iz dosedanjih govoric razvidno. Obljublja tudi, da bo ob dobrih osebnih dohodkih tudi dobro delala

(»kajti čas udarništa je že zdavnaj minil«). SDS hladna valjarina 2 in adjustaža hladne valjarne je pod točko »pregled izvajanja sklepov prejšnje seje« obravnavala probleme, zaradi katerih je bil sklican izredni zbor (osebni dohodki). Vodja TOZD je prisotnim pojasnil nekatere proizvodne probleme in probleme, ki se nanje vežejo, pa še niso rešeni. Na pobudo predsednika IO OOS Hladna valjarina Jesenice je bil sprejet predlog, da se počaka do izplačila osebnih dohodkov (sestaneke SDS je bil 11.3.) in da se kolikor je mogoče vsa vprašanja ustrezno reši. V kolikor pa problemi ne bi bili rešljivi v okviru obrata, naj bi se organiziral izredni zbor. Tudi pod »razno« se je razprava vrtela predvsem okrog osebnih dohodkov in novih investicij v HVJ. Tudi tu so delavci izrazili pripravljenost, da bodo še bolje in kvalitetneje delali, če se jim bodo izboljšali delovni pogoji in bo to vplivalo na boljše osebne dohodke. Omenjeno je bilo tudi, da odnosi med delavci in delovodjem niso najboljši in da se to pozna pri reklamacijah (slabi kolobarji za razrez). SDS adjustaža je ponovno zahtevala, da se dokončno pove, kaj se misli narediti z adjustirno linijo. Po njihovem mnenju je vprašanje adjustirne linije treba rešiti še v tem letu, kajti drugače bo treba nekatera naročila, ki zahtevajo večje in težje kolobarje, stornirati. SDS hladna valjarina 3 se vprašuje, »zakaj šele po izrednem zboru lahko pričakujemo večje osebne dohodke« in »ali bi morali vsak mesec sklicati izredni zbor, da se pri nas sploh kam premaknemo naprej?« Omenja tudi, da so stroji izrabljeni in stari, da je fizičnega dela zato precej več in da so zato delavci toliko bolj upravičeni do večjih osebnih dohodkov. Pod razno opozarja, da je na brusilnem stroju nujno treba zamenjati os, na kateri se brusijo noži ter da je vzdrževanje strojev »zelo slabo«. SDS žarilnica 1 opozarja na nepopravljene podstavke B 3 in E 3. Vprašujejo tudi, zakaj imajo kljub temu, da so plan izpolnili 133 %, tako nizko premijo, medtem ko imajo v drugih obratih, kjer so delali slabše od njih, 100 % višje premije. SDS žarilnica 2 že četrtri (!) prosi in zahteva, da OŠDC preveri faktorje za izračun delovne uspešnosti v žarilnici. Želeli pa bi tudi vedeti, KDO ovira izvršitev te njihove zahteve. Pod razno predlagajo, da naj se v informacijah o osebnih dohodkih, ki sicer prikazujejo le poprečje (=segredin) objavijo tudi najvišji in najnižji osebni dohodki v Železarni (=meso+zelje). Vprašujejo tudi koliko je resnice v naslednjem »aforizmu«, ki je bil lani objavljen v Železarni: »Samoupravljanje se neha pri zapisniku samoupravne delovne skupine«. SDS žarilnica 3 opozarja na slabo delo vzdrževalcev. SDS karisti v točki »pregled izvajanja sklepov prejšnje seje« omenja, da so osebni dohodki voznikov viličarjev v primerjavi z drugimi v obratu majhni. Zahtevajo tudi pojasnilo, zakaj »v procentih« vseskozi zaostajajo za drugimi pododdelki v obratu. Omenjajo tudi, da morajo vsako soboto in nedeljo obvezno opravljati nadure za žarilnico in žičarno. Pod razno se ponovno vračajo k temu vprašanju. Takole pravijo: »poprečje hladne valjarne v odstotkih je bilo 55 %, žičarne 53 %. Vozniki viličarjev so imeli samo 48 %. Nekateri pododdelki so imeli tudi čez 60 %. Menimo, da je to razmerje nesprijemljivo glede na tonažo, ki jo prepeljejo karisti.«

(se nadaljuje)

Center za samoupravljanje in informiranje — Božidar Lakota

Napadi na družbeno lastnino (6)

»Ugovor TOZD Družbeni standard« izpod peresa direktorja te TOZD, Romane Bradič, v zvezi z mojo trditvijo, da smo »iz drugih virov izvedeli, da so več televizorjev — osnovnih sredstev te TOZD, prodali preko male prodaje«, objavljen v Železaru, dne 7.4.1988, me spominja na primer Heglove branjeveke.

Ne vem več dobro, kaj je stari dobri filozof s tem primerom pravzaprav hotel povedati: ali je hotel pokazati na napačen način razmišljanja in dokazovanja ali na to, kakšne naj bi polemike ne bile, ali kaj drugega? Zgodba, ki mi je že tudi nekoliko ušla iz spomina, je približno takale: Stranka pri branjevki na trgu podvojni, da bi bila jajca, ki jih prodaja (mogoče je zatrčila, da so pokvarjena), sveda, nakar branjevka je bila menda čistokrvna Prusinja), govorila o svojih jajcih, saj te poznamo, tudi tvoja mati ni bila nič boljša, da o tvojem očetu, pijancu itd. niti ne govorimo... Od jajca, ki bi ga bilo treba samo razbiti in na kraju samem ugotoviti, ali je uporabno ali pokvarjeno, se je problem premestil na povsem drugo raven, ki s samim jajcem nima več nobene zveze.

Ker je tak način polemiziranja povsem nesmiseln, predlagam torej Romani Bradičevi, da to sporno »jajce« razbije in se prepriča, ali je sveže ali pokvarjeno. Gre enostavno za tole:

1. Prav iz dokumentov, ki so jih kot Romana Bradičeva sama omenja, poslali samoupravni delavski kontroli Železarne, dne 3. februarja, sem izvedel, da so »več televizorjev — osnovnih sredstev te TOZD prodali«. Žal iz same dokumentacije ni razvidno, kako so jih prodali, zato sem sklepal, da so jih prodali na podoben način, kot se prodaja elektromotorje in drugo; torej preko male prodaje. Vendar pa to ni bistveno. Bistveno je, da niso bila prodana v skladu z »Navodilom o izločitvi osnovnih sredstev«, da ni bila niti izvedena niti poprej objavljena licitacija v Železaru. Isto ugotavlja tudi odbor samoupravne delavske kontrole, ki je na 2. seji, dne 22. marca, prav v zvezi s to zadevo sprejel naslednja sklepa: »Sredstva od prodanih TV iz TOZD Družbeni standard se morajo prenesti v poslovni sklad« in »V prihodnje naj v TOZD upoštevajo Navodilo za izločitev osnovnih sredstev«.

2. Zanima me, ali sta tudi tadva sklepa delavske kontrole »vznesiri-

la tako delavce TOZD Družbeni standard kot tudi ostale delavce Železarne« oziroma »povzročila nepotreben nemir«; predpostavljam pa, da so bili »nameniti in motivi« avtorjev teh dveh sklepov podobni mojim: da se na področje izločanja osnovnih sredstev vnese več pravnega reda, da se družbena lastnina zaščiti in da se prepreči vse večja privatizacija družbene lastnine.

3. Zanima me tudi na katere akte opira svojo trditev, da so vse »odpise opravili na zakonit in pravilen način«, mojo pa označuje za »neresnično« in celo »lažno«. Saj je vendar iz samega zapisnika komisije za ocenitev črnbelih televizorjev, z dne 25.9.1987, ki so ga podpisali Janez Koren, Ivan Daksoflet in Boris Vrtačnik, pod opombo zapisano tole: »TV sprejemniki so bili odprodani: Justini Frlež, Mariji Galuf, Ivanki Kotnik, Janezu Korenu. Komisija je obvestila tudi računovodstvo TOZD Družbeni standard, da obvesti RTV Ljubljana o novih lastnikih zaradi plačevanja TV naročnine.«

Vse to ogorčenje, odločno zatrjevanje, da iz TOZD Družbeni standard nikoli ni bil noben televizor prodan preko male prodaje (kar sploh ni bistveno), skrivanje za »trudom, delom in naporom delavcev TOZD«, kar nekam preveč spominja na to, kako se je problemska konferenca ZK, katere prvotni namen je bil obravnavanje nepravilnosti v Železarni, spremenila v konferenco o razvojnih vprašanjih Železarne; ali pa na pripombo, ki jo je v zvezi z oceno informiranja v Železarni sprejel delavski svet TOZD Talilnice (9.2.), ki se glasi: »Glasilo »Železar« naj ne bi bilo center polemik in prepričevanj o posameznih problemih v DO, ki jih je možno reševati na drugačne načine in na drugih mestih in veliko bolj demokratično in z manj izgub časa in energije«. Kaže namreč na tisto sorto sprenevedanja, na katero sem opozoril že v zvezi z odgovori direktorja splošnega sektorja, Voha, na delegatska vprašanja o nepravilnostih in na našo nepriljubljenost, da bi poskrbeli, da bi »organi organizacije združenega dela zagotovili redno, pravočasno, resnično, popolno ter po vsebini in obli-

ki dostopno obveščanje delavcev« tudi »o uresničevanju družbene samozastite in drugih vprašanjih, ki so pomembna za upravljanje, odločanje in uresničevanje samoupravne delavske kontrole« (člen 546 ZZZD). Kaže na dvojna merila, ki jih imamo pri uveljavljanju odgovornosti (od tod znana ugotovitev mladincev o dveh disciplinskih pravilnikih). Ker imamo navado, da samoupravno sprejeto odločitev sicer lepo zapišemo v akt, le tega pa vtaknemo v fascikel in odložimo v kot, v praksi pa damo možnost neomejenemu uveljavljanju osebnih in skupinskih interesov, se vse več sklepov samoupravnih organov, zlasti tisti, ki se nanašajo na nepravilnosti, sklicuje na nekakšne »ustaljene postopke« ali pa apelira na upoštevanje samoupravnih aktov v prihodnosti. Tako na primer že omenjeni sklep delavske kontrole v zvezi s televizorji in tako tudi odgovor na vprašanje Eda Kavčiča, predsednika IO K OOS ŽJ, v zvezi s prodajo cevi na isti seji: »Odbor za splošne zadeve je sprejel leta 1982 sklep o prepovedi prodaje cevi pod premerom 100 mm. Prodaja cevi večjih premerov je tekla po ustaljenem postopku preko male prodaje«.

Ta »ustaljeni postopek« prodaje cevi večjih premerov pa je bil v konkretnem primeru tak, da je bila Železarna oškodovana. Kupcu, ki je cevi že plačal, je namreč cevi, povsem legalno pred nosom odpeljal drug kupec, ki jih je kupil po znatno nižji ceni. O vsem tem (in še o drugih stvareh) pa bi verjetno lahko več povedali: tovariš Poljšak ali pa tovariš Voh ali pa tovariš Mejač ali pa tovariš iz UNZ Kranj. Zato bi kar njim predlagal, da »štafeto« okrog pogoovorov o napadih na družbeno lastnino prevzamejo iz rok tovarišice Bradičeve in vodstva TOZD Družbeni standard.

Tovarišici Bradičevi pa je vsekakor treba izreči vse priznanje kljub temu, da ima njen ugovor rahlo hibo (in, priznam in se opravičujem, tudi moja informacija, da je šla prodaja televizorjev preko male prodaje), saj je bila toliko pogumna, da je pretrgala skrivnostni molk, v katerega se ovijajo nepravilnosti v Železarni, navkljub vsem govoricam, ki povzročajo nezadovoljstvo in kljub znanim zahtevam SDS, da se o njih javno spregovori in poda odgovore.

Božidar Lakota

Železarski globus

INDIJA

V železarni Bhilai je začela s proizvodnjo nova koksarska baterija. To je pravzaprav zadnji rekonstruiran obrat te železarne. Tako bodo lahko prihodnje leto proizvedli v tej železarni 4 mio ton surovega jekla. Pred začetkom rekonstrukcije je bila letna proizvodna zmogljivost te železarne 2,5 mio ton surovega jekla.

FINSKA

Finska železarska družba Ovako Steel bo zgradila nov obrat za proizvodnjo paličastega jekla v železarni Imatra. Opremo zanj bo dobavilo podjetje Morgardshammar iz Švedske, katerega lastnik je italijanska firma Danieli. Dela se bodo začela v začetku julija letos, končana pa naj bi bila čez leto dni.

PRIPRAVLJENOST

JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

(TITO)

Vojna kirurgija

Združene radiacijske poškodbe

To so združene poškodbe — akutna radiacijska bolezen in zmečkanina, opekline in radiacijska bolezen ter opekline ali zmečkanina združena z okužbo rane z radioaktivnim prahom. Polovica teh poškodb nastaja ob eksploziji jedrskih bomb.

Akutna radiacijska bolezen ima štiri stanja:

- primarna reakcija (do 48 ur),
- latentno obdobje (do 21 dni),
- čas kliničnega izbruha bolezni in
- čas okrevanja (do 60 dni).

Višja doza obsevanosti povzroči težjo bolezen in daljše okrevanje ter obratno. Smrtna doza za človeka je 1000 R (rentgenov). Maksimalna doza obsevanosti v vojni je 50 R.

Primarna reakcija nastopi 48 ur po obsevanju. Prvi znak je močno bruhanje. Latentno obdobje je obratno sorazmerno. Čim je obsevanje nižje, je skrito obdobje daljše.

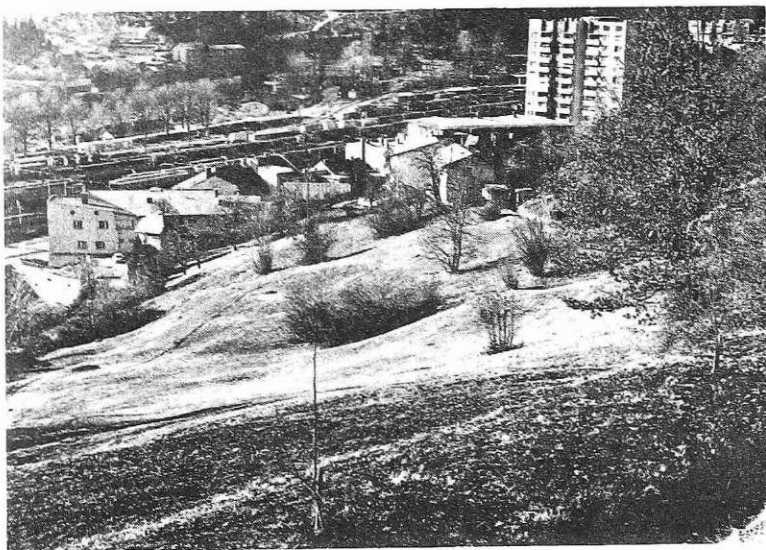
Zapleti pri radiacijski bolezni nastopijo z izbruhom travmatskega šoka, z infekcijo in krvavenjem. Najpogostejše krvavijo sluznice dihalnega in prebavnega dela. Infekcija nastopi zaradi splošnega padca obrambnih sil organizma.

Zdravljenje združenih radiacijskih poškodb je celovito in je usmerjeno na zdravljenje opekline in radiacijske bolezni. Travma je močno izražena, krvavitve so pogoste in infekcija je pogostna. Včasih ne bo mogoča kirurška intervencija. Zaradi zmanjšane odpornosti organizma damo tudi antibiotike širokega spektra delovanja vsem poškodovanim.

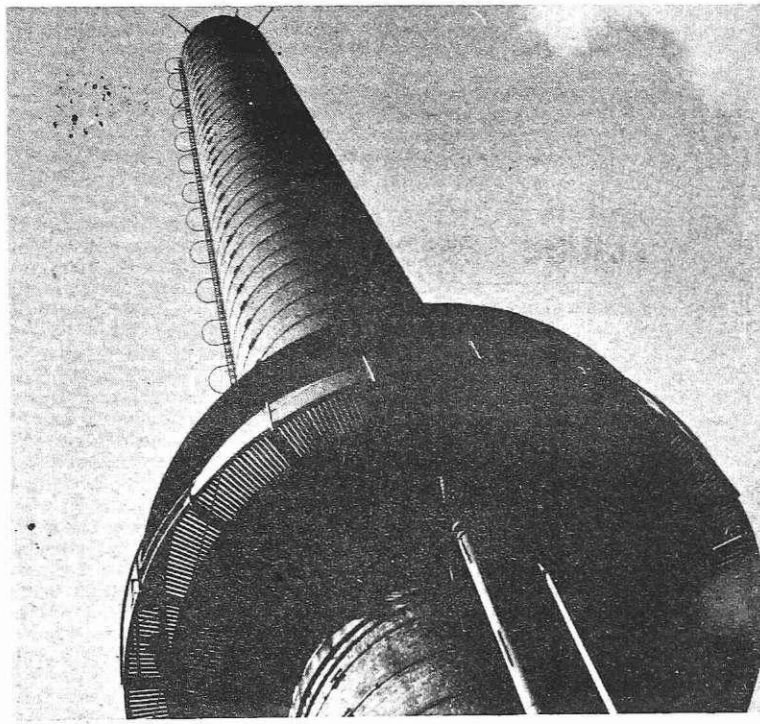
Po popolni razkužitvi rane poškodovanca in obvezni dozimetrijski kontroli sledi kirurška oskrba okužene rane, ki mora biti popolna. Po operaciji se kirurški instrumenti razkužijo kot običajno.

Zdravljenje odprtih opeklin srednje stopnje pa poteka na ta način, da se čimprej namestijo avtotransplantati (darovalec kože je prizadeti sam). V latentnem (skritem) obdobju pa kirurgi izvajajo presaditve kože tudi na večjih površinah.

Zdravljenje proti šoku poteka na isti način, kot če bi bili prizadeti samo opečeni. Upoštevati pa je treba vse preventivne ukrepe proti zastupitvi, malokrvnosti in ostalim zapletom. V obdobju okrevanja in obnavljanja se koristno uporabijo operativni načini presaditve lastne kože na prizadeta mesta.

Jesenice (foto: Irena Kučina)

V nebo (foto: Irena Kučina)

Slavko Tarman

Portreti jugoslovanskih mojstrov fotografije

22

Utemeljitelj zagrebske šole

V življenju je bil sila preprost človek, dovteten za okolico. V pozní starosti je imel prístne stike z mladimi, dajal jim je dragocene napotke ter razdal bogato znanje. Nikoli ni pozabil na svoj matični klub Zagreb, kjer je bil tudi dosmrtni častni predsednik. Do konca življenja je živel za fotografijo. Bil je človek — umetnik in nepozaben učitelj mlajšim fotoamaterjem.

Umrli je nenadoma, 9. maja 1970, v svojem ljubljemem Zagrebu. Matični klub Zagreb dodeljuje enkrat letno v spomin na mojstra spominsko plaketo Tošo Dabac. Ta plaketa se podeljuje že od leta 1971 naprej za najboljšo fotografijo leta.

Bil je celovita fotografska osebnost

Tošo Dabac spada v sam vrh jugoslovanske fotografije. Bil je nenadomestljiv v števil-

nih žirijah, domačih in inozemskih. Bil je objektivno ocenjevalec, imel je poseben čut za dobro fotografijo.

Fotografski kritik Angeloni v reviji IL CORRIERE FOTOGRAFICO iz Torina podaja oceno mojstrove fotografije Žena iz ljudstva, takole: »V tej Dabčevi fotografiji prevladuje tisto, kar je bilo skozi stoletja vrhunski cilj vsake umetnosti — sinteza, ki je potrjuje, lepota, jasnost in dognanost. Predvsem pa je moč Tošove fotografije v transformaciji širokemu občinstvu. Slika je zaživela v ekspresivni neposrednosti tega ženskega obraza, ki mu je življenjska usoda utisnila svete znake materinstva in dela. Skratka, Dabčeva fotografija vsebuje globoko življenjsko poezijo.«

Ali pa morda ocena ob samostojni Dabčevi razstavi v Debrecinu, ko je kritik revije FOTOSZEMLE zapisal: »Odlični zagrebški umetnik spada med najboljše portretne specialiste na svetu. On upodablja človekov obraz — večno skrivnost za ustvarjanje umetniških slik. Dabčeva izvirnost se osredotoča na pou-

Tošo Dabac: Mož v raztrganem plašču

darjanje značaja. Na svojih fotografijah prikazuje pravi tip svojega ljudstva. Njegovo znanje odseva globoko življenjsko filozofijo. Dabčeve fotografije vsebujejo značaj velikega fotografskega umetnika. Vse je naravno, nič popačenega — izjemno izvirno.«

Tošo Dabac je imel v sebi nekaj raziskovalnega duha, malo pesniškega navdiha in ogromno fotografskega znanja, ki je navduševalo celo generacijo mladih talentiranih fotografov. Fotokamera v Dabčevih rokah je zavračala vse akademske formule ter šolske resnice. Zaživela in izpričevala je osebni izraz pravega mojstra fotografije.

Branko Turin — izjemen mojster fotografik

Rojen je leta 1928 v Zemunu. Je predstavnik mlajše generacije fotografskih navdušen-
cev in je član foto kluba Beograd.

Je strasten planinec, ljubitelj narave in alpinist. Ima več odličnih planinskih ciklov. To so bili povsod odlično sprejeti. Precej eksperimentira in svoje fotografije likovno, optično in končno še grafično dodela. Na fotografijah nas zlahka prepriča s suvereno tehniko, izraznostjo in kompozicijo. Njegove planinske fotografije izražajo prepričljiv vtis globine in neizmernosti.

Analiza fluktuacije v letu 1987 (1)

S ponosom bi lahko sprejeli informacijo, da smo v sedemnajstih letih uspeli znižati fluktuacijo delavcev tako rekoč na minimum, če... Če se ne bi ravno v preteklem letu odločili, da bomo tudi število zaposlenih delavcev v naši delovni organizaciji zmanjšali. Tako pa se moramo pravzaprav vprašati, ali nam je tako stanje v korist in je nizka fluktuacija v naših krogih zaželena?

Vse je lepo in prav, če pristojne službe oziroma odgovorni posamezniki presodijo, da je koncentracija delovne sile v posameznih enotah DO prevelika, da se posamezna dela in naloge da opraviti tudi z manj delavci, da zamudno in zapleteno delo z večjo učinkovitostjo dokonča človek za računalnikom, da lahko vplejemo mehanizme racionalizacije s težnjo po večjem uspehu pri najmanjših stroških, če bi se akcije zniževanja kadrov lotili načrtno, kar

pomeni, da bi s poglobljeno analizo posegli v vsa delovna okolja, ugotovili dejansko stanje in možnosti sprememb ter šele nato sprejeli določene zaključke.

Še nekaj čisto kvantitativnih podatkov: povprečni stalež je od leta 1975 najnižji (6209), isto velja tudi za število sprejetih delavcev (487) za vse obdobje po letu 1970, odhode delavcev iz DO (559) in čisto fluktuacijo (3,8 %).

ljarna žice (6,45 %), ki je še v letu 1986 imela po številu odhajajočih delavcev prvo mesto. V primerjavi s preteklimi leti beležimo precejšnje znižanje fluktuacije v Jeklarni in Valjarni bluming štekel, v DS in TOZD Komerciala pa ugotavljamo stanje kadrovskega potenciala, izražene v % fluktuacije in v primerjavi z % v ŽJ, v »korist« tistih, ki ostajajo.

2. Nekatere značilnosti fluktuantov, njihovih zaposlitev in odhodov

Lahko rečemo, da so DO v lanskem letu zapustili predvsem mladi delavci, saj se po starosti kar 91 delavcev ali 38,2 % uvršča v razred od 21 do 25 let. Druga številčno najmočnejša starostna skupina odhajajočih delavcev, je skupina 26 do 30 let. V starostni strukturi fluktuantov so zastopani s 21,4 %.

Iz leta v leto sledimo upad % fluktuantov v starostnem razredu od 21 do 25 let, v letu 1987 pa registriramo zopet številčno povečanje. Tendenco naraščanja fluktuacije odkrijemo tudi pri delavcih od 31 do 35 let, nasprotno pa ponovno upad odhajanja delavcev, ki so dopolnili 36 let in več. Ko smo ugotavljali, ali se število fluktuantov v posameznih starostnih razredih razlikuje glede na narodnostno pripadnost delavcev, smo prišli do zaključka, da je % fluktuantov najvišji v razponu od 21 do 26 let, obenem pa najnižji v razredu od 36 let in več, kar velja tako za slovenske delavce kot tudi za delavce iz drugih republik.

Že vnaprej pričakovana povezanost med starostjo in delovno dobo po zadnji zaposlitvi, se je izrazila tudi v rezultatih statistične analize. Mlajši delavci imajo v povprečju nižjo delovno dobo po zadnji zaposlitvi, za 36 let in več stare delavce pa najdemo najvišje frekvence v rubriki, ki se nanaša na dobo desetih in več let po zadnji zaposlitvi. Največ (31,1 %) delavcev, ki so zapustili DO, je delovno dobo po zadnji zaposlitvi štelo od pol leta do dveh let.

Kakšna slika pa se nam ponuja, če poskušamo korelirati starost in delovno dobo na zadnjem delovnem mestu? Vsekakor lahko zaključimo, da so mlajši delavci na zadnjem delovnem mestu prebili krajši čas, medtem ko so delavci z daljšim »stažem« po letih k skupni delovni dobi prišle vsaj dve leti (in tudi več) delovne dobe na zadnjem delovnem mestu. Tudi v procentualnem pogledu je ta skupina najbolj izrazita.

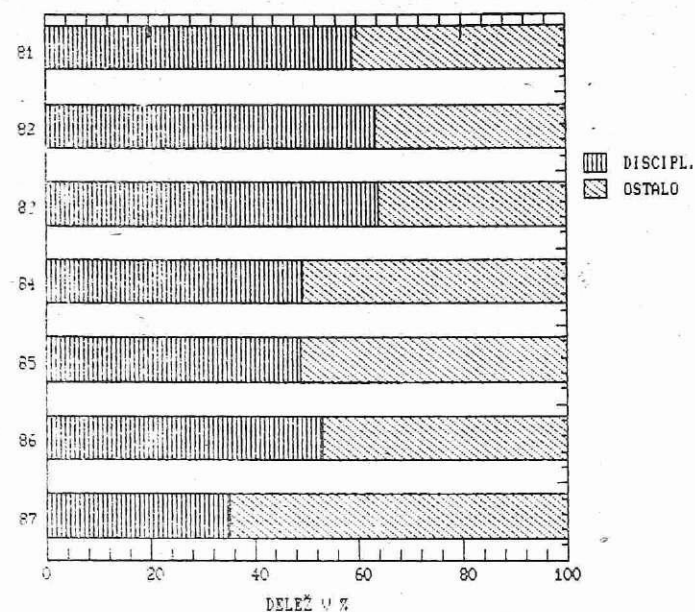
Pregled podatkov in slikovni prikaz o načinu odhoda delavcev iz DO dovoljujeta ugotovitev, da je število disciplinskih odpustov in odhodov brez predhodnega obvestila v letu 1987 najnižje (le 35,3 %) v vsem primerjalnem obdobju od leta 1981-1987. Največ slednjih najdemo v starostnem razredu od 21 do 25 let, hkrati pa so se delavci te starosti tudi najpogostejše posluževali drugih, predvsem sporazumnih prekinitev delovnega razmerja. Najmanj disciplinskih odhodov zasledimo pri delavcih, starih 36 let in več. Če sodimo o skupni delovni dobi posameznih fluktuantov, jih bomo našli kar 69,3 % v rubrikah, ki navajajo razpore od pol do petih let. Na določenem mestu v tem prispevku smo že omenili, da iz DO odhajajo predvsem mladi delavci in verjetno lahko tudi pričujoči podatke interpretiramo v tem smislu.

Po načinu odhodov so delavci iz drugih republik izenačili odstotke disciplinskih odpustov in odhodov brez predhodnega obvestila z ostalimi, predvsem sporazumnimi načini odhodov, pri slovenskih fluktuantih pa se je razmerje med obema načina zapuščenja DO izrazilo v korist drugih.

(nadaljevanje in konec prihodnjič)
Analizo pripravili:
Polona Rozman
Bojan Erjavšek
Lilijana Markež

Slika 3: Način odhoda fluktuantov

Seja skupščine zdravstvene skupnosti

V začetku maja se bodo sestale skupščine vseh samoupravnih interesnih skupnosti v občini Jesenice. Na sejah bodo delegati izvedli t. i. »male volitve« ter obravnavali in sklepali o lanskeletnem poslovanju samoupravnih interesnih skupnosti ter načrtih za letos. O kandidatih za opravljanje najodgovornejših funkcij v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti so delovni ljudje in občani razpravljali že na kandidacijskih konferencah, o lanskeletnem poslovanju SIS pa na zborih delavcev (v Železarni Jesenice prek samoupravnih delovnih skupin) februarja in marca letos. Pri zavzemanju stališč naj delegacije upoštevajo te razprave.

Že prihodnjo sredo, 20. aprila, ob 12. uri pa bo v dvorani skupščine občine Jesenice 5. seja skupščine občinske zdravstvene skupnosti. Iz gradiva, ki so ga prejeli predsedniki delegacij za SIS za zdravstvo prejšnji teden, je razvidno, da se finančne težave v zdravstvu, ki trajajo zlasti zadnjega pol leta, še niso razrešile. Vseh prihodkov, s katerimi je lani razpolagala občinska zdravstvena skupnost Jesenice, je bilo približno 6,4 milijarde, kar je 101 % več kot leto prej. Odhodki pa se niso gibal v okviru razpoložljivih prihodkov, pač pa so sledili inflacijskim gibanjem, zato je zdravstvena skupnost zaključila leto 1987 z negativnim rezultatom (približno ena milijarda). Izgubo bo treba poravnati letos. Vzroki za njo pa so predvsem visoka rast stroškov in cen, ter republiška solidarnost, na koncu leta pa še refundacija sredstev SIS, ki so jih predhodno vplačale organizacije združenega dela, ki so tudi poslovale z izgubo. Letošnji finančni načrt izhaja iz predpostavke, da bo rast materialnih stroškov 80 %, osebnih dohodkov pa 72,5 %. Zbranih naj bi bilo nekaj manj kot 14 milijard dinarjev. Pri odhodkih so delno upoštevani možni prihranki (prenos nadomestil OD zaradi zdravljenja posledic nesreč na OZD, zvišanje participacije, zmanjšanje zdraviliškega zdravljenja in drugo), ni pa možno upoštevati zmanjšanja stroškov za zobno tehniko in višjo participacijo. Za republiško solidarnost pa bo treba po izračunih plačati skoraj štirikrat več kot lani (oziroma približno eno milijardo).

Zaradi izgub občinskih zdravstvenih skupnosti na Gorenjskem v lanskem letu, ki pa bodo vplivale tudi na letošnji finančni položaj, so morale OZD na področju zdravstva izdelati varčevalni program za zmanjšanje stroškov v zdravstvu. Predlog ukrepov za zmanjšanje stroškov, ki ga je pripravila zdravstvena skupnost Slovenije, izhaja iz ocene, da bo v Sloveniji zmanjkalo le okrog 10 % sredstev. Na Gorenjskem pa ti

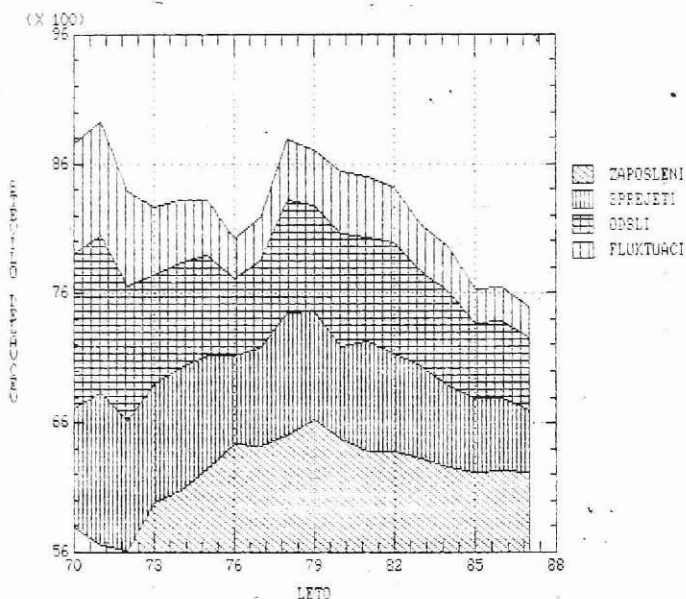
ukrepi ne morejo prinesiti bistvenega prihranka, saj jih izvajamo že skoraj desetletje. Tako imamo najmanjši obseg bolnišničnega zdravstvenega varstva v Sloveniji, najnižjo rast zaposlenosti v zdravstvenih organizacijah združenega dela, za 7 % nižje stroške na uporabnika kot ostala Slovenija in podobno. V Sloveniji naj bi stroške v zdravstvu zmanjšali z izvajanjem novega enotnega samoupravnega sporazuma o uresničevanju zdravstvenega varstva (sprejet 25. novembra 1987), s katerim so bili razveljavljeni vsi ustrezni občinski sporazumi. Republiški sporazum je menda v primerjavi z občinskimi »stroški«. Za gorenjske zdravstvene skupnosti pa velja ravno obratno. Po republičkem sporazumu tudi ni možno usklajevati obsega pravic iz zdravstvenega varstva z razpoložljivimi sredstvi. Zato je za Gorenjsko edina rešitev sprememba zakona o zdravstvenem varstvu tako, da ne bi omejeval posameznih občinskih zdravstvenih skupnosti pri sprejemanju svojih specifičnih ukrepov. Zakon naj bi določal le minimalni zagotovljeni program, hkrati pa naj bi dopuščal posamezni občinski zdravstveni skupnosti, da prilagodi sporazum o uresničevanju zdravstvenega varstva svojim finančnim možnostim. Kratkoročno pa je možno rešiti finančne težave na Gorenjskem le z novimi viri sredstev za zdravstveno varstvo (razširitev kroga uporabnikov, ki naj plačujejo participacijo, samoplačništvo določenih storitev, določene vrste storitev naj bi plačevale OZD preko neposredne svobodne menjave dela in podobno).

Delegacije so prejele v obravnavo še:

- poročila zdravstvenih organizacij o poslovanju v letu 1987,
- predlog sklepa o prispevkih za zdravstveno varstvo za leto 1988 ter
- poročilo o delu skupne strokovne službe SIS občine Jesenice v lanskem letu in letošnji program dela s finančnim načrtom.

CSI Nada Dejak

Slika 1: Pregled gibanja zaposlenih

1. Gibanje kadrov po obratih in sektorjih

Leto 1987 prinaša tudi (novo) organizacijsko shemo, s tem pa nove nazive in poimenovanja: organizacija smo izvedli na način, ki spreminja nekdanje TOZD v obrate, le-te pa v sestavne enote treh TOZD, komercialna dejavnost in družbena prehrana postane samostojni enoti, DSSS pa predstavlja šesto organizacijsko enoto.

Omenjene spremembe v splošnem sicer ne omogočajo primerjave gibanja kadrov s stanjem v predhodnih letih, razen v primeru Finančno-računovodskega sektorja in TOZD Komerciala, ki ju leto poprej najdemo še v DS KO-FI. Obrnjena je situacija z obratom Vzdrževanje in Remontne delavnice, saj ju je reorganizacija združila.

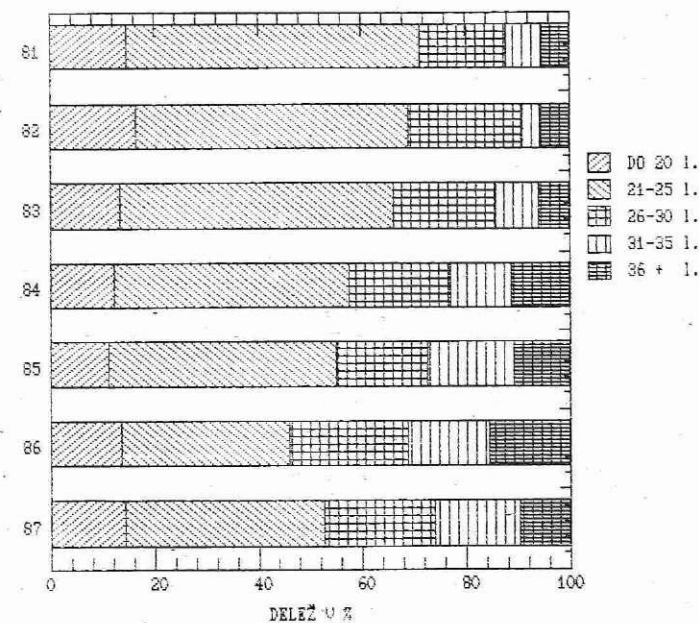
V preteklem letu je število fluktuantov glede na povprečni stalež največje (9,8 %) v obratu Profilarna, ki s tem nadaljuje »tradicijo« uvrstitve na prva mesta, ko govorimo o odhodih delavcev iz DO. Obrat se je znašel na vrhu rang lestvice fluktuacije že leta 1985, v naslednjem letu pa je pristal na četrtem mestu. Sočasno se je v tem obdobju pogosto izpostavljalo vprašanje pomanjkanja delavcev. Če naj bi sodili po lanskeletnih poslovnih poročilih, problem pomanjkanja delavcev ni več tako pereč, da bi bil potreben posebnega poudarka, v evidenci sprejema pa

najdemo podatek, po katerem se Profilarna tudi po številu sprejetih delavcev (glede na povprečni stalež) uvršča pred vse ostale obrate. Na osnovi podatkov, ki so nam na voljo, ni možno odgovoriti na vprašanje, katere specifične karakteristike pogujejo tako stopnjo fluktuacije v Profilarni. Odgovor lahko da le poglobljena analiza stanja v omenjenem obratu.

Drugi po številu fluktuantov glede na povprečni stalež je obrat Žičarna, ki je v letu 1986 v primerjavi z letom poprej, stopnjo fluktuacije že močno znižal. Če ne upoštevamo staleža, beležimo največje število fluktuantov prav v tem obratu. Na izpraznjeno (in morda tudi druga) delovna mesta so v Žičarni sprejeli precej številno okrepitev novih delavcev.

V obratu Valjarna debele pločevine narašča stopnja fluktuacije že od leta 1982, z najvišjo vrednostjo v letu 1987. Zanimivo je dejstvo, da s pridobivanjem novih kadrov, ki naj bi zamenjali fluktuante, v tem obratu niso tako pohitili, kot smo v predhodnih vrsticah ugotavljali za Profilarno in Žičarno. Podatke o znižanem sprejemu in povečanem odhodu delavcev iz obrata VDP, okrepjene še z informacijo o občutnem padcu produktivnosti v preteklem letu, bi verjetno že lahko zaznali kot indikacijo, ki je ne gre kar tako zanemariti. Po stopnji fluktuacije navedenim obratom sledita še Livarna (7,32 %) in Va-

Slika 2: Starostna struktura fluktuantov

Ob jubilejnim XV. mednarodnem festivalu amaterskega filma na Jesenicah

Z otvoritvijo razstave Karol Grossmann — Fotografije in film, s prikazom dokumentarnega filma o pionirju slovenskega in jugoslovanskega filma v Galeriji Kosova graščina in pričetkom dela žirije za izbor najboljših filmov, se je v petek, 8. aprila, dejansko že začel jubilejni XV. mednarodni festival amaterskega filma, za katerega so prispeli 104 filmi iz 15. evropskih in neevropskih držav in iz nekaterih jugoslovanskih republik in pokrajin.

Prav gotovo je lepa in pomembna dopolnitev programa letošnjega jeseniškega festivala razstava, posvečena pionirju slovenskega in jugoslovanskega filma, Karlu Grossmannu, ki je bil hkrati tudi odlični fotograf, in s prikazom filma o njegovem življenju in delu (film bo na sporedu tudi na festivalski projekciji jutri v petek, 15. aprila, ob 19. uri v gledališki dvorani). Otvoritev sta se udeležili tudi petinsedemdesetletna hčerka Karla Grossmanna, Tanja Voršič, in kustosinja Slovenskega gledališkega in filmskega muzeja, Lilijana Nedić, ki je to enkratno razstavo tudi omogočila. Razstavo sta pripravila Galerija Kosova graščina in Filmska skupina ODEON Jesenice.

Istega dne je pričela z delom tudi žirija za izbor najboljših filmov letošnjega festivala. Žiriji — predsedniku Mihiu Brunu, novinarju iz Ljubljane, in članom Mariji Perat, predavateljici za umetnostno vzgojo z Jesenic, Matjažu Fistravcu, TV snemalcu iz Maribora, in Diegu Andreasu Gomezu, študentu režije iz Argentine, je bilo predloženih v izbor 75 filmov (29 jih je izločila že selekcijska komisija) s področja dokumentarnega, igranega, eksperimentalnega, animiranega in planinskega filma. Žirija, ki je že zaključila z delom, je iz vsake kategorije predlagala po tri najboljše filme za bronasto, srebrno in zlato plaketo »železar« in filme oziroma avtorje, ki bodo prejeli zlato plaketo »železar« za najboljšo idejo, režijo, kamero, montažo in tonsko obdelavo. Prav tako je predlagala najboljšega avtorja filma, najboljšo klubsko selekcijo, najboljšega mladega avtorja in najboljši športni film (rezultate bomo objavili v naslednji številki Železarka).

Jeseniški mednarodni festival amaterskega filma, ki se bo uradno začel nocoj ob 19. uri v gledališki dvorani na Jesenicah, je velika prilžnost za spoznavanje kakovosti, smeri in stilov amaterskega filmskega sporočila v državah udeleženkah festivala, ki nemalokrat dosega profesionalni nivo. Gledalci bodo na festivalskih projekcijah lahko spoznali različne žanre oziroma vrste filmov, pa tudi delček sveta in življenja, ki ga sicer lahko spoznavamo le prek knjig, filmov ali televizije. Zaradi še očitnega podcenjevanja amaterskega filmskega sporočila moramo poudariti, da na festivalsko projekcijo pridejo resnično najboljši filmi, ki so v veliki večini barvni in z obveznim tonskim zapisom na filmu, pa tudi sama projekcija poteka brez zastojev.

To so filmi amaterskih filmskih ustvarjalcev, ki jih družijo iste misli in hotenja: ne biti samo opazovalec

življenja, dogodkov in dogajanj okrog sebe, temveč biti tudi njihov zapisovalec, kritik, protestnik in razširjevalec humanih idej in sporočil s filmskim zapisom. Med njimi so tudi filmski ustvarjalci, ki veliko prispevajo k varstvu naravne in kulturne dediščine svoje dežele.

Na letošnjem jubilejnim mednarodnem festivalu amaterskega filma

sodelujejo avtorji iz naslednjih petnajstih držav: Alžirije, Avstrije, Bolgarije, ČSSR, Finske, Francije, Irške, Italije, Madžarske, Nizozemske, Malte, Portugalske, Švice, Zvezne republike Nemčije in nekaterih jugoslovanskih republik in pokrajin.

Pokrovitelji letošnjega festivala so: predsednik Skupščine občine Jesenice, inž. Jakob Medja, predsednik Konference osnovnih organizacij zveze sindikatov Železarne Jesenice, Edi Kavčič, in Zveza kulturnih organizacij Jesenice, ki je tudi organizatorica festivala ob tehnični izvedbi Filmske skupine ODEON Jesenice.

Spored XV. mednarodnega festivala amaterskega filma

Četrtek, 14. aprila

ob 19. uri

Slavnostna otvoritev festivala s fanfarami in krajšim koncertom mladinskega pevskega zbora ŠKD osnovne šole Prežihov Voranc in prikazom naslednjih filmov:

Acerban — animirani film (Sarajevo)
Kolektivni angel — igrani film (Maribor)
Kohas'zok — dokumentarni film (Madžarska)
Ein Milchschaftbetrieb — dokumentarni (Avstrija)
Schweiss und Schuld — animirani film (Švica)
Laura's theme — igrani film (Irska)

Petek, 15. aprila

ob 16. uri

Predice — dokumentarni film (Prevalje)
Montasch — planinski film (Avstrija)
S sindikatom od Baščaršije do Straduna (Jesenice)
Cake — igrani film (Italija)
Die Qual der Wahl — igrani film (ZR Nemčija)
Gobov rudnik — dokumentarni film (Zagorje)
Flug ins ungewisse — igrani film (Avstrija)
La violence — igrani film (Bolgarija)
EP v sankanju '87 — dokumentarni film (Jesenice)
Talwarts — planinski film (Avstrija)

ob 19. uri

»In memoriam« — filmi preminulih avtorjev
Prvi metri slovenskega filma
... und Allah schenkt das — O. Backhaus (ZR Nemčija)
Med hobotnicami — Zvonimir Klemenčič (Maribor)
Cadala si cadala — Alfred Vogt (ZR Nemčija)

Sobota, 16. aprila

ob 18. uri

Zaključek festivala s krajšim recitalom pianista Primoža Kerštajna, podelitvijo nagrad in priznanj in prikazom nagrajenih filmov
Tege pulu — dokumentarni film (Avstrija)
Od ja do ne — animirani film (Maribor)
Gaby's Ass — eksperimentalni film (Švica)
L'automate — igrani film (Francija)
Acerban — animirani film (Sarajevo)
Five piaster to Gizeh — dokumentarni film (Avstrija)
Corrida — animirani film (Nizozemska)

VSE PRIREDITVE BODO V DVORANI GLEDALIŠČA TONE ČUFAR NA JESENICAH. VSTOPNINA ODRASLI 500 din; šolska mladina ima vstop prost.

Samostojna razstava likovnih del soustanoviteljice Dolika Nike Hafner

Jutri, 15. aprila, bodo ob 18. uri v razstavnem salonu Dolik DPD Svobode Tone Čufar Jesenice odprli samostojno razstavo likovnih del soustanoviteljice likovnega kluba Dolik, Nike Hafner. Krajši koncert ob otvoritvi bo imel ženski pevski zbor Milko Škoberne pod vodstvom zborovodje Toneta Cimpermana.

Šestnajstega februarja 1946, na ustanovnem sestanku na Jesenicah, med ustanoviteljici likovnega kluba Dolik (dolinski likovniki) srečamo med drugim tudi Niko Hafner, ki se je v teh letih izoblikovala v vsestransko likovnico.

Že v otroštvu, ki ga je preživljala v Velikih Laščah, ji je pomenil najlepše darilo svinčnik in barvice. Tako so njeni prvi portreti nastajali že v gimnaziji, ko je začela sproščati svoja notranja ustvarjalna nagnjenja. Pa ni ostala samo pri portretu, sprijela se je še z akvarelom in jih še kot dijakinja nekaj razstavila celo v Pragi, kjer je dobila svoje prvo priznanje.

In tako ni bil slučaj, da je bila leta 1946 med ustanoviteljici Dolika na Jesenicah, kamor jo je pripeljala njena življenjska pot po osvoboditvi. Srečala se je s sebi podobnimi zavzetimi, slikarji amaterji, ki so bili prepričani, da si bodo organizirani lažje utirali pot v likovni svet, se izpopolnjevali, drug drugega dopolnjevali in razvijali svoj talent. Samo resnični talenti in likovni zavzetosti so sposobni prehoditi pot, kakršno so jeseniški Dolikovci, med njimi Nika Hafner.

Ko se je preselila v Ljubljano, se je izpopolnjevala v Robovi šoli, se zlasti v kiparstvu. Njena likovna nepotešnost jo je pripeljala v delavnico akademskega kiparja, prof. Kolencu, kjer je delala skoraj osem let, se izpopolnjevala in črpala znanje, ki ga je vložila v nekaj zelo uspešnih plastik. Med njimi moramo omeniti doprsna kipa Toneta Čufarja in Prežihovega Voranca, ki sta namenščena v osnovni šoli Prežihov Voranc na Jesenicah. V tem času je izoblikovala tudi vrsto manjših plastik, ni pa zanemarljiva ostalih likovnih tehnik: risbe, akvarela in olja. Doslej je že veliko razstavljala samostojno, udeležila pa se je tudi mnogih skupinskih razstav likovnih del članov Dolika in številnih slikarskih kolonij.

O njeni jeseniški razstavi je likovni kritik, umetnostni zgodovinar dr. Cena Avguštin, napisal naslednje mnenje oz. oceno:

»Likovnost Nike Hafner ni nastajala od včeraj do danes, temveč ima svoje korenine že v avtoričinih šolskih letih. Takrat so njena slikarska prizadevanja privlekla pozornost in obetali so ji ustvarjalno prihodnost. Človekovo življenje ima svoje razloge in tako se je tudi slikarka likovna bodočnost namesto z glavno, morala zadovoljiti s stransko potjo. Poleg vseh življenjskih zažrežev, plamen, ki ga je v Niki Haf-

nerjevi prižgala želja po umetniškem izražanju, ni nikoli ugasnil.

Nemalokrat, z velikimi presledki so nastajala kiparska dela, kot na primer Mati z otrokom, Aleš, V materinem naročju, obsežna vrsta portretov ali malih, zelo subtilnih figur itd. Žal je kiparka skoraj ves opus razdala znancom ob najrazličnejših priložnostih, da ji je za razstavo ostalo le malo gradiva. Kljub temu pa še vedno toliko, da v avtorici spoznavamo nadarjeno kiparko, ki dobro pozna anatomijo človekovega telesa, njegove proporce in ki pri portretiranju nikoli ne zanemarija upodobljenčevega notranjega življenja.

Posebno pozornost zasluži tudi Nika Hafner, ki ni rezultat dolgotrajnega premišljevanja in opazovanja, temveč plod trenutnega vtisa in skicnega načina slikanja. Zato so njene risbe lahko tudi in ob enem preproste. Čeprav so nastale povsem spontano, ohranjajo potrebno dokumentarno vrednost kot portret ali kot spomenik ljudske arhitekture. V svojih risbah namenja avtorica poglavito pozornost glavnemu motivu, vse ostalo opušča ali samo nakazuje z nekaj potezami.

Podobno lahkotnost in neposreden pristop do gradiva ugotavljamo tudi pri slikarkinih akvarelih. Nobenih trdih obrisov, nobenega vklepanja v nasilne kompozicijske okrove ni opaziti v sorazmerno dolgi vrsti njenih upodobitev krajin in tihožitij. Ostro predmetnost izbranega planskega motiva mehčajo kosmi meglice in oblakov, ki se ovijajo okrog gorskih hrbtov. Njihova dinamična igra razgibava tudi ostale dele kompozicije in sega v vse globinske plasti slike.

Najbolj kolorična po svojem izrazu so slikarkina olja, ki obravnavajo podobne teme kot akvareli, čeprav so med njimi morda najbolj opazna tihožitja: Vrtnice, Sončnice, Hortenzije itd. Pri mnogih stereotipno uporabljen motiv sončnic je znala Nika Hafner ujeti v izrez, ki poudarja barvno učinkovitost cvetov in polnost njihovega plastičnega izraza.

Nika Hafner združuje v svojih delih kar tri tipe likovnega izraza: poleg plastičnega in risarskega tudi kolorističnega — slikarskega, kar ni pogosta vrednota upodabljalcev in jo moramo prav zaradi tega posebej poudariti.

Likovna dela Nike Hafner bodo v razstavnem salonu Dolik na ogled do vključno 27. aprila. Salon je odprt vsak dan razen sobote popoldan, nedelje in praznikov, od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

Ekološke spremembe v Železarni Jesenice in vpliv na jeseniško dolino

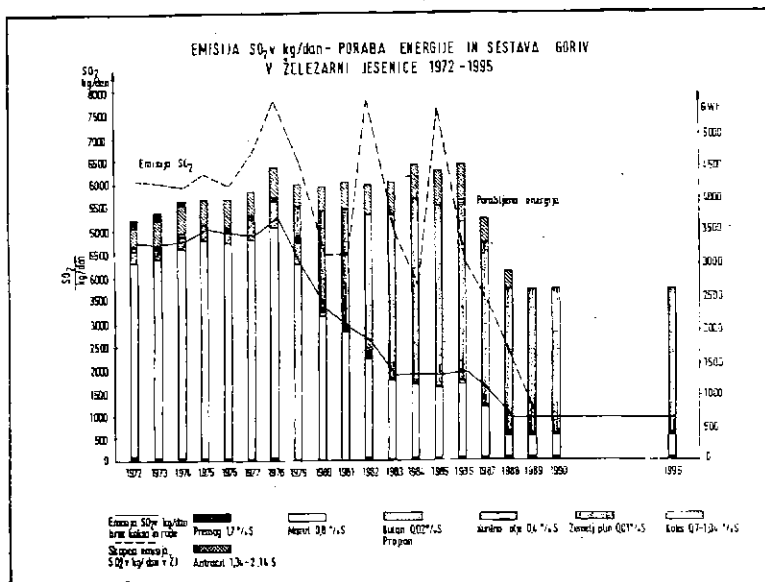
Železarna Jesenice je sedaj v enem od pomembnih obdobjih, ko si v težkih gospodarskih razmerah ob ekonomsko pogojenih spremembah ustvarjamo z modernizacijo proizvodnje tudi bistveno boljše ekološke pogoje dela in bivanja.

Zgradili smo novo elektrojeklarno, Jeklarno 2, in ukinili lani oba plavža, letos januarja pa še zadnje od šestih Siemens-Martinovih peči, ki so skoraj sto let dajale pečat železarskim Jesenicam z značilnim rdečim prahom iz visokih dimnikov. Tradicionalne metalurške peči odselej ne bodo več bruhale tudi do pet ton plinov in prahu kot takrat, ko se niso imele odpraševalnih naprav.

Ugasnilo je osem dimnikov, visokih od 45 do 72 m. Tudi nekaterih manjših ali večjih občasnih izvorov onesnaževanja zraka zaradi specifičnih tehnoloških postopkov ali zato, ker ni bilo odpraševalnih naprav, ne bo več. Ustavljeni so trije odpraševalni sistemi večjih kapacitet na osnovi elektrostatskega izločanja prahu, ki so omogočali dokaj učinkovito odpraševanje plinov iz aglomeracije in plavžev.

Poleg tega so odpadli problemi v zvezi s čiščenjem odpadkov iz teh obratov. Usahnili je sedem iztokov hladilnih in tehnoloških voda, ki so

predstavljali v zadnjih letih zaradi bolj ali manj učinkovitega čiščenja in postopnega ukinjanja izvorov

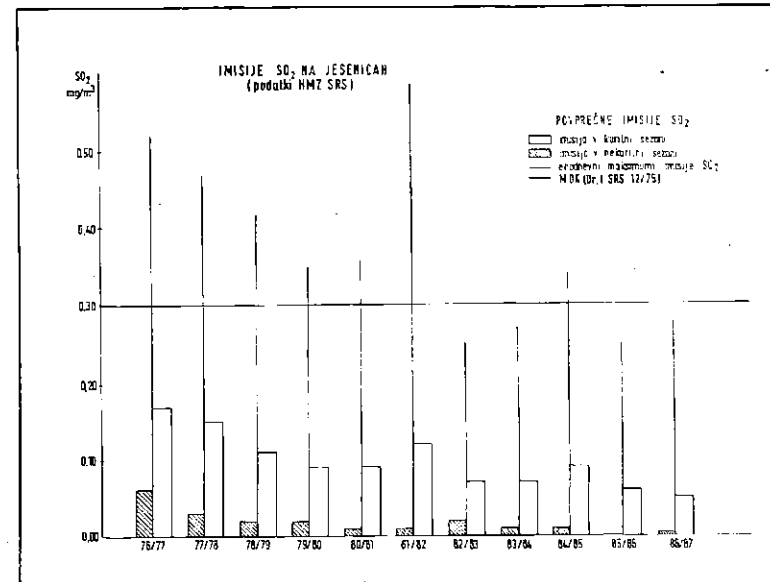

okrog 25 % do 50 % obremenitev Save v primerjavi s celotno onesnaženostjo voda iz železarne. Ni več dilem glede deponiranja ali uporabe več deset tisoč ton sedimenta letno iz čistilnih naprav, deloma tudi glede plavžarskih in martinarskih žlinder, čeprav je bila uporaba le-teh že ustečena.

V Železarni smo z ukinitvijo zastarele tehnologije odpravili tudi vrsto težkih in nevarnih delovnih pogojev, tako na plavžih in aglomeraciji kot v

martinarni. V ekološkem pogledu pa je ob vsem tem sedaj najodločilnejše preko 90 odstotno zmanjšanje emisij prahu iz železarne, kar prav gotovo najbolj neposredno zaznavajo Jeseničani in stanovanjskih soseskah ob železarni, pa tudi v širši jeseniški dolini.

(Nadaljevanje)

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Dominique Lapierre: Mesto radosti. Mladinska knjiga 1988

Spominjam se, da sem v Žalostnih tropih C. Levi-Straussa prebral takole mnenje o Indiji: da je ta velika dežela v bistvu povsem nezanimiva. Iskal sem odlomek, pa ga nisem našel. Zagotovo vem, da omenja tudi izčrpanost indijskih tal. Levi-Strauss je šel na drugi konec sveta, obiskal je Indijance v porečju Amazonke.

Njegov skromnejši rojak D. Lapierre — prvotno reporter — gleda na Indijo drugače. Kako, nam pove že naslov te knjige. To o mestu radosti ni mišljeno ironično. Gre za enega izmed slumov Kalkute. Kalkuta je mesto velikanskih nasprotij. Torej, pred nami je »roman« o enem od naštetih barakarskih naselij, kakršna obdajajo vsemesta v Afriki, Aziji, Južni Ameriki. Življenjske razmere v mestu radosti so precej podobne tistim, ki so bile značilne za nemška koncentracijska taborišča, po svoje je tam še slabše. Razlika je seveda v tem, da slum, lahko svobodno zapustiš. Kar te priklepa na ta kraj, je možnost, da boš tu le našel možnost za preživetje. Kako to deluje? Nekaj tega lahko spoznate že iz priložene odlomka.

V knjižnico večkrat pridejo ljudje, ki so se namenili s turistično agencijo po svetu in bi radi iz knjig zvedeli kaj več o deželi, v katero so se namenili. Če ste namenjeni v Indijo, v tej knjigi ji boste zlezli pod kožo. Seveda pa v ta slum ne vabijo in ne vodijo turistov. Vendar je tudi v ta kraj najhujše bede zašlo nekaj ljudi iz razvitega sveta, med njimi misijonar Paul Lambert, sin rudarja iz severne Francije. Ta P. Lambert — prej »delavski duhovnik« kot misijonar — je eden glavnih junakov te knjige. Vzporedno teče zgodba o kalkutskem rikšarju — prvotno obubožanem kmetu — Hasariju Palu.

Osnredni junak knjige pa nemara sploh ni kak posameznik, pač pa prebivalci tistega sluma. Na površini, ki ni večja od nogometnega igrišča, se jih je stiskalo okrog tri tisoč. Lambertov podvig je bil v tem, da je hotel deliti z njimi vse: če naj bi bil njihov duhovnik, naj bi živel natančno tako, kot oni. Sobica, v kateri se je nastanil, je merila malo čez meter osemdeset, natanko toliko, da je lahko ponoči stegnil svoje dolge noge. Ko je zbolel za kolero, je prepovedal, da bi ga odpeljali v bolnišnico za belce. Nekako je preživel! Sicer pa je že od prve noči dalje bolj malo spal, ušesa in živce mu je paral kašelj umirajočih jetičnikov. Hasari Pal — vzorčni junak tega romana — je

prav tako umrl za tuberkulozo. Pred tem je porabil vso življenjsko moč — takorekoč do zadnje kaplje — med ročaji rikše.

O teh vzolih, značilnih za jugovzhodno Azijo, smo že slišali, večina nas pa ni vedela, da gre za razmeroma nov izum. V pričujoči knjigi lahko kar precej zremo o rikšah, še več o ljudeh, ki kot »ljudje-konji« zaslužijo vsak dan za nekaj prgišč riža. Brez tega bi njihovi svojci nemara umrli od lakote. Da, tudi rikše imajo registrske tablice — prav kot avtomobili. V Kalkuti pa je bilo pred dobrim desetletjem na tisoče neregistriranih rikš. Če te je zalotil mož postave, da si s tako rikšo služiš vsakdanji riž, si ga moral podkupiti. Razen tega pa je bilo treba plačevati najemnino lastniku rikš: rikšarji namreč niso imeli svojih vozil.

Kot socialni roman nam ta knjiga pove precej, vendar ne preseneča. Kako je v njej predstavljen katoliški misijonar? Takole je Lambert označil svoj življenjski cilj — v nasprotju s svojim očetom komunistom: »Želja, da bi z drugimi sredstvi dosegel to, kar je oče poskušal z nasiljem.« Ob tem bi se kak pravoveren marksist prejšnjih (in sedanjih?) časov namrdnil: »Opij za ljudstvo!« Pa tudi kak pravoveren katolik bi našel marsikaj, da bi se lahko zgražal. V nos bi mu šli opisi Lambertove strpnosti do drugih ver, do malikov in do poganskih orgij. Lambert se je moral prilagoditi tistim, »ki so po Kristusovih besedah luč sveta«. Ni se jim približal samo zunanje, naučil se je jezika, sprejel tudi njihove navade, njihovo kulturo, lahko bi se reklo tudi njihove bogove. Nekoč je bil kot častni gost in kot izvršilec obreda pri poroki svojega prijatelja gobavca: ta je nevesto odkupil od drugega, še revnejšega bolnika. Lambert temu ni nasprotoval: vedel je, da ni poslan za razsodnika.

Kaj pa o tem meni avtor? Njega v zgodbi ne čutimo, lahko pa ugane, da je ta knjiga nastala na podlagi mnogih poizvedb, v veliki meri po pripovedovanju glavnih akterjev. Ni ugotovljivo, ali avtor deli vero svoje ga intervjuvanca Lamberta, očitno pa je, da ga je povsem osvojil človeški lik tega delavskega duhovnika.

V epilogu vzemo, da so se razmere v Mestu radosti zadnje čase bistveno izboljšale, tudi po zaslugi Lamberta in njemu podobnih. Jasno pa je, da se v drugih slumih mogoče še slabšajo, tretji morda šele nastajajo. Tudi pri nas, ki smo končno tudi dežela nasprotij.

Nisem pa še pojasnil, odkod tako svetlo ime za kraj revščine in trpljenja. Kdor gre tem ljudem pod kožo, vidi, da znajo biti boljši in tudi srečnejši od ljudi, ki živijo v bolj bogatih skupnostih.

Odlomek iz knjige

Ta mora je trajala nekaj dni. Suša je začela v Mestu radosti prazniti jake in vodnjake. Žrtve izsušitve je bilo zmerom več in Mar je v nekaj urah izčrpal svojo malo zalogo seruma. Sedmega dne proti poldnevni se je toplomer dvignil na 117° Fahrenheita, skoraj 46° Celzija. Veter je ponehal. Negibni oblaki so dušili slum pod ognjenim pokrovom. Še zmerom niti kaplje dežja. Prebivalci so bili prepričani, da to leto monsun ne bo več, in so pri koncu z močmi ležali na tleh v svojih luknjah in čakali, da bo kolo njihove karme obstalo in končalo njihove muke. Naslednjega dne je nekajkrat na kratko zagrmelo in upanje je spet nekoliko zrastle. Proti poldnevni pa je toplomer klub vsem darovom na oltarjih bogov že spet pobilznel. Te skrajnosti so bile huda preizkušnja za moči Lamberta. Mar, Bandone in vseh članov odbora za vzajemno pomoč. Vsak trenutek jih je kak SOS klical k postelji nove žrtve.

Ko se je Mar po vrnitvi z enega teh obiskov izmučen zrušil na ležišče v svojem bivališču — dispanzerju, je začutil na ožjoženem obrazu vlažno in odišavljeno tkanino. Bila je Bandona, ki mu je nežno otirala znoj. Prijel je njeno roko in si jo prinesel k ustnicam. Ta dotik z njeno tako svežo in živo kožo v tistem obupnem okolju, smrdečem po etru in alkoholu, ga je zmedel. Bolniki, ki so se gnetli pri vratih, so se zbegali. Takšno izkazovanje čustev v javnosti je v Indiji popolnoma nesposobno. Spustil je dekletovo roko, odišavljeno tkanino pa je obdržal in jo hlastno vdihaval. Ta vonj ga je na nekaj spominjal. Razmišljal je in nenadoma mu je stopila pred oči podoba Manubai. Čudna, neresnična podoba v tem nesrečnem slumu. Kljub žgoči vročini je vztrepetal. Lepa in bogata Indijka mu je od tiste nedavne in nepozabne praznične noči, ko je na blazinah njene postelje z baldahinom, zastrite z muslimonom, za nekaj časa pozabil na nasele siromakov, tako olepšala življenje. Manubai, utelesenje Indije iz pravljic, mitov in čarovnij, ga je spomnila, da je tudi razkošje del stvarnosti. Da je tudi v Kalkuti mogoče živeti sredi rožnega vrta, jesti in piti, kolikor te je volja, uživati vse radosti življenja. Ne da bi se menila za govorice, je priredila njemu na čast nekaj večerij v svoji razkošni jedilnici, okrašeni s slikami tropskih ptic. Vodila ga je na srečanje v diplomatsko kolonijo, na sprejeme na svežo trato kluba Tollygunge, na bridge v guvernersko palačo. Ob dotiku z njenim telesom vznemirljivih vonjev, ob poslušanju njene smehe, v raju njene oaze sanj

je okušal slasti in lepote Indije ti-sočletnih čarov.

Pa vendar je bila druga ženska tista, pri kateri je črpal voljo in moč, da je še naprej pomagal revežem iz Mesta radosti. Bandona ni imela ne hiše ne služabnikov ne postelje z baldahinom. Nikoli ni poznala ničesar drugega kot delavnice — ječe, siromašne luknje, blato, lakoto. Vendar so njen svetli nasmeji, pripravljenost za pomoč drugim in njena magična moč, s katero je tešila in tolažila, odtehtali vsa bogastva. V tem svetu trpinov, ki so vsak dan oblegali vrata Marove sobe — dispanzer s svojimi ranami, boleznimi, nesrečami, ob vseh teh mukah, golem obupu, smrti mu je prav ta angel usmiljenja dalj poguma, da je vztrajal. Kako naj toliko skupaj preživetih grozot in toliko podarjene ljubezni ne bi ustvarilo izjemnih vezi med tema bitjema?

Toda v tem zgoščenem malem svetu, kjer nisi mogel pomežikniti, ne da bi kdo opazil, si ni bilo mogoče zamisliti, da bi lahko te vezi pokazala. Lambert je opozoril Mar: slum je lonec, v katerem nenehno vre. Vsako malo nespodobno dejanje lahko vrže pokrov v zrak in izzove eksplozijo. V nasprotju z Manubai Chatterjee, ki si je zaradi svojega družbenega položaja lahko privoščila trganje verig in izizivanje obstoječega reda, ni imela Bandona nobene upanja, da bi se kdaj utelesila v Radhi, božanski ljubici Kristne, boga — pastirja, ki je igral na piščal. Uklenjena je bila v železni ovrtnik običajev in tabujev, ki v Indiji urejajo odnose med močmi in ženskami. Kakor vsa dekleta v njenem položaju je morala čakati, da jo bodo nekega dne kot devico dali soprogu, ki ji ga bodo izbrali drugi — oče, stric, stara mati. Čustveno ali telesno nagnjenje ne bo imelo pri tej zvezi nič opraviti. Moža bo videla šele pri poročnem obredu. Poročna noč? Obred, namenjen predvsem spočetju moškega potomca — kakor vsa prihodnja ljubljenja v njenem zakonskem življenju sredi tolikšne promiskuitete. Obred, katerega povod je Lamberta usakokrat osupnil. »Nenadoma zaslišim med speciimi okrog sebe čudno premikanje. In zagledam v temi ljudi, ki diskretno

vstajajo. Vrata se zapirajo. Potem pridušeni, čisti tihi kriki. Pari iz sosese se ljubijo. Tedaj se zavem, da je purnima, polna luna.«

Tri dni po dogodku z odišavljenim robcem, ko je ponoven skok toplomera spet razdelil brloge v Mestu radosti, je Bandona opoldne stopila v Marovo sobo. V rokah je imela tokrat darilo, ki je v slumu tako redko, da ga zasluži samo bogovi.

»Doktor veliki brat,« je rekla plašno in položila na mizo šopek jasmina, »ne boj se, nisi sam, jaz sem tu in vse delim s tabo.«

Mar je vzel cvetje in ga nežno poduhal. Oddajalo je tako opojen vonj, da se mu je zazdelo, kakor da se vse okrog njega, gniloba, vročina, podirajoče se ostreže z množico podgan, ilovnate stene, ščurki in kužna vlaga, razblinja v blaženih sanjah. V tej zakleti gnojni jami ni bilo ničesar drugega več kot ta šopek sreče in ta mlada ženska v živo rožnatem sariju, negibna in zbrana kakor devica iz katedrale.

»Hvala, ljuba Bandona,« je zamrmal in si sposodil Lambertov najljubši poklon: »Ti si luč sveta.«

Mar se pozneje ni natančno spominjal, kaj se je potem zgodilo. Vročina in utrujenost sta ohromila njegove sposobnosti. »Mislim,« je pozneje pripovedoval Lambertu, »da sem stopil k njej in jo stisnil k sebi v nezadržni potrebi, da bi si vzel to luč. Bandona me ni odrinila. Nasprotno, v objemu, polnem neskončne nežnosti, mi je ponudila svojo ljubezen.«

Tedaj se je na strešnikih zgoraj zaslišalo čudno prasketanje. Mar je mislil, da ljudje obmetavajo streho nad njego sobo s kamenjem. Potem je zaslišal krike iz sosednjih stanovanj in takoj nato neznanski trus od useh strani. Ves slum je pretresel strahoten grom. Mar je zagledal, kako iz ostreže bežijo prestrašene podgane. Skoraj takoj zatem so se vsi strešniki zatresli v glušem, močnem, enakomernem bobnenju. Bandona se je lahko odmaknila od Marovih prsi in dvignila glavo proti strehi. Njene male, ozke oči so se kopale v solzah radosti.

»Slišiš, veliki brat Mar? Monsum je prišel!«

Marjan Židanek: Kozolec, tuš 88

Miha Mazzini

3

Drobtinice

Nobene jebozovne plošče na gramofonu. OK. Pozvonil sem. Karla je odprla ovita v oranžen moski frotirjast kopalni plašč. Pravkar skopana. Sveža. Dehteča.

Za svak primer sem pomignil z ošesom proti stanovanju. Odkimala je in vprašala:

— Lačen?

— Ja.

Bil sem deležen njenega najlepšega nasmeška, ki me je vedno vzburlil do nezvesti. Odkrita gornja vrsta zob. Dvojka zgoraj levo rahlo grizlja spodnjo ustnico.

— Vstopi, malo juhe mi je še ostalo od kosila.

Sezul sem si teniske. Iz nogavic so rinili prsti in hiteli pozdravljati Karlo. Obul sem ponujene copate in ji sledil v kuhinjo. Ugasnila je radio. Nekje v stavbi sta se pripravala moski in ženski glas. Otrok je vreščal. Vladala je normalna mestna tišina. Karla je umite lase imela ovite v turban iz bele frotrike. S šibico je prižgala plin in pristavila lonec. Naslonila se je na pult in me opazovala, ko sem sedel za mizo. Nad menoj svetilka, ne premočna, s ščitnikom iz papirusa.

— Spet napad studioznosti?

Zmignil sem z rameni. Priznam, kaj čem drugega.

— Kdo je bil tokrat na vrsti?

— Tomaž Akvinski.

Zasmejala se je.

— In koliko je trajalo?

— Tri dni in dve noči.

— Potem zares potrebujes skodelo vroče juhe.

H Karli sicer nisem hodil jest. Le po mojih občasnih napadih studioznosti, kot jih je imenovala, sem se zaradi hrane prikazal pri njej; pojedel ostanek kosila ali jajce.

— Ne boš verjel, ampak prav lahko si te predstavljam. Tri dni in dve noči sklonjen nad knjigo. Edini gib, ki ga narediš, je obračanje lista. Kdaj imaš zadosti? Ko se onesvestiš?

— Ja, tako nekako.

Prelila je vsebino lonca v skodelo iz kitajskega porcelana. Ponavadi iz nje pije čaj. Pogrnila je predme pogrinjek, priložila žlico in mi sedla nasproti.

Luč je osvetlila drobne gubice, ki so se ji napletle v koticu ustnic in oči.

— Egon, mar postajaš pobožen? Kaj nisi prejšnjikrat študiral De Civitate Dei?

Njen glas je imel rahel navdih grenosti, zameta. Če mi je kdo omenil Berlin tridesetih let, sem se vedno spomnil nanj. Kurbiški glas.

— Ne, to je bilo predprejšnjikrat.

— In zadnjič?

— Telefonski imenik.

Smeš.

— Ravno to mi je pri tebi najbolj všeč. Tvoja predvidljivost v nepredvidljivostih. Kot takrat, ko si imel tiste punk skupino.

Kaj ste že bili, mladi komosomolci, se mi zdi? Umolknila je. Med nama je veljal tih, gentlemanski sporazum, da ne govoriva o preteklosti drugega, na noben način, v nobeni obliki. Včasih je kateremu ušlo. Njej večkrat kot meni. Starala se je. Imel sem še sedem let prednosti.

Takoj je skrenila drugam.

— Boš še?

Pokazala je izpraznjeni krožnik.

— Ne.

Stegnil sem roko in ujel njen uhelj med sredinec in kazalec. Naslonila je glavo ob mojo dlan in se podrgnila obnjo kot mačka. S prsti sem jo pobožal od senc proti bradi. Nežno, komaj dotikajoč se je z vršički prstov. Čisto raziskovalni gib. Koža vsake ženske je drugačna na otip, prav tako vonj. Kljub parfumu in desodorantom zahtusi vonj lasten vsaki ženski posebej.

Presedel sem se na stol zraven nje.

S polrazprtimi ustnicami sem ponovil pot prstov. Nosnici sem napolnil z vonjem po Karli. S konico jezika tavajoč po obrazu sem našel njen jezik in se posvetil igračkanku.

Odmaknila se je in dejala:

— Zmerom ti nekaj manjka. Ko nisi več lačen, si pa potreben. — V obeh je imela rahlo sled poroga.

Z levico sem počasi, počasi spolzel v prekop halje. Jo malce razgrnil. Na dan je pokukala majhna in lepo oblikovana dojka. Obkrožil sem jo s prsti. Kazalec je obrisal njen spoj s telesom. Sklonil sem glavo in ponovil ris z jezikom. Poiskal bradavico in jo počasi lizaje zbežal na plano. Poljubil do konca napet vršiček in prešel na drugega. Karla se je stisnila obme, z rokami mrščila lase. Jezik mi je zavrtal v uho.

Zazvonila je budilka.

Drugič ta dan sem si privoščil popolnoma bedast pogled. In to navzgor, kar se mi že zaradi moje velikosti bolj poredkoma dogaja.

— Čas je, da greš, — je zašepetala globoko diha je in bilo ji je žal. Tudi to je bil del najinega sporazuma.

Vstal sem. Stopil proti vratom. Popravila si je haljo in me pospremila do izhoda. Med vrati na hodnik sem se obrnil. Objela sva se in poljubila. Brez fines, čista strast. Skoraj bi si zdrobila telesi. Rahlo, a odločno me je odrinila.

Pogled v oči.

Prikimal sem.

Sklonil sem se po tenisko, ko je dejala: — Nogavice lahko pustiš tukaj, preden razpadejo do konca, prav tako vijetnamko. Levo epoleto imaš vso sečfrano.

Udarci vedno prihajajo od zgoraj. Tretji butasti pogled. Prekosil sem letno normo. Če je karkoli nepredstavljivega, je to Karla, ki krpa nogavice.

Zasmejala se je.

— Ne, ne jaz. Pričakujem obisk starejše, finega gospoda, ki zelo rad postori drobna gospodinjstva dela, pomirjajo ga, pravi.

— OK. — Če je tako, pa v redu. Sezul sem nogavici, obul teniski na golo nogo in ji podal vijetnamko. Prej pregledal žepe in drobnarije, ki jih vedno nosim s seboj, porazdelil po hlačnih žepih.

— Pridi ponje že jutri zjutraj. Ne budi me, pustila ti bom v vrečki v razdelilni omarici na hodniku.

Odprla je vrata in jo pokazala.

Obotavljal sem se. Jo poskusil še enkrat objeti. Izmaknila se je in nenadoma sem se

znašel pred vrati. Vsaka ženska bi morala obvladati osnovne veščine toreadorstva.

— Karla...

— Ja?

— Zdravo. — Ni imelo smisla.

Odzdravila je in mi tožno sledila s pogledom. Ali pa se mi je le tako zdelo. Les je bil tak kot vsak les na vratih. Skozi kukalo je prodiral žarek svetlobe. Oko ga ni potemnilo. Pretipal sem se skozi temo na hodniku do stikala, prižgal luč in šel.

Poln želodec juhe mi je prijetno pomagal stati pokonci.

Obstal sem ob ograji, ki ločuje železarno od shramb za delovno silo, raztresenih okoli.

Peči so brnele, odnekod je sikal plin. Bele pene pare so se vlekile iz kavperjev. Iz teme znotraj železarne so pritekli trije delavci v plavih kombinizonih ter kake tri metre proč splezali čez ograjo. Ko je zadnji doskočil na tla, sem zavpil:

— Hej, ti!

Usral se je.

Kontrola! Čuvaj! Dobili so ga! Panika!

Druga dva sta že izginila v temi.

— Daj cigareto!

Obrnil se je poln čistega olajšanja. Potisnil mi je napol polno škatlico v roke in pobegnil za svojima tovarišema.

Za žicanje si je treba izbrati pravi psihološki trenutek.

Pokadil sem cigareto, sloneč ob ograji. Uživajoč v omotici, ki mi jo je povzročila po abstinenci.

Pričelo me je zebsti. Zgodnja pomlad ni ravno primeren čas za sprehajanje v majici. Ob notranji strani ograje je prikorakal čuvaj, napravljen v sivo uniformo. Potiho se mi je približal, misleč, da sem ena njegovih ovčic, ki se je oddaljila iz tropa. Obrnil sem se in se mu na vse zobe zarežal v obraz.

Umaknil je pogled in nadaljeval pot ob ograji, vsakih nekaj korakov sumničavo pogledujoč nazaj preko zaponke na ramenu. Delavci brez rok in nog, preživeli, seveda, postanejo čuvaji in tako dočakajo penzijo. Nikoli jih ne zmanjka. Vsak dan se usposablja jo novi. Bogve koliko kosti je v tej ograji. Pljunil sem na mrežo in šel.

● I. jel sprer Sklenil i ureditve Bledu. I senice n prave je ter Lesc Seznani odpravlj čili o del SIS za člane ko

● F la, v vlo meznih Sprejeli do očni vi SFRJ skih pos nosti in OK SZL

● N 7. aprila nja in ri vah ZKS na konfi

● C boru ZZ predloge ki. Borci jih KK 5

● N čni siste vali osni na amar tere so i

● N izobraže vali mni Radovlji sko. Izre svetu za

● I so 31. m za progr organizi stema ir občini.

Po

Nes odreda članov o osebnost slabu ušlo tolik Črv, Br malo.

S pol čni zbo razprav bolje sredstv bilo na Mostah biro, za marsika letno za naše va di turis čič po ko možnos po dolg ga zrak goste r prostor.

Drugi nje post nice. Th prej pla senice i bralo v Završni občine, ker je manjšo čudovit zij v na ko spro ka, dob marsik lahko n go hodi tu v bli ška ja grad, p poti v l lovni k ja sreč najbrž je gost dan se

Tretj štvu op reditev da se p živinov reditev pridobi ših va

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

● Izvršni svet OS Radovljica je na 67. seji, 5. aprila, sprejel spremembe komunalnih storitev, ki veljajo od 1. aprila. Sklenil je, da bodo na osnovi pobud in dopolnitev prostorsko ureditvenih pogojev Bleda načrti na ogled v prostorih KS na Bledu. Lokacijskega načrta za drugi tir proge Ljubljana - Jesenice na odseku Podnart - Lesce niso potrdili. Največ razprave je bilo v zvezi s spremembami zazidalnega načrta Center Lesce in ob poročilu o ocenjevanju investicij v letu 1987. Seznani so se tudi z analizo delovanja sistema solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč v SR Sloveniji in s poročili o delovanju SIKS Radovljica, občinske cestne skupnosti in SIS za varstvo pred požari v občini Radovljica. Imenovali so člani komisije za ugotavljanje katastrskega dohodka.

● Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 6. seji, 11. aprila, v vlogi enotne delegacije za DPZ sprejelo stališča do posameznih točk dnevnega reda 2. skupne seje občinske skupščine. Sprejeli so tudi sklep o sklicu OK SZDL v aprilu, na kateri bodo ocenili potek javne razprave o osnutku amandmajev k Ustavu SFRJ v občini. Ocenili pa bodo tudi potek predkandidacijskih postopkov za volitve v skupščine družbenopolitičnih skupnosti in skupščine SIS. Na seji bodo izvolili novega sekretarja OK SZDL in potrdili zaključni račun.

● Na posvetu sekretarjev OO ZKS iz radovljiške občine, 7. aprila, so razčlenjevali aktualna družbenopolitična vprašanja in razmere ter se dogovorili o najpomembnejših usmeritvah ZKS in ZKJ. Podrobno pa so spregovorili tudi o pripravah na konferenci ZKS in ZKJ.

● Organizacijsko kadrovska komisija pri občinskem odboru ZZZB NOV Radovljica je 5. aprila obravnavala kadrovske predloge za nosilce vodilnih funkcij v občini, regiji in republiki. Borci bodo sodelovali v vseh postopkih evidentiranja v svojih KK SZDL, zato komisija ni oblikovala nobenih predlogov.

● Na razširjeni seji družbenega sveta za družbenopolitični sistem pri skupščini občine Radovljica so 4. aprila obravnavali osnutek amandmajev k Ustavu SFRJ s posebnim oziranjem na amandmaje s področja družbenopolitičnega sistema, na katere so izrekli več pripomb.

● Na seji odbora za organizacijsko kadrovsko politiko in izobraževanje pri občinskem svetu ZSS Radovljica so oblikovali mnenja k imenovanju novih članov izvršnega sveta OS Radovljica in k predlogu za predsednika MS SZDL za Gorenjsko. Izrekli pa so se tudi za delegata OK SZDL Radovljica v svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

● Delegati programsko volilne seje OK ZSMS Radovljica so 31. marca na osnovi pobud iz OO ZSMS predlagali, da bodo za programske usmeritve postavili dve ključni nalogi občinske organizacije ZSMS: delovanje ZSMS znotraj skupščinskega sistema in SZDL ter aktivno preživljanje prostega časa mladih v občini.

● Na predlog svoje kadrovske komisije je OK ZSMS Radovljica razpisala natečaj za najvišje priznanje OK ZSMS »srebrni znak ZSMS«. Podelili ga bodo ob prazniku mladosti na osrednji prireditvi zaslužnim mladincem in mladinkam.

● Pod predsedstvom Anice Svetina z Bleda je bil 7. aprila posvet z mentorji pionirskih odredov iz osnovnih šol radovljiške občine. Dogovorili so se o pripravah na kurirsko pošto in mesec mladosti.

● Po sklepu predsedstev vseh osmih SIS družbenih dejavnosti v občini Radovljica bodo prve letošnje seje skupščin SIS od 18. do 21. aprila. Na dnevnem redu vseh skupščin bodo poročila o delu in finančnem poslovanju oz. zaključnih računih za leto 1987 ter poročila o delu in finančnem poslovanju izvajalskih organizacij in strokovne službe SIS. Sprejeli bodo osnutke letošnjih programov in finančne načrte ter programe dela vseh skupščin SIS v letu 1988.

● Izvršni svet občinske skupščine Radovljica je na zadnji marčevski seji imenoval za člane upravnega odbora sklada stavbnih zemljišč Jožeta Kocjanca, Zdravka Rusa, Justina Zorka, Mladena Berginca, Blaža Hrastnika, Darka Kovača in Marijo Vovk.

● Ob 25. letnici prijateljskega sodelovanja Slovenskega kulturnega društva Radiše na Koroškem s KUD Staneta Žagarja iz Kroke so na svečanosti v soboto, 9. aprila, v Kropi zamejski rojaki prejeli tudi posebno priznanje Kulturne skupnosti Radovljica.

● Za preprečevanje širjenja stekline je izvršni svet občinske skupščine Radovljica na zadnji marčevski seji sklenil, da je treba pritegniti vse lovske družine v občini. Lovci bodo za vsak odstrel in oddano lisico ali za druge okužene živali prejeli nagrado v znesku 50 tisoč din iz občinskega proračuna.

● Na predlog Komiteja za družbeno načrtovanje in gospodarstvo občine Radovljica je izvršni svet potrdil nove, višje cene. Od 1. aprila so cene vodarine za gospodinjstva višje za 90 %, za druge porabnike pa za 160 %; kanalizacijo bodo gospodinjstva plačevala za 47 % več, smetarino pa 30 %.

● V nedavno obnovljenih arkadah pod hotelom Grajski dvor v Radovljici, ki so bile prvotno določene za garaže, so nekateri zasebniki uredili okusno urejene prodajalne - butike in delavnice. S tem so popestrili ponudbo raznih modnih izdelkov, spominkov in praktičnih daril ter servisnih storitev za izdelavo ključev, brušenje in drugo, kar bo v prid domačinom in turistom.

● V marcu so delavci jeseniškega SGP Gradis začeli z obsežnimi zemeljskimi deli za gradnjo bodočega trgovsko-poslovnega centra na Bledu v samem središču, med hoteloma

Golf in Kompas. Nov center bo po sprejetem projektu terasaste oblike in prilagojen okolju. Investitorji načrtujejo, da bo celotni kompleks objektov zgrajen na pomlad prihodnje leto, pred začetkom sezone.

● Po resolucijskih določilih občine Radovljica za leto 1988 bodo v okviru investicijskega vzdrževanja objektov skupne rabe zaradi zagotavljanja večje varnosti pešcev uredili pločnike na Gorenjski cesti v Radovljici ter na Koritenski in Ribenski cesti na Bledu. Pripravili pa bodo tudi strokovno rešitev za ureditev pločnika med Spodnjimi in Zgornjimi Gorjami.

● Stroški za dejavnost skupne strokovne službe vseh osmih SIS družbenih dejavnosti v občini Radovljica bodo znašali po finančnem načrtu za leto 1988 okoli 288 milijonov din, kar je 174 % več, kot so znašali lani. V strokovni službi je stalno zaposlenih enajst delavcev, toliko kot ob ustanovitvi pred štirimi leti.

● V novih prostorih Cestne hiše v Lescah so se 4. aprila sešli na republiško posvetovanje predstavniki vseh šestih cestnih podjetij iz slovenskega cestnega gospodarstva. Spregovorili so o izjemno težkem gmoletnem položaju cestnega gospodarstva in o tem, kako bi prebrodili te težave.

● INDOK center pri skupščini občine Radovljica je 7. aprila izdal letošnjo četrto številko Obzornika v 1.550 izvodih. V njem je objavljen dnevni red 2. skupne seje vseh treh zborov skupščine občine Radovljica, ki je bila 13. aprila. Objavljen je tudi razpis za ponovno evidentiranje možnih kandidatov za predsednika občinske skupščine, ki bo trajalo do 22. aprila 1988. Objavljen je tudi razpis za podelitev Velike plakete in Plakete občine Radovljica, ki bosta podeljeni za občinski praznik, 5. avgusta. Rok za predloge je do 5. maja 1988.

● V začetku aprila je tudi strokovna služba SIS družbenih dejavnosti občine Radovljica izdala letošnjo prvo številko svojega Obzornika, v nakladi 1.950 izvodov. Objavljeno je celotno gradivo za seje vseh osmih skupščin SIS, ki bodo od 18. do 21. aprila.

● Planinsko društvo Radovljica je v okviru svojega programa organiziralo letošnje drugo poljubno predavanje v avli osnovne šole A. T. Linhart. V petek, 8. aprila zvečer, je z barvnimi diapozitivi posredoval svoje vtise pod naslovom »Raj pod Triglavom« znan planinski fotograf, Jaka Čop z Jesenice.

● V foto galeriji Pasaža v radovljiški graščini je Fotokino klub Radovljica v petek, 8. aprila zvečer, odprl razstavo 26 umetniških fotografij člana domačega kluba, Ivana Pipana iz Radovljice. Pipan deluje v radovljiškem klubu že 30 let in je eden najbolj zagnanih organizatorjev, dolgoletni predsednik, podpredsednik in tajnik kluba. Razstavljal je na številnih domačih in tujih razstavah ter prejel več najvišjih republiških in zveznih odlikovanj in priznanj.

Po občnem zboru Turističnega društva Žirovnica

Nestrpno so čakali člani odbora društva pred osnovno šolo Gorenjskega odreda Žirovnica. Čeprav je ura neusmiljeno tekla, se je zbralo le premalo članov društva glede na veliko število včlanjenih. Vsakemu članu so prinesli osebno vabilo na dom člani turističnega podmladka na osnovni šoli. Ali je za slabo udeležbo kriv delovni petek, 8. aprila? Nerodno nam je bilo, ker je prišlo toliko zastopnikov turističnih društev in zvez iz drugih krajev (Zdravko Črv, Branko Blenkuš, Ciril Čop in Franc Kunšič), nas domačinov pa tako malo.

S polurno zamudo smo skušali občni zbor le izvesti. Posebno živo so razpravljali, kam najhitreje in najboljše vložiti društvena finančna sredstva. Eni so bili mnenja, da bi bilo najbolje zgraditi na križišču v Mostah okrepčevalnico in turistični biro, za kar je društveni odbor že marsikaj postoril. V naš kraj prihaja letno zelo veliko mladine, ker imajo naše vasi toliko slavnih mož. Ti mladi turisti se nimajo skoraj kam zateči po kozarec soka, sendvič, nikjer ni možnosti, da bi se telesno sprostili po dolgi vožnji in naužili gorenjskega zraka. Vemo, da za tako številne goste nimajo naša gostišča dovolj prostora.

Drugi so se bolj ogrevali za nadaljnje postopno oživljanje doline Završnice. Tu pa bi moralo društvo najprej plačati zemljiški skupnosti Jesenice zemljišče, to pa bi najbrž pobralo vsa sredstva društvu. Dolina Završnice je res tak biser naše KS in občine, da delamo velikansko škodo, ker je ne znamo privrati vsaj za manjšo turistično dejavnost. Kako čudovit bi bil zaključek teh ekskurzij v naš kraj, če bi se tam otroci lahko sprostili in naužili gorskega zraka, dobili brezalkoholne pijače in še marsikaj za manjši denar. Sem bi lahko mladi iz vse okolice in od drugega hodili na športne dneve ali izlete, tu v bližini je Titova vas, tu je »Turška jama«, srednjeveški jamski grad, prelepa dolina proti Zelenici, poti v Karavanke, na Ajdno itd. Delovni kolektivi bi imeli lahko tu svoja srečanja. Tudi mnogi hoteli bi najbrž s ponosom pripeljali sem svoje goste, da preživijo kakšen sončen dan še v neokrnjeni naravi.

Tretjim je žal, ker namerava društvo opustiti svojo tradicionalno prireditve Živinorejski bal, ker menijo, da se pašne skupnosti in sploh naši Živinorejci premalo zanimajo za prireditve, ostale krajanje pa tudi težko pridobijo za pomoč. Živinorejci naših vasi, pomagajte društvu, da bo

našlo primerno obliko te prireditve za naš kraj in naše razmere. Tudi pogled na zdravo živino, ki se pase na sončnih travnikih, daje možnost, da navdušimo mlade za to dejavnost in da bodo kot odrasli bolje cenili in spoštovali vaše delo. Predstavnika KS Franc Vičar in Jože Resman ter predsednik SZDL Mohor Bogataj so predlagali, da se še v aprilu skliče širši sestanek. Tam naj bi se še enkrat premislil program bodočega dela društva.

Prebivalci naših vasi, veliko turistično nalogo opravljate že s tem, da tako vzorno urejate svoje domove in njihovo okolico, kar dokazujejo priznanja: I. mesto v občini, II. mesto v republiki. O vaši visoki kulturni stopnji govori še marsikaj drugega, na primer to, kako bogato ste podprli šolo pri odkupu rojstne hiše Matije Čopa. Poskusite pokukati še malo čez plot domačega vrta. Tam boste videli voz turističnega društva, ki je težko naložen z nalogami in problemi. Starejšim navdušencem pohajajo moči, s kakršnokoli vašo pomočjo bi ga bolje in hitreje vlekli naprej. Za to pomoč vam bodo hvaležni domači in tuji turisti.

M. Sitar

Spomladanska očiščevalna akcija

Krajevna skupnost Podmežaklja obvešča krajanje, da bo organizirala spomladansko očiščevalno akcijo. Zato prosimo krajanje, da vse večje kose odpadnega materiala odložijo v za to pripravljene zabojnike, ki jih bo DO Kovinar Jesenice namestila.

15. aprila ob stavbi DO Kovin (Ulica heroja Verdnika 22) in ob stavbi KS Podmežaklja, Mencingerjeva 1.

16. aprila ob osmorčkih in ob Cesti 1. maja 102 (Čigoja).

Vsi poskrbimo, da bo naša dežela čim lepša

Tekmovanje za najbolj urejen slovenski kraj stopa v 20. leto. Ob tem okroglem jubileju je Turistična zveza Slovenije, komisija za varstvo okolja, preko turističnih društev povabila vse kraje, da se letos še posebno zavzeto vključijo v ta prizadevanja, ker je letošnje leto posvečeno ekologiji.

S pismenim pozivom so vsa turistična društva prejela tudi kriterije in pravilnik za ocenjevanje. Kraji so razvrščeni v posebne skupine. Prva je posebna skupina, v katero spada Bled, Rogaška Slatina, Portorož, Postojna in Radenci. V drugi skupini so turistični kraji, kot so Ankaran, Bohinj, Bovec, Kranjska Gora, Topolšica. Med temi je tudi precej občinskih središč: Kranj, Radovljica, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto in Ljubljana. Glede na to, da ta razvrstitev ni najbolj posrečena, bodo iz te druge skupine naredili dve, tako da bodo občinska središča in Ljubljana skupaj. Res nima pomena, da sta Kranj in Kranjska Gora skupaj, saj zadnja pravzaprav sodi v prvo skupino. V tretji skupini so izletniški in tranzitni kraji, kot so Brezje, Dovje-Mojstrana, Gornji Grad, Most na Soči, Turjak in drugi. V četrti skupini je kar 136 krajev. To so manjši turistični kraji kot Davča, Kanal, Ivančna gorica, Vuzenica Muta, Ribnica in drugi.

Po pravilniku za ocenjevanje se po posebnem točkovnem sistemu ocenjuje splošna prometna urejenost ter urejenost javnih lokalov in infrastrukture. Vse štiri navedene skupine imajo kar osemnajst točk, od katerih se bo vsaka posebej ocenjevala. Kraje bodo najprej ocenile občinske komisije, in to konec junija oz. v začetku julija. Konec julija bodo medobčinske komisije med seboj primerjale najbolj ocenjene kraje v

občinah, v avgustu pa bo najbolj ocenjene kraje ocenila komisija Turistične zveze Slovenije. Razglasitev rezultatov in podelitev priznanj bo v kraju, ki bo prejel najboljše ocene. Turistična zveza Jugoslavije bo spremljala to ocenjevanje in sproti opozarjala na črne točke.

Turistična društva so o tem obvestila svoje člane in vse prebivalce,

saj je le od njih odvisno, kako bodo stvari urejene, da bodo kraji čim lepši. Vsa društva in turistične zveze imajo za izvedbo ocenjevanja stalne komisije, katerih člane volijo na štiri leta, nekatere pa tudi vsako leto. V Kranjski Gori so lani v komisijo pritegnili Angleže, ki so to vzeli strogo resno in podali ocene povsem objektivno.

Pri teh dejavnostih pa naj velja parola: »Vsi od otrok do najstarejših poskrbimo, da bodo naši kraji čim lepši!«

Branko Blenkuš

Vodo v bohinjskem železniškem predoru bodo speljali v veliko korito

Pri graditvi bohinjskega železniškega predora so naleteli na močan izvir vode, ki se ob deževju spremeni v pravo reko in ta poplavi železniško progo in močno ovira ali celo zaustavi promet skozi ta največji železniški predor v Sloveniji.

Stari ljudje so vedeli povedati, da dokler predora ni bilo, je ta voda odtekala v Bistrico, ki je bila takrat večja. Ko ob deževju voda preplavi tir, motorni vlaki ne morejo več voziti skozi predor. Železničarji si pri tem pomagajo tako, da k težki motorni drezini, ki jo imajo pri nadzorništvu proge v Podbrdu, priklopijo star klasičen vagon, v katerem prepelejo potnike celega vlaka. Voda ovira tudi povečan tovorni promet po soškem koridorju.

To nadlogo so raziskovali, preučevali in zanjo iskali rešitve več let. Najbolj enostavna in najcenejša varianta je bila ta, da bi odprtno največjega izvira zamašili tako, da bi voda sama tiščala zamašek k betonskemu okviru izvirne luknje. To so pod vodstvom strokovnjakov Vodnega inštituta Sarajevo tudi poskusili, žal pa jim je voda udarila na drugih mestih skozi oboke predora. Ob tem

poskusu so menili, da bo po dvigu voda zopet kot nekoč našla pot do Bistrice. Ker pa se to ni zgodilo, so morali železničarji ugrizniti v drugo, zahtevnejšo varianto. Na zahodnem delu predora bodo od izvirov vode do konca predora v Bohinjski Bistrici zgradili 2,5 m globoko in 3 m dolgo betonsko korito, v katerem bo prostora tudi za doslej izmerjeno najvišjo vodo. Pred kratkim so si železniški strokovnjaki, ki bodo vodili ta dela, že ogledali situacijo, delavci železniškega gradbenega podjetja iz Ljubljane pa bodo predvidoma že čez dober mesec pričeli z deli, ki naj bi trajala kar dve leti.

Železničarji so morali kljub slabi finančni situaciji ugrizniti v to kislno jabolko, če hočejo, da bo po tej, pred kratkim usposobljeni progi, nemoteno potekal železniški promet iz luke Koper v Avstrijo.

Branko Blenkuš

Razmah otroških in mladinskih pevskih zborov

V organizaciji Zveze kulturnih organizacij Jesenice je bilo v sredo, 6. aprila, ob 18. uri v dvorani Gledališča Tone Čufar na Jesenicah srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov šolskih kulturnih društev jeseniške občine Mladina poje '88, na katerem je sodelovalo dvanajst zborov z okrog 600 pevci oziroma dva zbora več kot v preteklem letu.

Na srečanju so nastopili: Zbor cibanov Glasbene šole Jesenice, zborovodja Jože Humerca, Otroški pevski zbor ŠKD Prešernov rod osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnica, zborovodkinja Darja Kolenc, Otroški pevski zbor ŠKD osnovne šole Prežihov Voranc, zborovodkinja Stanka Mencinger, Otroški pevski zbor ŠKD osnovne šole Tone Čufar Jesenice, zborovodkinja Martina Melj, Otroški pevski zbor ŠKD Prešernov rod osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnica, zborovodkinja Darja Kolenc, Mlajši mladinski pevski zbor ŠKD osnovne šole Tone Čufar Jesenice, zborovodkinja Marija Reichman, Mlajši mladinski pevski zbor ŠKD osnovne šole Prežihov Voranc, zborovodkinja Stanka Mencinger, Mladinski pevski zbor šole s prilagojenim programom Polde Strazišar Jesenice, zborovodja Slavko Mežek, Mladinski pevski zbor Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice, zborovodja Marko Peterman, Mladinski pevski zbor ŠKD Ježkov rod osnovne šole Karavanski kurirjev NOV Koroška Bela, zborovodja Davorin Rostohar, Mladinski pevski zbor ŠKD osnovne šole Tone Čufar Jesenice, zborovodkinja Marija Reichman in Mladinski pevski zbor ŠKD osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice, zborovodkinja Mira Mesarič. Nastopajoči so prepevali ljudske, umetne in borbene pesmi (vsak zbor po tri pesmi) predvsem domačih skladateljev: Janeza Bitenca, Jakoba Ježa, Mire Vogler, Slavka Miheliča, Janeza Kuharja, Janka Pribošiča, Karola Pahorja, Vilka Ukmarja, Radovana Gobca, Rada Simonitija, Marija Kogoj, Pavla Šivica, Matije Tomca, Ivana Kiferla, Vlastimira Nikolovskega, Nade Cereveske, Živa Dragana, Petra Liparja, Emila Adamiča, Luka Kramolca, Maksa Pirnika ter Verdija in Leva Knipperja.

Ljubitelji petja, ki so zasedli dvorano do zadnjega kotička, in pevce je pozdravila predsednica glasbene komisije Zveze kulturnih organizacij Jesenice, Mira Mesarič. Z zbranimi besedami o pomenu petja in s polno mero pedagoških nasvetov o potrebi prepevanja, je otvorila srečanje Mladina poje '88. Nadaljnja dogajanja na odru pa so potrdila vsa povedana dejstva o ogromnem delu glasbenih pedagogov na osnovnih in drugih šolah. Tudi to srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov je dokazalo veliko prizadevanje glasbene šole, vseh osnovnih šol, šole s prilagojenim šolskim programom in Centra srednjega usmerjenega izobraževanja, da ohranijo in dvigajo našo ljudsko, umetno in borbeno pesem ter pesmi drugih narodov. Udejstvovanje v pevskem zboru, v tej čisto ljubiteljski zvrsti razvija pri mladih patriotične in druge oblike ter željo po spoznavanju tudi tuje literature. Vse napredne družbe na svetu zborovsko petje uvrščajo med pomembnejša vzgojna področja. Zato je prav, da vzgojno izobraževalne organizacije (šole) v jeseniški občini mladinskemu zborovskemu petju namenijo ustrezno pozornost. Značilnost srečanja je tudi v tem, da na srečanju lahko nastopajo otroški in mladinski zbori iz vseh šol jeseniške občine. Tokrat se srečanja niso udeležile vse šole, (Krajska Gora in Mojstrana) kar pomeni, da niso imele pripravljenih zborov za tako glasbeno manifestacijo, kar je verjetno povezano s kadrovskim problemom — pomanjkanje glasbenih pedagogov. Od prijavljenih zborov pa ni nastopil mladinski pevski zbor ŠKD Prešernov rod osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnica zaradi nenadne bolezni zborovodkinje. Srečanje ni imelo tekmovalnega značaja, vendar je bilo čutilo zagnanost, resnost in veselje najmlajših in tudi starejših učencev in njihovih zborovodij. Vsi so želeli prikazati čimveč. Pri tem pa se moramo zavdati, da je to še vedno petje v okvirih »obveznih šolskih ur«, da imajo mladi danes še vrsto drugih šolskih, družbenih in drugih obveznosti, zato je velik in kvaliteten uspeh že to, da se srečanja udeležijo veliko število mladih pevcev. Srečanje je bilo v nekem smislu tudi delovno. Na takih in podobnih srečanjih se zbori posebno pa zborovodje spoznavajo med seboj, izmenjujejo si izkušnje. Strokovnjaki in vsi tisti, ki so odgovorni

za to vrsto dela, pa naj bi ugotavljali, kakšna je šolska zborovska dejavnost v občini.

Pri ugotavljanju takih dejstev in po takih srečanjih pa se moramo vprašati in zamisliti, kakšna je vzgojna odmevnost pri vseh teh mladih pevcih, ko pridejo v zrelejša leta in ko se ljubiteljsko ali celo poklicno srečujejo z zborovskim petjem? Ti pevci naj bi bili tudi ljubitelji vseh vrst ljubiteljske in poklicne kulturne dejavnosti. Mlade vse bolj zanima rock, pop in podobne zvrsti glasbe, ki pa nikoli niso bile in nikoli ne bodo osnova naše kulturne dejavnosti in glasbenega izobraževanja. Navedene in podobne zvrsti glasbe in oblike »kulturne« dejavnosti niso ohranile naše kulture. Elektronika in računalništvo sta nam posodobila življenje, a sta istočasno ves svet pripeljala na rob kataklizme — kar se zaradi »naše stare, dobre« glasbe ne bo nikoli zgodilo. Star rek, ki ga je citirala Mira Mesarič v uvodni besedi, KDOR POJE — SLABO NE MI-SLI, še vedno drži. Ti mladi pevci pa se le malokdaj pojavijo v odraslih pevskih zborih. S tem hočemo poudariti, da je treba že v šolskem obdobju pričeti z usmerjanjem mladih pevcev in talentov za nadaljnje zborovsko petje. To usmerjanje bi lahko uspešno opravili sedanji zborovodje. S takim delom bi zanesljivo prebrili zborovsko krizo, posebno na Jesenicah. Seveda bi pri tem morali vsi strokovnjaki in odgovorni za kulturno dejavnost trdno vztrajati.

Kvaliteta petja ni bila briljantna, toda ni bila slaba. Verjetno tudi nihče ni pričakoval več, kot so nam prikazali mladi pevci. Vsak površno seznanjen poznavalec otroškega in mladinskega zborovskega petja bi moral vedeti, kakšnim in kako hitrim spremembam so podvrženi otroški in mladinski glasovi. Poleg tega tudi pogoji v gledališki stavbi niso najprimernejši za organizacijo pevske manifestacije tako velikega obsega. Zato ni nič čudnega, če je pri petju prihajalo do manjših spodrsiljav. Šolski zbori zlepa nimajo priložnosti nastopiti na koncertu, zato so otroška in mladinska srečanja zanje pravi praznik in veselje. Zbori se po več mesecev pripravljajo za svoj nastop. Rezultat večjega prizadevanja in pevcev in zborovodij je boljše pe-

tje, s katerim smo v tem trenutku lahko popolnoma zadovoljni. Dober zbor je šol v ponos, zato bi šole morale poskrbeti za urejeno delo zborov in nuditi učiteljem pomoč.

Po končanem koncertu je bilo v prostorih gledališča posvetovanje zborovodij, ki so se ga udeležili predsednik ZKO Jesenice, Joža Varl, vsi člani glasbene komisije ZKO Jesenice, starosta jeseniške pevske dejavnosti, Janko Pribošič, nekdanji glasbeni pedagog in zborovodja na Jesenicah Roman Ravnič, ravnateljica VIZ Jesenice Majda Malenšek, ravnateljica Glasbene šole Jesenice Ljubica Intihar, ter ravnateljici osnovnih šol Prežihov Voranc in Tone Čufar Jesenice, Albina Seršen in Mila Ilenič. Tudi tokrat ni bilo nikogar iz osnovne šole Karavanski kurirjev NOV Koroška Bela.

Zbrani zborovodje, strokovnjaki, ravnatelj in člani ZKO Jesenice so poudarili, da so zbori vzeli srečanje izredno prizadevno, da je bilo v delo zbori vložena veliko truda in ljubezni, da je izbira pesmi ki so jih zbori uvrstili v program srečanja, zadovoljiva. Pri izbiri literature je bil dosežen napredek, ker se iste pesmi niso ponavljale. Poleg pohval so kritično pokazali na nekatere pomanjkljivosti. Poudarjeni so bili težki pogoji pri razmestitvi (600) pevcev po garderobah in ostalih gledaliških prostorih, ki so tokrat zaradi slabe organizacije in mladostne zagnanosti in nediscipline povzročili gnečo in zelo neprijetne dogodke, ki so ovirali poslušalce, da bi v miru spremljali zanimiv pevski program. Glasbena komisija se bo prizadevala, da v bodoče najde rešitev, ki pa bo možna samo s popolno disciplino nastopajočih in z nadzorstvom oseb, ki naj bi skrbele za red in vse ostalo.

Ob zaključku zelo koristnega razgovora so se vsi prisotni odločili, da bi jeseniško občino na področnem srečanju mladih zborov, ki bo letos v Kranju, zastopali: Mlajši mladinski pevski zbor ŠKD osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice pod vodstvom Stanke Mencinger in Mladinski pevski zbor ŠKD osnovne šole Tone Čufar Jesenice, ki ga vodi zborovodkinja Marija Reichman.

Tako se je končalo še eno srečanje z mladimi pevci. Čeprav je organizator srečanja poskrbel za tiskani spored srečanja, je program povezovala in zborovodjem izročala spominska priznanja Irena Verek-Leskovek, članica Gledališča Tone Čufar Jesenice.

Franjo Ropret

Kud »Jaka Rabič« Dovje — Mojstrana

Vse prebivalce KS

vabimo

na predstavitev knjige Franca Voge

»Spomini na Dovje«

v soboto, dne 16. aprila, ob 20. uri v Kulturnem domu na Dovjem

Spremno besedo o pomenu tovrstne literature bo imel tovariš Janez Svovljak, zanimiv pa bo tudi pogovor z avtorjem knjige, ki bo na zanimiva vprašanja prav gotovo rad odgovarjal.

Na predstavitvi bo knjigo mogoče tudi kupiti!

Vabljeni!

V delavskem domu Julke in Albina Pibernika na Javorniku bo v soboto koncert in otvoritev foto razstave

DPD Svoboda France Mencinger Javornik — Koroška Bela pripravlja v soboto, 16. aprila, ob 18.30 razstavo fotoamaterjev in ob 19. uri koncert okteta LIP Bled.

Na razstavi fotografij se bodo predstavili fotoamaterji vseh generacij, doma iz krajevne skupnosti Javornik — Koroška Bela. Fotografije je izbral amater I. stopnje, Vitomir Pretnar. Z razstavo želimo vzpodbuditi delo fotosekcije v okviru DPD Svoboda France Mencinger Javornik — Koroška Bela. Razstava bo odprta vsak dan od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure do vklj. 21. aprila.

Ob 19. uri pa se bodo s koncertnim nastopom predstavili člani okteta LIP Bled, ki deluje pri kulturnem društvu Zasip.

Prvi takšen koncert je bil že v lanskem letu in je bil lepo sprejet, tako zaradi pestrosti programa kakor tudi zaradi kakovostne izvedbe. Člani okteta so pod vodstvom zborovodje prof. Matevža Fabjana pripravili nov program, zato pričakujemo, da bodo s svojim kvalitativnim nastopom ponovno navdušili ljubitelje zborovskega petja in da bodo le-ti napolnili dvorano delavskega doma.

DPD Svoboda France Mencinger Javornik — Koroška Bela toplo vabi na obe prireditvi!

V spomin Ceni Rojniku

Trpko in neizprosno nas je zadela vest, da je omagal naš sodelavec, zobotehnik Cene — Vincenc Rojnik, star 48 let.

Spremljali smo njegov boj za življenje in potihoma upali v njegovo zmago. Upanje pa je bilo preslabotno. Zmagala je smrt. Bila je močnejša od današnjega medicinskega znanja in poznanih načinov zdravljenja. Tako smo izgubili dobrega sodelavca, tovariša in prijatelja, ki je znal opravljati svoje delo v zadovoljstvo pacientov. Marsikateri nesprossen in zdržan smehljaj se je po njegovem prizadevnem strokovnem posegu spremenil v sprossen, odrešujoč in širok nasmeš, ob katerem je uspel uživati tudi sam, saj se je znal vse do zadnjega časa tudi sam veselo in spodbudno smehljati.

Dragi Cene,

bili smo s teboj na tvoji zadnji poti, toda besede slovesa so ostale v naših srcih, kajti ob tvojem odprtem grobu ni bilo govornika, ki bi ti tudi v imenu športnikov izrekel zahvalo za tvoj trud, za zgled in prizadevanje, ki si ga kot neutrujen smučarski delavec vložil in ustvarjanje pogojev in organizacijo smučarske dejavnosti na Jesenicah.

Daleč je že to obdobje, toda spomin je svež, kot je bil svež tvoj zagon in volja, ko smo sredi sedemdesetih let oživljali smučarsko dejavnost na Jesenicah in se skupaj trudili ustvariti pogoje za doseganje vedno boljših in vrhunskih rezultatov naših mladih tekmovalcev, in teh takrat res ni bilo malo. Pritegnilo jih je tovariško vzdušje, zdravo rivalstvo in resno delo, ki loči uspešne od neuspešnih. Prav po zaslugi takih privržencev, kot si bil ti, ter po zaslugi drugih organizatorjev in neutrujenih delavcev ter strokovnjakov, so bili takrat ustvarjeni pogoji, v katerih je zrasla cela generacija naših najboljših smučarjev, do teh, ki danes segajo po najvišjih mestih tudi v svetovnem pokalu. Prav gotovo je to izjemna generacija, kateri si s svojim prizadevnim delom pomagal tudi ti, Cene.

Tega, kar je bilo storjenega takrat, ni možno primerjati z nobenim drugim obdobjem, kajti toliko zagnanosti in ljubezni, pred-

Skoraj 23 let je vztrajno, vestno in potrpežljivo delal v zobozdravstvenem laboratoriju naše ustanove — dokler ni postala njegova roka nemočna, da bi krpala staro in delala novo.

Besede slovesa so težke, okorne, a ne prazne. Ne morejo pa izpolniti praznine, ki nastaja za vsakim, ki nas zapušča. Predvsem pa ne praznine tistim, ki so Ceneta imeli radi, ki so živeli in delali skupaj z njim, ki so delili veselje in težave in bili srečni, če je bil srecen tudi on.

Spominjali se bomo lepih trenutkov, ki smo jih preživeli skupaj.

Sodelavci Dispanzerja za medicino dela Železarne Jesenice

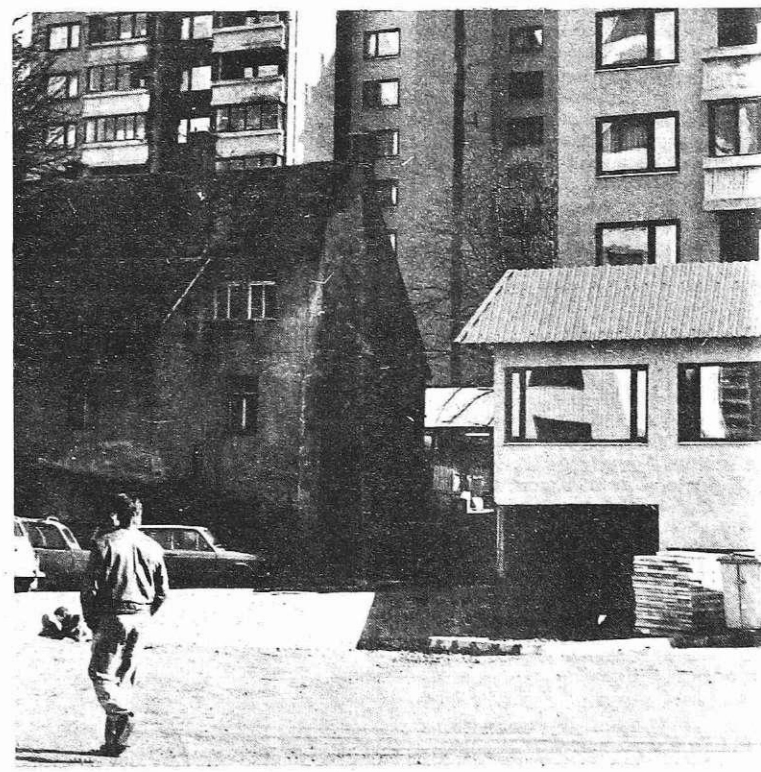
vsem pa prepričanja, da se s trdim in vztrajnim delom da doseči tudi izjemne rezultate, ne najdemo pogosto. Še posebno pa ne, če so med te cilje všteti poleg državnih prvenstev tudi svetovna prvenstva in olimpijade. Generacije smučarjev, ki si jim neumorno pomagali več let, vodil njen mlajši in starejši del smučarjev alpincev, pa je praktično dosegla vse, o čemer si sanjal tudi ti, Cene.

Kljub svoji hudi bolezni si se vedno zanimal za sedanje delo in rezultate naših smučarjev, se veselil uspehov, analiziral neuspehe in držal pest, kadar našim ni šlo najbolje. Prav ti uspehi so bili najlepša zahvala, kot si sam vedno dejal, za vse, kar si pripomogel in kar bi še pomagal, če bi ti zdravje dopuščalo. Toda vedel si, da usak bi je svoj boj, kjer so možne tako zmage kot porazi. Tako si bil tudi ti svoj poslednji boj z boleznijo, upal v pomoč medicine, a hkrati tudi čutil poraz in konec. Žal se je uresničila zla slutnja, ki nam je vzela predanega smučarskega delavca in prijatelja.

V tem žalostnem trenutku, dragi Cene, ti izrekamo naše spoštovanje in zahvalo v imenu smučarjev in drugih športnikov, ki se te bodo še dolgo spominjali.

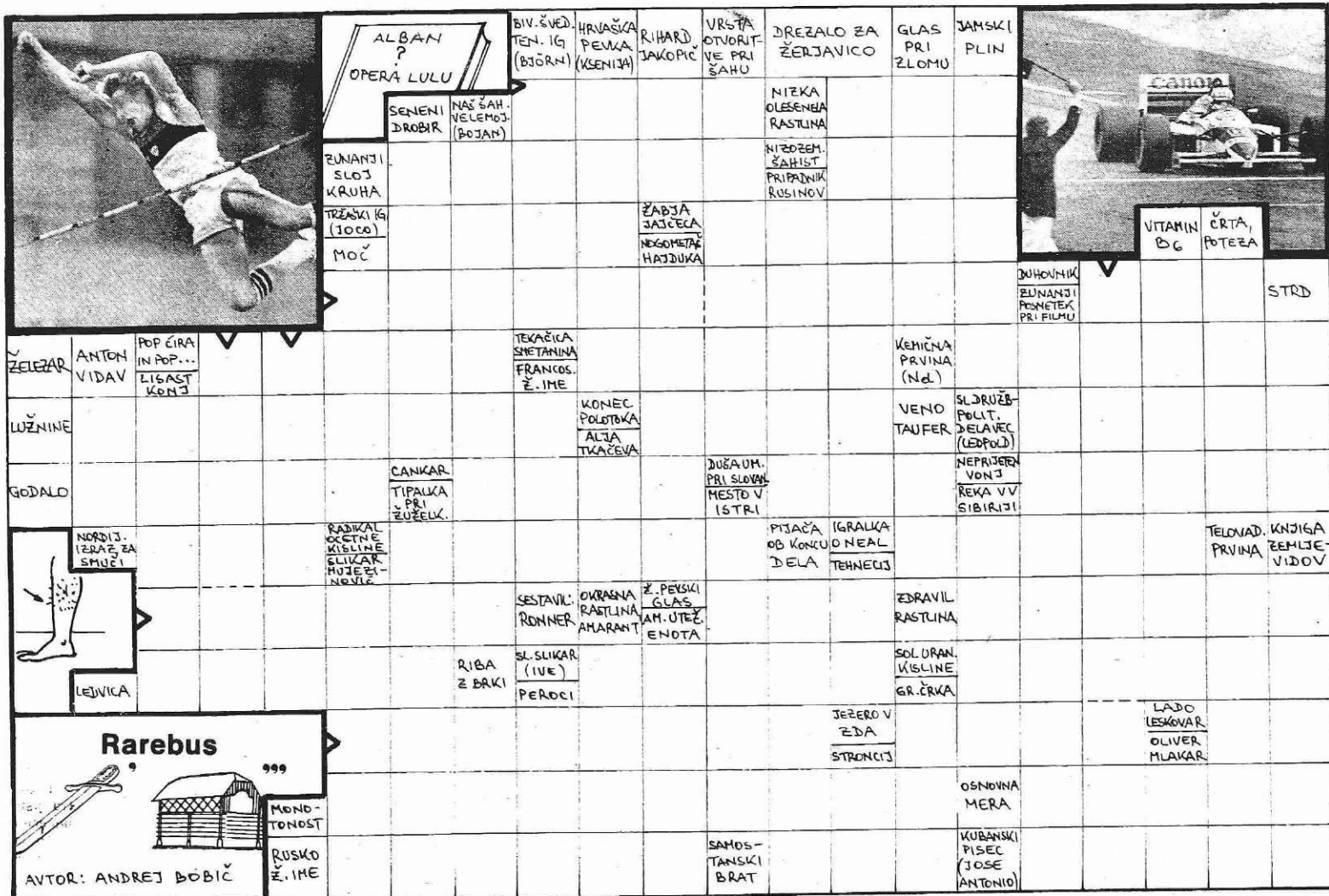
V imenu vseh športnikov, prijateljev in znancev izrekamo iskreno sožalje ženi, sinu in svojem.

Športni delavci

Sramežljiva (foto: Irena Kučina)

Upravni odbor

Jeseniški hokej na razpotju (2)

V prejšnji številki je bila na kratko predstavljena problematika nadaljnje usode jeseniškega hokeja. Tradicija in dosedanja uspehi nas zavezujejo, da storimo vse za nadaljnji razvoj te dejavnosti. Časi niso primerni, saj se dnevno srečujemo z vedno večjimi problemi v vsakdanjem življenju, z motnjami v poslovanju, padcem življenjskega standarda ter vseplošnim omejevanjem skupne in splošne porabe.

HK Jesenice nikoli ni razpisaval z denarjem. Nujno obnavljanje opreme, racionalnost pri potnih stroških ter normalno nagajanje igralcev so bile značilnosti poslovanja v zadnjih letih. Strojno delo je bilo v nižjih selekcijah na preniknem nivoju, z motnjami v poslovanju, padcem življenjskega standarda ter vseplošnim omejevanjem skupne in splošne porabe.

Program dela za naslednjo sezono predvideva pomembne spremembe prav na tem področju. Relativno najslabši smo v mladinski konkurenci, kjer se pozna slabo delo pred petimi leti. Zelo smo lahko zadovoljni s pionirskim moštvom ter hokejsko šolo. Vse naštetu pa nima perspektive, če ne bomo obdržali kvalitete v najvišji konkurenci, saj mladi poleg strokovnega dela potrebujejo tudi vzornike, hkrati pa motiv za napredovanje.

Člansko moštvo je nedvomno statusni simbol mesta Jesenice, ožje in širše okolice. Tekme predstavljajo enega redkih dogajanj na Jesenicah, delavcem Železarne pa potrebno razvedrilo po napornem delu.

Železarna Jesenice kot pokrovitelj močno podpira hokej, je pa v našem prostoru osamljena. Iz rednega programa financiranja dejavnosti je pokritih manj kot 10 % potrebnih sredstev. Lastni prihodki od vstopnine in reklamne dejavnosti pomenijo pomemben delež v proračunu kluba, ki pa je v primerjavi z Olimpijo enkrat, z Medveščakom pa dvakrat manjši (podatki za sezono 1987/88). V letošnjem letu se bodo razlike očitno še povečale.

Očitno se bomo morali odločiti, vendar ne samo v Železarni, temveč na Jesenicah, kaj hočemo imeti in koliko to stane. Pripravljamo ocenjen predračun stroškov pa tudi viro financiranja za pokrivanje. Ko bodo podatki predstavljeni javnosti, se moramo opredeliti, kako to uresničiti. Odločitev o tem ne bi smela biti prepuščena posameznikom, saj ni rešeno, da predstavljajo vedno mnenje večine. (se nadaljuje)

HK Jesenice

Hokejska tombola

HK Jesenice prireja 19. junija veliko hokejsko tombolo.

Rezultati kegljanja na ledu

Kegljaški klub na ledu in komisija za športno rekreacijo pri IO sindikata Železarne sta organizirala prvenstvo Železarne v kegljanju na ledu od 21. do 25. marca v športni hali pod Mežakljo. Prvenstva se je udeležilo 197 moških, 35 žensk in 17 registriranih tekmovalcev.

REZULTATI:

Moški: 1. Zmago Dolinšek, HVJ — 78 točk, 2. Franc Čerin, Žičarna — 78 točk, 3. Marko Pogačnik, Centralne delavnice vzdrževanja — 69 točk, 4. Franc Kogovšek, Strojne delavnice — 69 točk, 5. Joža Čufar, Transport — 69 točk, 6. Emil Leskovar, Centralne delavnice vzdrževanja — 69 točk, 7. Boštjan Ropret, CDV — 69 točk, 8. Janez Lendero, Valj. bl. št. — 67 točk, 9. Janez Bulovec, ETN — 67 točk, 10. Aleksander Konkolič, KSI — 67 točk itd.

Ženske: 1. Tončka Klinar, Komerciala — 72 točk, 2. Alenka Žvab, Strojne delavnice — 67 točk, 3. Bojana Lavtžar, Jeklarna 1 — 67 točk, 4. Bojana Sušnik, ETN — 65 točk, 5. Milica Šega, ETN — 63 točk.

točk, 6. Sonja Kos, Družbeni standard — 58 točk, 7. Maja Junež, ETN — 53 točk, 8. Milena Lužnik, ETN — 49 točk, 9. Veronika Korošec, ETN — 47 točk, 10. Anamarija Kanc, Energetika — 45 točk itd.

Aktivni tekmovalci: 1. Lado Sodja, TPV — 143 točk, 2. Sandi Lužnik, HVJ — 140 točk, 3. Alojz Babnik, ETN — 137 točk, 4. Rudi Šapek, TPV — 127 točk, 5. Borut Berčič, Energetika — 124 točk, 6. Andrej Kutin, Jeklarna 1 — 116 točk, 7. Lovro Purgar, HVJ — 115 točk, 8. Miran Lindič, Teh. dej. — 114 točk, 9. Valentin Jeklar, Valj. bl. št. — 109 točk, 10. Tone Petkovič, PVT — 104 točke itd.

Ekipno vrstni red: Ženske: 1. OOS ETN, 2. OOS Komerciala, 3. OOS Žičarna, 4. OOS Jeklarna, 5. OOS Elektrode itd.

Moški: 1. OOS Centralne delavnice vzdrževanja, 2. OOS ETN, 3. OOS TPV, 4. OOS Energetika, 5. OOS HV Bela itd.

KIVI

Patruljni tek v Zgornji Radovni

Člani strelske družine Janez Mrak Dovje-Mojstrana so v Zgornji Radovni organizirali že 14. patroljni tek na smučeh. To zanimivo zimsko športno prireditev organizirajo v spomin na 20. september 1944, ko so Nemci požgali Srednjo Radovno.

Tekmovanje je zelo priljubljeno, saj se ga vsako leto udeležijo najrazličnejše ekipe strelskih družin, teritorialne obrambe, milice, carine, krajevnih skupnosti ter drugih organizacij in društev.

V posameznih kategorijah so zmagale ekipe: pri ženskah je zmagala ekipa Ga-

silskega društva Dovje-Mojstrana pred ekipama Turističnega in Planinskega društva.

Pri moških do 35 let je zmagala ekipa Teritorialne obrambe Jesenice pred ekipama strelske družine Janez Mrak Dovje-Mojstrana in strelske družine Martuljek.

Pri moških nad 34 let je bila prva ekipa Teritorialne obrambe Jesenice, druga ekipa krajevnih skupnosti Žirovnica in tretja ekipa CSUI Jesenice. Med posamezniki sta bila v posebni kategoriji najboljša Milan Ulčar in Stanko Kofler.

J.R.

19. Triglavski turni smuk

Obveščamo vse, ki se želijo udeležiti tega turnega spusta, da ga bomo, če po 20. aprilu ne bo obilnejših padavin, izvedli 24. aprila, sicer pa 8. maja.

Prenočitev bo mogoča v Staničevem domu, ki bo od petka začasno odprt, in na Kredarici.

Ker je pristop naporen in traja pet do sedem ur, odsvetujemo udeležbo otrok.

V triglavskem pogorju so še prave zimske razmere, zato se za tu-ro primerno opremiti.

Planinska društva: Javornik — Koroška Bela, Mojstrana in Martuljek

Obvestilo

Vse, ki jih zanima vrhunski alpinizem, alpinistični odsek PD Jesenice obvešča, da bo danes, dne 14. aprila, ob 19. uri v Kazini predavanje z naslovom

plezanje v Južni steni Cerro Torre.

Predavala bosta Silvo Karo in Janez Jeglič, in sicer o uspešnem vzponu, ki sta ga opravila v Južni Ameriki v Patagoniji, na gori Cerro Torre. Za ta fenomenalni vzpon preko južne stene sta potrebovala dva meseca in pol, za dober kilometer stene. Kakšne peripetije spremljajo tak vzpon in doživljanje nam bosta sama predstavila, zato nikar ne zamudite nocojšnjega zanimivega predavanja.

Ljubitelji gora in alpinizma ne zamudite. Vidimo se ob 19. uri v Kazini!

Vabljeni

R.

Regijska namiznoteniška tekmovanja

V preteklem tednu se je zaključilo tekmovanje tudi v pionirski ligi Gorenjske. V zadnjem kolu so bili doseženi naslednji rezultati: Jesenice I : Sava 6:4, Jesenice II : Križe 4:6 ter Murova : Škofja Loka 4:6. Tako je prvo mesto pripadlo ekipi Križ, drugo pa Triglavu. Prva ekipa Jesenic, za katero so nastopili Tomi Vadjunc, Teo Lipicer, Blaž Čop, Luka Klemenc in Miha Mlakar, je osvojila četrto mesto, peta je bila ekipa Murove v postavi Tomi Canjuga, Klemen Dremelj in Damjan Lahajnar, sedmo mesto pa je pripadlo drugi ekipi Jesenic v postavi Tomaž Buh, Matija Buh, Dejan Kocijancič in Miha Oblak.

V soboto je domači klub organiziral 3. selekcijski turnir Gorenjske za pionirje in pionirke. V prvi skupini pionirjev je bil Klemen Dremelj iz Murove tretji, Toni Canjuga iz Murove peti, šesto mesto je pripadlo Jesenicu Toniju Vadjuncu. Jeseničan Tomaž Buh je bil drugi. V drugi skupini pionirjev je bil Matija Buh četrty, Damjan Lahajnar iz Murove peti, Jeseničan Teo Lipicer pa šesti. V tretji skupini pionirjev so slavili trije Jeseničani: Miha Mlakar pred Dejanom Kocijancičem in Tomažem Moričem. V prvi skupini pionirk je bila Saša Lavtžar zadnja, v drugi skupini pa je bila prva Jana Cenček, četrta Maša Sladič, obe iz jeseniškega kluba, Martina Lipicer pa je bila zadnja.

Na gorenjskem prvenstvu rekreativcev posamezno je bil Jeseničan Rudi Buh tretji, Marko Zore šesti, Murovčan Klemen Savinc pa peti.

/S/

Mihov smuk

Kranjska Gora ohranja spomin na Miha Ariha, predvojnega planinca, alpinista, smučarja, predvsem pa na padlega partizana, z vsakoletnim smučarskim tekmovanjem Vršič — Mihov dom.

Miha Arih je bil tesen sodelavec Ivana Krivca vse od leta 1941, od 1943 pa tudi partizan. Leta 1944 ga je v prehranjevalni akciji v Podkorenu s sekuro zverinsko umoril sovaščan. Nemci so ga skupaj z Ivanom Krivcem in Justinom Uršičem skrivaj zagrebeli v Malem Tamarju. Grobišče ni ostalo skrito in po vojni so bili vsi trije prekopani na dostojno mesto.

Letošnje tekmovanje (v organizaciji Planinskega in Smučarskega društva in pod pokroviteljstvom KO ZB NOV Kranjska Gora) smo izvedli v slabih vremenskih razmerah, ko je bil na štartu snežni metej, na cilju pa dež. Po končanem tekmovanju smo imeli spominsko svečanost z nagovorom in s polaganjem venca ter razglasitev rezultatov v sončnem vremenu. Zmagovalcem smo podelili kolajne, plakete z likom tov. Tita in knjige. Zmagovalci po kategorijah:

Cicibanke: Jana Košir
Mladinke: Darja Zadnikar
Pionirji: Andrej Kunstelj
Mladinci: Grega Gosar
Člani I: Andrej Gosar
Člani II: Janez Kunstelj
Veterani: 1. Janko Sekli, 2. dr. Miomir Krstič, 3. Rado Kočevar.

Lokostrelstvo

V Bujah je bil od 2. do 4. aprila organiziran mednarodni turnir v disciplini Grand Fita Round. To je nova disciplina, sestavljena iz dveh delov. V prvem delu tekmovanja tekmovalci streljajo običajno FITO na razdalje 90, 70, 50 in 30 m. V drugem delu pa se uvrsti 24 najboljših iz prvega dela tekmovanja. Tekmovanje v drugem delu poteka na izpadanje tako, da po 36 streljih izpade najslabših šest tekmovalcev. V končnem delu ostane v konkurenci še osem tekmovalcev. Rezultati iz predtekmovanja ne veljajo, tako da tekmovalci začnejo z ničle.

Tak način tekmovanja je zelo zanimiv, saj lahko tekmoalec neprestano kontrolira tekmece.

V Bujah sta nastopila dva člana lokostrelske sekcije TVD Partizan Javornik — Koroška Bela in dosegla odličnih uspeh. Jakopič je osvojil 1. mesto, Crnjanski pa je izpadel v polfinalu in dosegel 10. mesto.

Rezultati: 1. Jakopič (TVD Partizan), 2. Oblak (Donat Radovljica), 3. Maradin (Kamnik).

Naklo : Jesenice 5 : 1 (3:1)

Strelec: Sučur

V 13. kolu prvenstva so Jeseničani gostovali v Naklem, pri tradicionalno neugodnem nasprotniku. Jeseničani, ki so pred tem igrali pri vodilnih moštvih (Medvode, Svoboda) in se jim zelo dobro upirali, so pred tekmo upali na točko ali celo na zmago. Toda tokrat so jeseniški nogometaši razočarali. Že v prvem napadu so domačini dosegli zadetek in s tem pokazali, da si želijo zmage. V moštvo Jesenic pa je bilo tokrat premalo borbenosti in preveč napak v obrambi, da bi lahko dosegli ugodnejši izid. Ko so Jeseničani zmanjšali izid na 2:1, so nekako uspeli ustavljati domačine daleč od svojih vrat, vendar pa je tretji zadetek domačih tik pred polčasom pokopal vse upe za točko. V drugem polčasu so sicer Jeseničani igrali boljše, vendar je edino pravo možnost napravil Sučur. Ko pa so domačini dosegli četrty gol, so Jeseničani povsem popustili in v zadnji minuti so prejeli še en gol, ki pa je bil dosežen iz ofsajda.

Nastopili so: Tokič, Bakonič, Pivač, Ignjatovič (Kondič), Džamastagič, Zubanovič, Lamberger, N. Omanovič, Bešič (Stankovič), Sučur, Lazov (Radič).

Medvode : Jesenice 0 : 0

V 4. kolu pokala NZS je moštvo Jesenic gostovalo v Medvodah in doseglo svojo tretjo točko v tem tekmovanju. Moštvo Medvod, ki je trenutno na prvem mestu v

NOGOMET

prvenstvu, bi si z zmago zagotovilo prvo mesto v skupini in s tem nadaljnji nastop v pokalnem tekmovanju.

Domači igralci so bili prepričani v zmago in to se jim je maščevalo. Jeseničani so zaigrali dobro in v enakovredno igro so preprečili domačinom nadaljnji nastop v tekmovanju za pokal. Terensko premoč so imeli sicer domačini, vendar si kakšne lepše priložnosti za zadetek niso ustvarili. Jeseničani pa so bili zelo nevarni v protinapadih in so z hitrimi kombinacijami prihajali pred vrata domačih. Tako so v prvem polčasu napravili tri lepe priložnosti, še najlepšo pa Sučur, ki se je znašel sam pred vratarjem. V drugem polčasu so si tudi domačini ustvarili nekaj lepih priložnosti, vendar je bil vratar Tokič tokrat izredno razpoložen. Pri Jeseničanih pa je najlepšo priložnost imel Bešič, vendar je ni izkoristil.

Nastopili so: Tokič, Bakonič, Pivač, Ignjatovič (Mitrovič), Zubanovič, Omanovič M. (Mujezinovič), Bešič, Omanovič N. (Hadžić), Sučur, Lazov, Kondič.

V sredo igra moštvo Jesenic v Šenčurju pokalno tekmo (polfinale za Gorenjsko), v nedeljo pa igra prvič letos na svojem igrišču, in sicer tekmo 14. kola OČL — zahod. Nasprotnik Jesenic je moštvo Medvod, ki vodi na prvenstvenih lestvicah in bo vsekakor igralo na zmago. Jeseničanom pa vse razen zmage na domačem igrišču pomeni korak bližje k izpadu iz lige, zato lahko pričakujemo trd boj za vsako žogo. Tekma se bo začela ob 16.30 in vabimo vse ljubitelje nogometa, da si tekmo ogledajo in z navijanjem pomagajo domačim igralcem v borbi za obstanek v ligi.

N.O.

Sezona smučarskih skokov je zaključena — tudi za Rajka Lotriča

leti prinaša določene ugodnosti. Moj cilj je svetovno prvenstvo v klasičnih disciplinah v Lahtiju prihodnje leto.

Po vrnitvi z olimpijade smo nekateri tvoji znanci imeli občutek, da si bil pri vseh tistih slavnih po krivici zastavljen. Vse vprek je bilo slišati, da bi moral Debelak nastopiti na mali skakalnici. Kakšen vtis si dobil iz Callariya?

»Mislim, da sem nastop pošteno zaslužil z dosežki na treningu. Na enem samem treningu na veliki skakalnici pa mi pač tisti dan ni šlo. Nobena sramota ni izpasti v dobri, pravzaprav odlični ekipi, sramota je izpasti v slabi! Na tistih sprejemih ob vrnitvi najbrž nisem bil zapostavljen, sem se pa res strašno neumno počutil, dobesedno kot peto kolo! O Callariyu in Kanadi imam pa res zelo lepo mnenje, da ne rečem super! Malo nas je v začetku motilo, da smo bili zastraženi, potem pa smo se navadili!«

Poslušamo in beremo o biznisu, ki se odvija okoli vrhunskih športnikov, zadnja leta zlasti smučarjev. Zdaj, ko si malo bolj zraven, te vprašam odkrito, ali ti kaj dosti kapne?

»Tu je najnovejši seznam premij, ki pripadajo vrhunskim skakalcem za dosežke v svetovnem pokalu, na olimpijadi in drugih važnejših tekmovanjih, tako od Ski poola kot od proizvajalcev opreme. Tu je vse jasno. Zasebnega sponzorstva po najnovejših pravilih za športnika, mlajšega od 27 let, ni. Verjetno si nekateri naši najboljši še kaj pomagajo po svoje, vendar jaz nimam nič konkretnega. Verjetno je Belca tudi predaleč, da bi bil za koga zanimiv.«

Pred leti, po uspehu na mladinskem svetovnem prvenstvu, se je razvila neka polemika o »samorastniku«, ki se je prebil do mladinske reprezentance. Koliko je bil ta naziv upravičen, koliko so ti pomagali drugi?

»Začel sem res v Mojstrani pod vodstvom mladega Krznariča, vendar je po enem letu vse razpadlo. Ne vem pravzaprav, kako so me iz TVD Partizana Žirovnica našli in potem sem treniral pod vodstvom Zvoneta Prešerna. Bil pa sem dosti stran od ostale družine in sem veliko, zlasti kondicijsko, delal sam. Ta oddaljenost me je tepla vseskozi in bi verjetno, če bi živel v Ljubljani ali Kranju, dosegel kaj več, kot dejansko sem.«

Imaš redno službo (v KOOP Mojstrana), delaš večerno tehniško šolo, lotil si se gradnje hiše, imaš družino z majhno hčerko. Kako zmoreš vse to? Ti doma in v službi pomagajo?

»Priznati moram, da so razumevali tako doma kot v službi, kar mi res veliko pomeni. S podjetjem imam dogovor o številu prostih — izredno plačanih dni ostalo pa po svojih močeh, in znanju poskušam pošteno odslužiti. Zdjaj po končani sezoni je še kup obveznosti z reprezentanco, poolom in sponzorji, potem pa bo lažje. Zdjaj, ko sem se lotil gradnje hiše, pa je res obilo dodatnih problemov, vendar sem za zdaj naletel na dosti razumevanja. Doma smo na tesnem in pač nimam druge izbire.«

V našem glasilu je bilo pred časom napisano, da si »osamljeni bojovnik«, da ni pogojev za razvoj skakalnega športa v »Dolini«. Ali bi bil kdaj po končani karieri pripravljen posredovati svoje bogato znanje in izkušnje mlajšim rodovom iz Mojstrane in okolice, seveda, če bi bili dani vsi pogoji?

»Vsekakor bi, ampak če bi bili res dani vsi pogoji, seveda kot amaterski delavec, trener, ne pa kot »deklica za vse!«

Pogovor z danes najuspešnejšim skakalcem jeseniške občine se je zaključil z ogledom številnih priznanj, pokalov in medalj, razstavljenih v majhni, toda prijetno urejeni sobici na Belci pri Mojstrani.

M.G.